

Strategia Rozwoju Gminy Janowice Wielkie na lata 2016 – 2025

Opracowanie:

Strategia Rozwoju Gminy Janowice Wielkie na lata 2016-2025
została opracowana przez firmę EKO – GEO GLOB Rafał Modrzejewski
na podstawie umowy z Gminą Janowice Wielkie z dnia 15 lipca 2016 r.

Zamawiający:

Gmina Janowice Wielkie

ul. Kolejowa 2

58 – 520 Janowice Wielkie

Wykonawca:

EKO – GEO GLOB

Rafał Modrzejewski

ul. Wrzosowa 7

43-250 Pawłowice

Spis treści

CZĘŚĆ I - WPROWADZENIE	5
1. Wstęp.....	5
2. Metodologia opracowania strategii	5
3. Zgodność strategii z innymi dokumentami strategicznymi	6
Część II – DIAGNOZA I ANALIZA STRATEGICZNA	14
1. Położenie, przestrzeń i środowisko.....	14
1.1. Klimat.....	16
1.1. Charakterystyka miejscowości tworzących Gminę Janowice Wielkie	17
Walory przyrodnicze i obszary chronione.....	21
1.2. Zabytki	27
1.3. Stan środowiska na terenie gminy	33
2. Infrastruktura społeczna	37
2.1 Sytuacja demograficzna	37
2.2. Struktura wiekowa mieszkańców.....	41
2.3. Mieszkalnictwo	43
2.4. Wykluczenie i pomoc społeczna	44
2.5. Bezpieczeństwo publiczne	48
2.6. Infrastruktura oświatowo-edukacyjna	49
2.7. Infrastruktura kultury.....	51
2.8. Infrastruktura sportowa.....	51
2.9. Imprezy cykliczne	53
2.9. Organizacje pozarządowe	55
2.10. Frekwencja wyborcza.....	58
3. Gospodarka, turystyka i rynek pracy.....	59
3.1. Przedsiębiorczość.....	59
3.3. Rolnictwo	61
3.4. Turystyka.....	63
3.5. Bezrobocie	68
4. Infrastruktura techniczna.....	71
4.1. Dostępność komunikacyjna gminy oraz infrastruktura komunikacyjna	71
4.2. Gospodarka wodno – ściekowa	72
4.3. Gospodarka odpadami.....	76
4.4. Infrastruktura elektro – energetyczna i gazowa	77
4.5. Infrastruktura telekomunikacyjna.....	78

5.	Jakość rządzenia w Gminie.....	80
5.1.	Możliwości budżetowe i zdolność inwestycyjna gminy.....	80
5.2.	Inwestycje gminy	82
5.3.	Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	84
5.4.	Promocja Gminy	85
6.	Analiza SWOT.....	85
	Część III – ROZWÓJ STRATEGICZNY GMINY JANOWICE WIELKIE W LATACH 2016 - 2025	90
1.	Wizja i misja rozwoju Gminy	90
2.	Cele strategiczne i operacyjne	91
3.	Kierunki działań.....	93
4.	Wdrażanie i finansowanie strategii	103
4.1.	System instytucjonalny wdrażania strategii	103
4.2.	Finansowanie strategii	104
5.	Monitoring i ocena realizacji strategii.....	108
6.	Raport z badań ilościowych.....	112
	Spis wykresów.....	117
	Spis tabel.....	118
	Spis rysunków	120

CZĘŚĆ I - WPROWADZENIE

1. Wstęp

Generalnym celem Strategii Rozwoju Gminy Janowice Wielkie na lata 2016-2025 jest zapewnienie trwałego, zintegrowanego, logicznego i spójnego rozwoju Gminy w oparciu o realne uwarunkowania i rzeczywiste potencjały.

Strategia Rozwoju Gminy jest dokumentem, który ma za zadanie minimalizowanie niepewności w funkcjonowaniu oraz zapewnienie, obok realizacji celów doraźnych, długofalowego rozwoju gminy. Jest zarazem podstawą do:

- wyznaczania perspektywicznych kierunków rozwoju gminy,
- sprawnego dopasowywania się gminy do zmieniających się warunków otoczenia,
- skutecznego i efektywnego zarządzania gminą przez jej władze,
- optymalnego wykorzystania własnych środków finansowych,
- pozyskiwania środków finansowych na funkcjonowanie i rozwój gminy ze źródeł zewnętrznych.

Aby osiągnąć cele wyznaczone w Strategii Rozwoju musi ona spełnić pewne warunki tzn. zajrzeć w głąb gminy (diagnoza, identyfikacja stanu istniejącego), określić zewnętrzne warunki, w których funkcjonuje gmina (w skali makro i mikro otoczenia) oraz spoglądać w przyszłość (z bliższą i dalszą perspektywą).

2. Metodologia opracowania strategii

W trakcie procesu opracowywania Strategii starano się przestrzegać następujących zasad:

- Zasady spójności Strategii gminy z dokumentami planistycznymi i operacyjnymi na poziomie krajowym, regionalnym i powiatowym.
- Zasady partnerstwa w procesie planowania poprzez współpracę władz gminnych z samorządami wyższego szczebla oraz podmiotami, reprezentującymi różne środowiska oraz instytucje.
- Zasady wieloletniego planowania rozwoju gminy w oparciu o ocenę efektów dotychczas realizowanej strategii z uwzględnieniem zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej na poziomie gminy, powiatu jeleniogórskiego, województwa łódzkiego oraz kraju.
- Zasady elastyczności, zgodnie z którą pierwotne założenia strategii były korygowane i dostosowywane do potrzeb i postulatów, zgłaszanych przez partnerów społecznych i gospodarczych, zaangażowanych w proces prac nad strategią.

W trakcie prac nad Strategią zorganizowano dwa spotkania konsultacyjne.

Pierwsze spotkanie konsultacyjne zostało zorganizowane w oparciu o metodę otwartej przestrzeni i miało na celu pracę nad analizą SWOT dotyczącą wszystkich aspektów gminy Janowice Wielkie. Uczestnicy konsultacji mieli szansę zgłoszenia swoich uwag i postulatów, dotyczących opracowania dokumentu.

Drugie spotkanie konsultacyjne było poświęcone było przedstawieniu opracowanej diagnozy gminy oraz wstępnej prezentacji celów strategicznych i operacyjnych wraz ze wskazaniem możliwych kierunków działań oraz źródeł finansowania strategii. Analogicznie do spotkania pierwszego uczestnicy mieli również możliwość wypowiedzenia się na temat zaproponowanych celów i kierunków działań Strategii.

3. Zgodność strategii z innymi dokumentami strategicznymi

Cele i priorytety Strategii Rozwoju Gminy Janowice Wielkie wpisują się w szeroki kontekst dokumentów strategicznych, wdrażanych zarówno na poziomie Unii Europejskiej jak i kraju oraz regionu. Na poziomie unijnym strategia nawiązuje do Europy 2020 – Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu. Na poziomie krajowym dokument strategii jest natomiast w pełni skorelowany z obszarami strategicznymi Strategii Rozwoju Kraju 2020, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 oraz treścią innych dokumentów strategicznych przyjętych przez Radę Ministrów. Głównymi dokumentami, do których Strategia odnosi się na poziomie regionalnym są: Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 oraz Program Rozwoju Powiatu Jeleniogórskiego na lata 2016-2020.

Bazę do opracowania niniejszego dokumentu stanowiła poprzednia wersja Strategii Rozwoju Gminy Janowice Wielkie z 2003 roku.

Poniżej przedstawiono dokumenty, które w sposób bezpośredni odnoszą się do opracowywanej Strategii Rozwoju Gminy.

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność LSR Partnerstwa Duchy Gór na lata 2014-2020(23)

Poniżej przedstawiono główne założenia w dokumencie.

Tabela 1. Tabela celów i przedsięwzięć Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność LSR Partnerstwa Ducha Gór na lata 2014-2020(23).

CELE OGÓLNE	I. Poprawa atrakcyjności i zrównoważenie rozwoju turystycznego obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór, opartego na zasobach, przy udziale społeczności lokalnych poprzez innowacyjność, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	II. Wspieranie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorczości i lokalnego rozwoju gospodarczego obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór opartego na zasobach, poprzez innowacyjność, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	III. Włączenie i integrowanie społeczności lokalnych oraz podmiotów ekonomii społecznej wokół rozwoju własnych miejscowości, w oparciu o zasoby, poprzez innowacyjność, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.
Cel szczegółowy	I.1. Poprawa dostępności do infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturowej, opartej na zasobach, innowacyjnej, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	II.1. Zwiększenie liczby nowych miejsc pracy na obszarze LGD, w oparciu o lokalne zasoby, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	III.1. Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w rozwój obszaru, z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu na obszarze LGD Partnerstwo Ducha Gór do 2020(23) r.
PRZEDSIĘWZIĘCIA	I.1.1 Inwestycje w infrastrukturę turystyczną, rekreacyjną i kulturową, innowacyjną, opartą na zasobach, uwzględniającą ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu	II.1.1. Podejmowanie działalności gospodarczej, innowacyjnej, uwzględniającej ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu, w tym w kluczowych kierunkach dla rozwoju obszaru II.1.2. Rozwijanie działalności gospodarczej, innowacyjnej, uwzględniającej ochronę środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu, w tym w kluczowych kierunkach dla rozwoju obszaru	III.1.1. Włączenie społeczne poprzez realizację Festiwalu Ducha Gór. III.1.2. Inicjatywy na rzecz wzmocnienia kapitału społeczności i organizacji, w tym edukacja w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu. III.1.3. Inicjatywy na rzecz tożsamości i zachowania dziedzictwa kulturowego.
Cel szczegółowy	I.2. Poprawa promocji obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór pod wspólnym szyldem – Kraina Ducha Gór do 2020(23) r.	II.2. Wspieranie przedsiębiorczości, opartej na zasobach lokalnych, innowacyjnych, z poszanowaniem środowiska i klimatu do 2020(23) r.	III.2. Wspieranie włączenia społecznego na obszarze LGD Partnerstwo Ducha Gór do 2020(23) r.
PRZEDSIĘWZIĘCIA	I.2.1. Zintegrowany system informacji i zarządzania turystyką. I.2.2. Wspólne działania promocyjne całego obszaru LGD Partnerstwo Ducha Gór pod wspólnym szyldem – Kraina Ducha Gór. I.2.3. Promocja międzynarodowa obszaru, produktów turystycznych, marki lokalnej, sieciujących tematycznie zasoby, usługi i produkty.	II.2.1. Wspieranie powstawania produktów i usług lokalnych, rozwijanie marki Karkonoska Marka Lokalna. II.2.2. Włączenie marki lokalnej oraz miejsc związanych z żywnością do kulinarnego szlaku „Dolnośląskie Smaki”, na obszarze województwa.	III.2.1. Funkcjonowanie LGD oraz aktywizacja społeczności lokalnych

Solecka Strategia Rozwoju Wsi Janowice Wielkie

TOŻSAMOŚĆ WSI I WARTOŚCI ŻYCIA WIEJSKIEGO

1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego

1.1. Rewitalizacja parków

1.2. Odnowienie i wyeksponowanie zaniedbanych obiektów stary tartak, strzelnica, wyluszcarnia nasion,

2. Podkreślenie bogactwa lokalnych zasobów przyrodniczych i kulturowych

2.1. Warsztaty potraw z produktów charakterystycznych dla okolicy

2.2. Konkurs na produkt lokalny z wykorzystaniem posiadanych zasobów

3. Wzrost tożsamości kulturowej i społecznej

3.1. Inwentaryzacja legend i baśni na temat Janowic Wielkich i stworzenie pod tym kątem lokalnego szlaku turystycznego

3.2. Organizacja imprezy z okazji 150 - lecia otwarcia linii kolejowej

STANDARD ŻYCIA

1. Ujednoczenie charakteru wsi

1.1. Wykonanie jednolitych tablic z numerami domów i nazwami ulic

1.2. Aleja Jabłoni (akcja obsadzania, rozdawania drzewek dla mieszkańców)

1.3. Wykonanie tablic ogłoszeniowych z kierunkowskazami do ciekawych miejsc we wsi i okolicy

2. Poprawa wizerunku wsi

2.1. Uporządkowanie i zagospodarowanie basenu na teren pod imprezy

2.2. Organizacja konkursu na najpiękniejsze gospodarstwo

3. Zagospodarowanie centrum wsi

3.1. Odtworzenie letniej poczekalni

3.2. Odnowienie całego terenu przy PKP

3.3. Przekształcenie nieczynnej stacji PKP w Dom dla Młodzieży czy Budowa Domu dla młodzieży

JAKOŚĆ ŻYCIA

1. Zwiększenie integracji mieszkańców

1.1. Utworzenie skwerków integracyjnych, którymi opiekować się będą sami mieszkańcy

2. Poprawa bezpieczeństwa

2.1. Zagospodarowanie terenu pod parking koło Ośrodka Zdrowia

2.2. Powołanie do życia straży wiejskiej

2.3. Utworzenie strony internetowej z kamerami internetowymi umieszczonymi w najważniejszych punktach wsi

2.4. Zamontowanie punktów świetlnych na fotokomórkę w najważniejszych punktach wsi

3. Wzbogacenie oferty kulturalnej i edukacyjnej

3.1. Stworzenie kalendarza stałych imprez

3.2. Organizacja imprez w stylu „wolnej sceny”

3.3. Organizowanie plenerowego kina letniego

4. Promocja zdrowego trybu życia

4.1. Organizacja cyklu imprez promujących aktywne formy turystyki

4.2. Urządzenie parku rekreacyjnego

BYT

1.Promocja wsi

1.1.Organizowanie akcji promocyjnych na Zamku Bolczów

1.2. Zorganizowanie akcji odbijania dłoni przez turystów i mieszkańców na budynku Dworca PKP

1.3. Stworzenie gry (planszowej lub komputerowej) promującej Janowice Wielkie

2.Stworzenie możliwości pozyskiwania dodatkowych dochodów

2.1.Stworzenie oferty dla kuracjuszy Szpitala Rehabilitacyjnego

3. Uwypuklanie charakterystycznych, niepowtarzalnych cech wsi

3.1. Stworzenie systemu identyfikacji wizualnej wsi nawiązującej do jej charakterystycznych cech

Sołecka Strategia Rozwoju Wsi Trzcianko

TOŻSAMOŚĆ WSI I WARTOŚCI ŻYCIA WIEJSKIEGO

1.Nawiązanie do historii wsi.

1.1.Oznakowanie miejsc historycznych.

1.2 Organizacja imprezy z okazji 150- lecia otwarcia odcinka linii kolejowej (przejście przez zabytkowy tunel).

1.3 Utworzenie izby pamięci.

2.Zachowanie informacji o współczesnych czasach dla przyszłych pokoleń.

2.1. Przygotowywanie i wydawanie publikacji np. kronika współczesna, monografie itp.

STANDARD ŻYCIA

1.Przejrzystość oznakowania wsi

1.1Wykonanie oznakowania numeracji nieruchomości.

1.2.Wykonanie drogowskazów na rozjazdach dróg do nieruchomości (numeracja rozproszona)

2.Zagospodarowanie centrum wsi

2.1.Zagospodarowanie placu zabaw.

2.2 Budowa miejsca parkingowego z wiatą dla turystów.

2.3. Remont budynku świetlicy wiejskiej i biblioteki.

3. Poprawa wizerunku wsi.

3.1. Konkursy dot. estetyki wsi, obejść itp.

4. Poprawa / zwiększenie dostępu do infrastruktury technicznej

4.1 Budowa systemu kanalizacji we wsi.

5. Poprawa stanu infrastruktury drogowej

5.1 Remont drogi powiatowej.

JAKOŚĆ ŻYCIA

1. Zwiększenie świadomości społecznej

1.1. Spotkania, warsztaty, wyjazdy dla liderów i osób angażujących się (dot. metod pracy ze społecznością lokalną).

2. Poprawa zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego wsi.

2.1 Wykonanie oznakowania, drogowskazów, tablic informacyjnych dla turystów i przyjezdnych.

2.2 Wykonanie miejsc rekreacyjnych (ławki, stojaki na rowery) w miejscach nowych i historycznych.

2.3 Zagospodarowanie miejsca po byłej żwirowni k/lipy.

2.4 Wyeksponowanie grup skalnych na terenie wsi.

3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców na terenach zalewowych.

3.1. Regulacja rzeki Bóbr.

4. Ułatwienie komunikacji mieszkańców po obu stronach rzeki Bóbr.

4. 1. Rekonstrukcja nieistniejącego mostu /kładki na rzece Bóbr z wykorzystaniem istniejących podpór kamiennych.

BYT

1. Promowanie lokalnych producentów, rzemieślników

1.1 Gablotka, półka w lokalnych sklepach z produktami lokalnymi i materiałami promocyjnymi.

2. Promocja wsi, lokalnych zasobów.

- 2.1. Wykonanie materiałów promocyjnych wsi.
- 2.2 Strona internetowa wsi Trzcіńsko.
3. Zwiększenie ruchu turystycznego.
 - 3.1 Utworzenie strategii promocji wsi w oparciu o zasoby lokalne.
4. Lokalne zasoby i umiejętności podstawą zarobkowania mieszkańców. Poprawa statusu materialnego mieszkańców wsi
 - 4.1 Stworzenie listy osób producentów, rzemieślników i potencjalnych producentów żywności.
 - 4.2. Spotkania, szkolenia, warsztaty, wyjazdy dot. przykładów i sposobów zarobkowania przy wykorzystaniu potencjału ludzkiego, tradycji itp.
 - 4.3 Tworzenie lokalnych warsztatów, Eko-muzeów, otwartych pracowni.

Sołeczka Strategia Rozwoju Wsi Komarno

A. TOŻSAMOŚĆ WSI I WARTOŚCI ŻYCIA WIEJSKIEGO

1. Kultywowanie tradycji i historii.
 - 1.1. Odnowa kościoła ewangelickiego.
 - 1.2. Wydzielenie pomieszczeń na muzeum.
 - 1.3. Renowacja cmentarza poniemieckiego.
 - 1.4. Zachowanie tradycyjnej zabudowy wiejskiej i charakteru wsi łańcuchowej.
 - 1.5. Odrestaurowanie zdewastowanego poniemieckiego cmentarza.
2. Wykorzystanie wielowiekowej historii wsi.
 - 2.1. Tablice z informacją o historii wsi.
 - 2.2. Dotarcie do niemieckojęzycznych dokumentów i wydanie książki o Komarnie.
 - 2.3. Wyeksponowanie zabytkowych budynków we wsi i ich renowacja.
 - 2.4. Powołanie Koła historycznego zajmującego się historią wsi.
 - 2.5. Wydanie broszury o historii Komarna tej sprzed wieków i tej współczesnej.

B. STANDARD ŻYCIA

1. Promocja miejscowości.
 - 1.1. Budowa wodociągu.
 - 1.2. Budowa kanalizacji.
 - 1.3. Budowa gazociągu.
 - 1.4. Udostępnienie Internetu dla wszystkich mieszkańców.

1.5. Poprawa stanu głównej drogi – nowa nawierzchnia.

1.6. Budowa chodnika i wydzielenie miejsc na parking.

2. Nowoczesna infrastruktura społeczna służąca wszystkim mieszkańcom.

2.1. Budowa wielofunkcyjnego klubu wiejskiego, pełniącego również funkcję świetlicy.

2.2. Doposażenie obiektu w sprzęt do prowadzenia zajęć dla dzieci i młodzieży, książki.

2.3. Przygotowanie obiektu do pełnienia funkcji integracyjnych dla starszych środowisk.

2.4. Budowa nowoczesnego obiektu sportowego wraz z zapleczem szatniowym sanitarnym i trybunami.

2.5. Nowoczesny plac zabaw dla dzieci.

C. JAKOŚĆ ŻYCIA

1. Poprawa integracji społecznej.

1.1 Powołanie stowarzyszenia działającego na rzecz Komarna.

1.2 Reaktywacja Koła Gospodyń Wiejskich.

1.3 Wspólne działanie mieszkańców zgodnie z przysłowiem „Zgoda buduje, niezgoda rujnuje” i organizacja wspólnych imprez integrujących mieszkańców.

1.4 Kreowanie Komarna jako wsi przyjaznej dla jeleniogórczan do odwiedzania i spędzania weekendów w Górach Kaczawskich.

2. Poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.

2.1. Utworzenie Ochotniczej Straży Pożarnej.

2.2. Utworzenie posterunku Policji.

2.3. Poprawa bezpieczeństwa na drogach poprzez nasilenie kontroli drogowych i ustawienie nowych znaków drogowych.

D. BYT

1. Promocja miejscowości.

1.1 Odnowienie punktów widokowych

1.2 Opracowanie stempla/pieczeni miejscowości.

1.3 Wykonanie pocztówki miejscowości.

1.4 Wykonanie tablicy informacyjno – turystycznej.

1.5 Odnowienie i dobre oznakowanie istniejących szlaków rowerowych i pieszych.

1.6 Przygotowanie infrastruktury do turystyki aktywnej i poznawczej w Górach Kaczawskich tj. ławki, stojaki, tablice, mapy.

1.7 Wydanie publikacji w postaci map, folderów, broszur, itp.

2. Wsparcie postaw przedsiębiorczych.

2.1. Budowanie przedsiębiorczości we wsi poprzez stosowanie specjalnych preferencji dla nowych firm.

2.2. Organizacja kursów i szkoleń dotyczących zakładania firm i pozyskiwania na ten cel środków.

2.3. Utworzenie punktów usługowych, turystycznych.

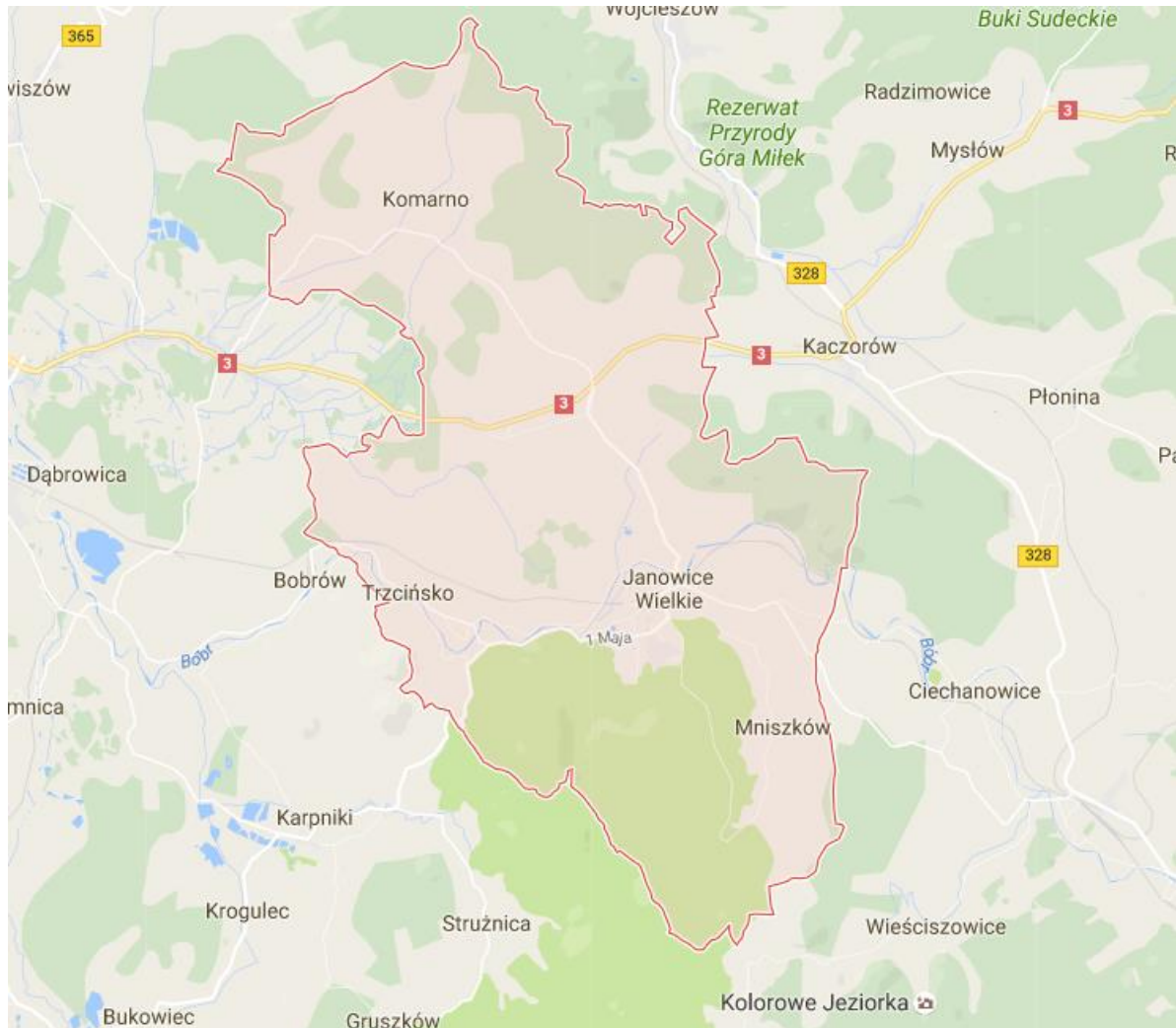
2.4. Rozwój małej gastronomii.

2.5. Rozwój bazy agroturystycznej itd.

Część II – DIAGNOZA I ANALIZA STRATEGICZNA

1. Położenie, przestrzeń i środowisko

Janowice Wielkie to niewielka gmina położona w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego, na północy obejmująca swoim zasięgiem fragment Gór Kaczawskich, na południu przylutona do sudeckiego pasma Rudaw Janowickich, stanowiących część Rudawskiego Parku Krajobrazowego.

Rysunek 1. Granice administracyjne gminy Janowice Wielkie.

Źródło: www.google.pl/maps/

Od południa gmina graniczy z gminą Kamienna Góra (pow. kamiennogórski), od południowego zachodu z gminą Mysłakowice (pow. jeleniogórski), od zachodu z miastem Jelenia Góra (pow. Jelenia Góra -

grodzki), od północnego zachodu z gminą Jeżów Sudecki (pow. jeleniogórski), od północy z gminami Wojcieszowem i Świerzawą (pow. złotoryjski), od północnego wschodu z gminą Bolków (pow. jaworski), od wschodu z gminą Marciszów (pow. kamiennogórski).

Położenie gminy Janowice Wielkie na tle powiatu jeleniogórskiego przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 2. Położenie gminy Janowice Wielkie na tle powiatu jeleniogórskiego.

Źródło: www.gminy.pl

Gmina Janowice Wielkie posiada bardzo korzystne położenie. Odległość do najbliższego miasta powiatowego wynosi 18 km, do stolicy województwa Wrocławia – 100 km, do stolicy kraju – 450 km.

Należy wspomnieć, iż gmina położona jest bliżej stolicy Niemiec, Berlina – 307 km i stolicy Czech – Pragi – 180 km w porównaniu do stolicy kraju, co może się wiązać z współpracą międzynarodową.

O atrakcyjnym położeniu gminy świadczy także bliskość kurortów karkonoskich: Karpacza – 20km, Szklarskiej Poręby – 38 km oraz bliskość uzdrowisk sudeckich: Świeradowa Zdroju – 55 km, Zespołu Uzdrawisk Kotliny Kłodzkiej – 86 km.

Ponadto gmina jest częścią Euroregionu Nysa, co daje możliwości współpracy na obszarze pogranicza Polsko – Czeskiego.

Gmina Janowice Wielkie prowadzi współpracę międzynarodową z gminą Radlo w Czechach (odległość 85 km od gminy) oraz z gminą Bruchhausen Vilsen w Niemczech (odległość 600 km).

1.1. Klimat

Klimat ma ważne znaczenie dla osiedlania się, inwestowania, odwiedzin turystycznych, prowadzenia gospodarki komunalnej na terenie gmin.

Klimat na obszarze gminy Janowice Wielkie (jak w całej południowo-zachodniej Polsce) kształtują masy powietrza napływające z Oceanu Atlantyckiego, Skandynawii i północno-wschodniej Europy, rzadziej z Azji, Północnej Afryki i południa Europy. Dzięki tym masom kształtują się określone typy pogody. Klimat na omawianym terenie jest typowy dla obszarów podgórszych. Warunki klimatyczne są silnie uzależnione od wysokości terenu, oddziaływania wiatru i promieniowania słonecznego. Obszar znajduje się pod silnym wpływem zjawisk fenowych. W Kotlinie Jeleniogórskiej i dolinach górskich często występują inwersje termiczne czego skutkiem są częste zjawiska spływu chłodnych mas powietrza ku dołowi. Na klimat i przebieg zjawisk pogodowych mają wpływ efekty spiętrzeniowe, związane z nacieraniem mas atmosferycznych na grzbiety górskie i ich przekraczaniem. Średnia roczna temperatura w Rudawach Janowickich waha się od 5 do 6°C. Temperatury w styczniu są średnio o 5 - 7°C niższe od temperatur notowanych na Nizinie Śląskiej. Mimo chłodnego klimatu w okresie letnim notowane są temperatury mogące dochodzić do 39°C w cieniu. Opad normalny wynosi 690 - 830 mm. Wysokościowy gradient opadowy wynosi 97 mm na 100 m różnicy wzniesień, stąd w najwyższych położonych obszarach opady mogą wynosić nawet 1100 mm. Wielkość klimatycznego bilansu wodnego jest dodatni dla całego roku i w obu półroczach.

Poza miesiącami zimowymi opady śniegu mogą występować już w listopadzie, spotykane są też jeszcze w maju. Średnia grubość maksymalna pokrywy śnieżnej sięga ok. 15 cm przy zachodniej granicy w okolicach Jeleniej Góry i nieco ponad 30 cm przy granicy południowej. Czas trwania pokrywy śnieżnej wydłuża się od ok. 60 dni w rejonie północno-zachodnim do ok. 80 dni w rejonie południowo-wschodnim.

Dominują tutaj wiatry zachodnie i południowo-zachodnie. Klimat w Janowicach Wielkich charakteryzuje się wilgotnością, a to z racji sporego zalesionego areału. Wpływ ma na to również położenie miejscowości w kotlinie górskiej i w meandrach rzeki Bóbr. Okres wegetacyjny trwa 170 - 190 dni w wyższych partiach gór, a w Kotlinie Jeleniogórskiej i niższych partiach gór 200 - 210 dni.

W ostatnich latach na terenie gminy Janowice Wielkie, podobnie jak na terenie całej Polski występują krótkie i łagodne zimy, (stąd zimowe utrzymanie dróg to bardziej uszorstnianie i likwidacja śliskości niż

odśnieżanie), pojawia się zjawisko nawalnych letnich deszczów (co wiązało się z powodziami w latach 2012, 2013) i niekiedy porywistych wiatrów (uszkodzenia dachów, powalone drzewa). W ostatnich latach zauważalny był brak wody w okresie letnim (susza rolnicza 2015, dowóz wody do studni w lecie i zimą 2015/2016).

1.1. Charakterystyka miejscowości tworzących Gminę Janowice Wielkie

Gminę tworzy 6 wsi: Janowice Wielkie, Komarno, Mniszków, Miedzianka, Radomierz oraz Trzczeńsko.

Tabela 2. Powierzchnia miejscowości wchodzących w skład Gminy Janowice Wielkie.

Miejscowość	Powierzchnia [km ²]	Procent obszaru gminy [%]
Janowice Wielkie	15,23	26,22
Komarno	11,87	20,42
Radomierz	14,48	24,93
Trzczeńsko	10,64	18,32
Miedzianka	2,56	4,41
Mniszków	3,31	5,70
Razem	58,09	100

Źródło: Urząd Gminy Janowice Wielkie.

Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę poszczególnych miejscowości.

Janowice Wielkie

Miejscowość położona w sercu Rudaw Janowickich. Jest siedzibą Gminy Janowice Wielkie. To tu kształtuje się centrum życia mieszkańców gminy. Liczba zamieszkałych w miejscowości to 2 128 osób, co stanowi ponad połowę wszystkich mieszkańców. Na omawianym terenie znajduje się 126 miejsc noclegowych, co stanowi 41% wszystkich miejsc noclegowych na terenie gminy. Miejsce stanowi bazę wypadową do innych miejscowości wchodzących w skład gminy. Wieś Janowice Wielkie jest zasobna w atrakcje turystyczne, m.in. zamek Bolczów, Dwór (obecnie DPS), Aleje Jarząba Szwedzkiego – uznaną za unikatowy pomnik przyrody oraz krzyż pokutny znajdujący się na dachu kościoła.

Miejscowość ma dobre połączenie z innymi ważnymi ośrodkami gospodarczymi, m.in. z Jelenią Górą, dzięki prywatnym przewoźnikom funkcjonującym na terenie gminy. W miejscowości znajduje się Urząd

Gminy, Dom Pomocy Społecznej, Gminny Zespół Szkół im. Wandy Rutkiewicz, Szpital oraz BETFORM – ART. – obiekty te są ważniejszymi pracodawcami na terenie Janowic Wielkich.

Warto wspomnieć, iż na terenie wsi znajduje się prężnie działająca świetlica wiejska. Ponadto, na terenie miejscowości znajduje się największy w Gminie sklep DINO, zaopatrujący mieszkańców gminy w najpotrzebniejsze artykuły spożywcze i przemysłowe.

Komarno

To druga pod względem wielkości (po Janowicach Wielkich) wieś zlokalizowana na terenie gminy. Jednocześnie jest najbardziej oddalona od centrum gminy Janowic Wielkich. Liczba mieszkańców wsi wynosi 854 mieszkańców, co stanowi 20% wszystkich mieszkańców. Niegdyś Komarno pełniło funkcję rolniczą, obecnie zasiedlane jest przez ludzi młodych, najczęściej pracujących w Jeleniej Górze (niewielka odległość od miasta). Obecnie na terenie Komarna znajduje się kilka większych gospodarstw rolnych. W miejscowość wpisuje się nowe budownictwo, które jest coraz bardziej zauważalnym elementem przestrzeni wsi. Znajdują się liczne działki budowlane. Na terenie miejscowości kursują autobusy Miejskiego Zakładu Komunikacyjnego w Jeleniej Górze. Stanowi to znaczne ułatwienie dla mieszkańców. Negatywnym aspektem przestrzeni wsi są w żaden sposób niezagospodarowane dawne tereny poprzemysłowe – teren dawnej młeczarni i niedokończony zakład montażu rowerów.

Dzisiaj miejscowość próbuje nawiązywać do dawnych tradycji turystycznych. W Komarnie znajdują się 2 zabytkowe kościoły oraz dwa krzyże pokutne (na jednym z krzyży widoczny jest zarys miecza). Szczególnie rozwinięta na terenie wsi jest turystyka konna. Do negatywnych aspektów miejscowości należy zaliczyć brak bezpośredniego połączenia komunikacyjnego z Janowicami Wielkimi (nie wliczając autobusu szkolnego).

Radomierz

Liczba mieszkańców wsi to 483 osoby, co stanowi około 11% wszystkich mieszkańców gminy Janowice Wielkie. Na terenie Radomierza znajduje się Wieża widokowa, z której rozpościera się panorama Karkonoszy oraz punkt Informacji Turystycznej. Jednymi z najważniejszych obiektów na terenie wsi jest fabryka Dr. Schneider Automotive zlokalizowane w Kamiennogórskiej Podstrefie Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości, która jest głównym pracodawcą dla mieszkańców gminy Janowice Wielkie. Na terenie podstrefy zlokalizowany jest także zakład THOM – POLSKA sp. z o.o., który zatrudnia mieszkańców gminy. Przez centrum miejscowości przebiega droga krajowa nr 3, co może stanowić o potencjalne gospodarczym Radomierza.

Trzcіńsko

Liczba mieszkańców Trzcіńska to 596 osób co stanowi 14 % mieszkańców gminy Janowice Wielkie. Miejscowość ta jest bardzo przyjazna dla turystów. Trzcіńsko stanowi doskonałą bazę wypadową w Góry Sokole (m.in. Sokolik i Krzyżną Górę – znajdujące się w sąsiedniej gminie) oraz bazę do uprawiania wspinaczki skałkowej. W pobliżu miejscowości znajduje się kompleks Trzcіńskich Mokradeł, który jest bogato przyrodniczym terenem, stanowiącym obszar ochronny Natura 2000.

Miedzianka

Liczba mieszkańców wsi to 91 osób, co stanowi 2% wszystkich mieszkańców gminy Janowice Wielkie. Dawniej miejsce pełniło funkcję górniczą. Przez wieki wydobywano tutaj głównie miedź, ale także ołów, żelazo, srebro, a po drugiej wojnie światowej rudę uranu w Zakładach przemysłowych R – 1. Rabunkowa gospodarka doprowadziła do szkód górniczych, w wyniku których miejscowość została w dużej części wyburzona, a mieszkańcy wysiedleni. Obecnie w Miedziance znajduje się zaledwie kilkanaście budynków. Miedzianka znana jest także z warzenia piwa, do czego nawiązuje nowopowstały browar, zlokalizowany nad doliną Bobru.

Mniszków

To urokliwa miejscowość, o najmniejszej liczbie mieszkańców (77 mieszkańców, co stanowi niecałe 2% wszystkich mieszkańców gminy), ale o największym obszarze terenów zielonych. Mniszków stanowi idealne miejsce do rozwoju turystyki. Najcenniejszym zabytkiem jest znajdujący się w środkowej części wsi dwór barokowy z XVIII wieku - dobrze zachowany przykład dworsko-wiejskiej rezydencji na terenie Kotliny Jeleniogórskiej. Zbudowany prawdopodobnie jako siedziba jednego z jeleniogórskich kupców, dzisiaj znajduje się w rękach prywatnych. Do atutów miejscowości należy świeże powietrze, pagórkowaty teren oraz liczne trasy turystyczne, umożliwiające aktywny wypoczynek na łonie natury.

Poniżej przedstawiono rozmieszczenie poszczególnych miejscowości gminy Janowice Wielkie.

Rysunek 3. Miejscowości na terenie gminy Janowice Wielkie.

Źródło: Urząd Gminy Janowice Wielkie

Walory przyrodnicze i obszary chronione

Na terenie gminy znajdują się obszary chronione, o wysokich walorach przyrodniczych.

Powierzchnia obszarów chronionych na terenie gminy Janowice Wielkie wynosi 2 543 ha, co stanowi niemal 44% powierzchni gminy.

Do obszarów chronionych na terenie gminy należą:

- Pomniki przyrody.
- Park krajobrazowy.
- Obszary Natura 2000.

Tabela 3. Pomniki przyrody zlokalizowane na terenie gminy Janowice Wielkie.

Przedmiot ochrony	Lokalizacja	Liczba	Opis	Dane aktu prawnego o utworzeniu
Aleja	Janowice Wielkie, Aleja od dworca PKP do ul.1-go Maja	aleja 76 drzew (w akcie pierwotnym 106 obiektów, ale w 2012 r. zniesienie 4 i aktualizacja ilości obiektów), w terenie pomierzono 73 drzewa	Jarząb szwedzki (<i>Sorbus intermedia</i>), wys. 1,5 m, obwód na wys. 1,3 m 155-235 cm; stan alei bardzo zły drzewa sukcesywnie zamierają.	Rozporządzenie nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10.maja 1991 w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie województwa jeleniogórskiego nr rejestru 378
Grupa drzew	rośnie 20-30 m od murów ruin zamku Bolczów, zewnętrzna strona drzewostanu, odległość między drzewami ok. 50 m - strona północna	grupa 2 drzew: buk i wiąz (początkowo 1 buk więcej - zniesiono w 2012 r.)	Buk pospolity (<i>Fagus sylvatica</i>): wys. 8 m, obwód na wys.1,3 m 365 cm, stan drzewa - zły, złamany na wysokości ok. 8 m. W miejsce buka winno być: wiąz górski brzość (<i>Ulmus glabra</i>); wys. 35m, obwód na wys. 1,3 m 387 cm, stan drzewa bardzo dobry	Rozporządzenie 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 /Dz.Urz.Woj.Jel. Nr 21,poz.115 z dn.25 maja 1994 nr rejestru 379
Pojedyncze drzewo	Lasy Państwowe Nadleśnictwo "Śnieżka", Janowice Wielkie, rośnie 50 m po lewej stronie od głównego wejścia do ruin zamku Bolczów	1	Buk pospolity (<i>Fagus sylvatica</i>), wys. 30 m, obwód na wys. na 1,3 m 371 cm, stan drzew dobry	Rozporządzenie 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 /Dz.Urz.Woj.Jel. Nr 21,poz.115 z dn.25 maja 1994 nr rejestru 380
Pojedyncze drzewo	Lasy Państwowe Nadleśnictwo "Śnieżka", Janowice Wielkie, rośnie na dziedzińcu zamku górnego obok studni, ruiny zamku Bolczów	1	Wiąz górski brzość (<i>Ulmus glabra</i>), wys. 35 m, obwód na wys. 1,3 m 365 cm, stan drzewa bardzo dobry	Rozporządzenie 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 /Dz.Urz.Woj.Jel. Nr 21,poz.115 z dn.25 maja 1994 nr rejestru 382

Źródło: Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Janowice Wielkie

Park krajobrazowy

Rudawski Park Krajobrazowy o powierzchni 15 705 ha położony jest w Sudetach Zachodnich i obejmuje powiaty: jeleniogórski (grodzki i ziemski), kamiennogórski i jaworski. Utworzony został Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Jeleniej Górze z dnia 16 listopada 1989 r. Park obejmuje południową część gminy Janowice Wielkie o powierzchni 2 543 ha. Teren ten stanowi fragment Grzbietu Południowego obejmującego obszar od Przełęczy Komarnickiej po Przełęcz Radomierską, należący do pasma górskiego Góry Kaczawskie, oddzielonego od Rudaw Janowickich przełomem Boru. Najważniejszą i największą częścią jednostką morfologiczną są Rudawy Janowickie, jeden z najatrakcyjniejszych krajobrazowo masywów górskich w Sudetach. Największą część obszaru Parku stanowią tereny leśne należące do trzech nadleśnictw państwowych: „Śnieżki” w Kowarach, „Kamienna Góra w Kamiennej Górze” i „Jawor” w Jaworze. Drugie miejsce pod względem wielkości zajmują indywidualne gospodarstwa rolne lub inne grunty prywatne. Lasy i grunty leśne stanowią 56,6% powierzchni Parku, użytki rolne 36,0% w tym: grunty orne 9,9%, łąki 13,9% oraz 12,1% pastwiska. Pozostała część 7,4% to tereny zabudowane, drogi i inne.

W całych Rudawach Janowickich spotyka się liczne i okazałe skałki o fantastycznych kształtach, tworzące często całe zgrupowania i labirynty stanowiące jednocześnie punkty widokowe najwyższej kategorii. Na obszarze parku znajduje się wiele ciekawych miejsc i gęsta sieć szlaków chętnie odwiedzanych przez turystów. Lasy położone na terenie parku oraz jego otulinie prawie w całości zaliczane są do lasów ochronnych. Są to głównie drzewa świerkowe sztucznego pochodzenia, zasadzone w miejsce naturalnych lasów liściastych. Ważnym elementem szaty roślinnej są łąki i pastwiska będące siedliskiem wielu interesujących, rzadkich, gatunków, w tym roślin chronionych i zagrożonych wymarciem. Spotkać tu można m.in.: dziewięciśiła beżłodygowego, rosziczkę okrągłolistną, ciemiężycę zieloną, marzankę wonną, goryczkę orzęsioną i trojęściową, storczyka szerokolistnego, gótkę długoostrogową, śnieżyczkę wiosenną. Park oprócz pospolitych gatunków ptaków, zamieszkują także: łabędź niemy, krzyżodziób świerkowy i jastrząb gołębiarz.

Obszary Natura 2000

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Rudawy Janowickie” PLH020011

Obszar obejmuje teren o powierzchni 6 635 ha znajdującego się na pograniczu Rudaw Janowickich i Kotliny Kamiennogórskiej. Zajęty jest głównie przez łąki i pastwiska oraz lasy (duży udział lasów gospodarczych), z zachowanymi niewielkimi fragmentami zbiorowisk naturalnych. Podłoże geologiczne jest zróżnicowane, obejmuje strefę kontaktową masywu granitoidowego ze skałami metamorficznymi, co powoduje lokalnie występowanie gleb zasobnych w metale ciężkie. Obszar od wielu lat objęty jest

ekstensywną gospodarką pastwiskową co pozwoliło na zachowanie unikalnych dla Sudetów cech szaty roślinnej i kulturowego krajobrazu. W obszarze stwierdzono 9 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, z których największą powierzchnię zajmują niżowe i górskie łąki świeże użytkowane ekstensywnie (20,18%). Obszar ma szczególne znaczenie dla ochrony łąk wilgotnych i świeżych, które należą do najlepiej rozwiniętych i zajmujących jedne z większych powierzchni w Sudetach. W okolicy Miedzianki i Wieściszowic występują unikalne na Dolnym Śląsku fragmenty muraw z klasy *Violetea calaminariae*. Występują tu również murawy naskalne, torfowiska zasadowe i zbiorowiska naskalnych paproci. Łącznie siedliska Natura zajmują na tym terenie prawie 30% powierzchni. Na terenie nie odnotowano gatunków roślin natorowych. Występują tu natomiast gatunki z Krajowej Czerwonej Listy min.: dzwonek szerokolistny, turzyca *Davalla* i kruszczyk błotny. Obszar ma również znaczenie ze względu na ochronę zwierząt. Występuje tutaj duża populacja ryby głowacza białopłetwego. Licznych sztolnie pełnią rolę zimowisk dla wielu zagrożonych gatunków nietoperzy: podkowca małego, nocka dużego, nocka łydkowłosego i mopka.

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Góry i Pogórze Kaczawskie” PLH020037

Obszar obejmuje wschodnią część głównego grzbietu na wschód od doliny Kaczawy oraz enklawę ze stanowiskami cennych zbiorowisk leśnych. Krajobraz łączy w sobie elementy przyrodnicze i kulturowe. Góry Kaczawskie należą do gór niskich. Charakteryzują się skomplikowaną budową geologiczną i urozmaiconą rzeźbą, będącą wynikiem m.in. procesów erozyjnych. Góry tworzą pasma oddzielone głęboko wcięętą doliną Kaczawy. Strukturę geologiczną gór tworzą krystaliczne wapienie dewońskie, kwarcyty, łupki oraz skały wulkaniczne (porfiry i keratofiry). Obszar jest w większości zalesiony. Pozostałe fragmenty stanowią łąki, pastwiska i grunty orne. Obszar ten stanowi jeden z najcenniejszych i najlepiej zachowanych obszarów Sudetów Zachodnich. Jego bogactwo przyrodnicze jest uwarunkowane specyficzną budową geologiczną oraz silnym zróżnicowaniem morfologicznym i niskim stopniem zagospodarowania. Jego obszar ma istotne znaczenie dla gatunków bazyfilnych i neutrofilnych. Stwierdzono tutaj 24 typy siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, w tym szczególnie dobrze zachowane buczyny i jaworzyny, oraz 4 gatunki roślin z Załącznika II tej dyrektywy. Na obszarze tym występuje bogata flora roślin naczyniowych z kilkunastoma gatunkami storczyków oraz rzadkimi gatunkami roślin niższych. Prawdopodobnie występują tutaj: ginący (CR) mieczyk błotny (w 2003 roku odnotowano tylko jeden pęd) i zanokcica serpentynowa (na jednym stanowisku regularnie obserwuje się 28-31 okazów). Znajduje się tutaj jedno z dwóch odkrytych w Polsce stanowisk włosocienia cieniściego – jedyne potwierdzone w 2008 roku. Na terenie tym występuje również 15 gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej: nietoperze: 3 gatunki nocków i mopek, traszka grzebieniasta, minóg strumieniowy, bóbr i wydra oraz bezkręgowce, w tym bardzo pospolicie spotykane na tym terenie

motyle: modraszki mausitous i telejus (prawdopodobnie największe populacje na Dolnym Śląsku), czerwończyk nieparek i chrząszcz pachnica dębowa.

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Trzcińskie Mokradła” PLH020105

Obszar znajduje się we wschodniej części Kotliny Jeleniogórskiej, w pobliżu linii kolejowej Jelenia Góra – Wałbrzych, pomiędzy miejscowościami Janowice Wielkie i Trzcínisko. Zajmuje teren o powierzchni 75,3 ha. Torfowisko na „Trzcińskich Mokradłach” jest jedynym zachowanym w obrębie sudeckich kotlin śródgórskich. Obecnie niewielki kompleks torfowiskowy położony jest w prawie płaskim terenie, na podłożu granitowym, z niewysokimi wzgórzami w jego bezpośrednim sąsiedztwie. Obszar ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia ochrony siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy 92/43/EEC w krajowej sieci Natura 2000: borów na torfie (siedlisko priorytetowe) i torfowisk przejściowych. Występuje tutaj również roślinność z Krajowej Czerwonej Listy: kukułka plamista, rosiczka okrągłolistna, torfowiec ostrolistny, torfowiec magellański. Obszar jest również siedliskiem dla motyli: modraszki teleius i modraszki nausitous oraz czerwończyka nieparka.

Na podstawie charakteru szaty roślinnej i nagromadzenia stanowisk roślin chronionych i rzadkich wyróżniono na terenie Gminy 7 obszarów zasługujących na zachowanie i ochronę w formie rezerwatów lub użytków ekologicznych, którymi są:

- Łąki koło Komarna – niewielki kompleks wilgotnych, podmokłych łąk przy rozwidleniu potoków na zachód od Komarna z obfitym występowaniem zimowita jesiennego.
- Buczyna koło Komarna – niewielki śródpolny las bukowy na pn-zach. Od Komarna z domieszką jaworu i jesionu z bujnym wielogatunkowym runem.
- Torfowisko na Trzcińskich Mokradłach – fragment dobrze zachowanego torfowiska przejściowego na powierzchni ok. 7 ha, położone między Janowicami Wlk. a Trzcińskiem, około 0,5 km na północ od torów kolejowych.
- Wzgórze Popiel koło Janowic – obszar dawnego kamieniołomu skał serpenitowych na szczycie wzgórza Popiel ok. 0,5 km na pn-wsch. od Janowic Wlk. Znajduje się tu jedyne w Sudetach Zachodnich stanowisko paproci serpentynowych.
- Przełom Bobru między Janowicami a Ciechanowicami – kompleks leśny położony w przełomowej dolinie Bobru, na południowych stokach Gór Ołowianych na wschód od Janowic Wlk. Najbardziej interesujące z punktu widzenia ochrony szaty roślinnej – przełom Bobru posiada także walory krajobrazowe – są to fragmenty buczyn położone na stromych, eksponowanych stokach.

- Buczyna w rejonie zamku Bolczów – 130 letni drzewostan bukowy z niewielką domieszką jaworów, świerków i wiązów. Przeważają płaty kwaśnej buczyny górskiej, miejscami malowniczo usytuowanej wśród bloków skalnych z luźnym drzewostanem i ubogim runem.
- Łąki na Hali Krzyżowej – kompleks podmokłych, ziołoroślowych łąk i młak o powierzchni ponad 5 ha położony około 1 km na północ od Mniszkowa. Łąki zdominowane są przez zespoły ze związku Caltion, liczne są tu ciekły wodne silnie zabagniające cały obszar.

Tabela 4. Udział obszarów chronionych w ujęciu porównawczym.

Obszary chronione [%]	2015 r.
Gmina Janowice Wielkie	44%
Powiat Jeleniogórski	25,1%
Województwo dolnośląskie	18,6%
Polska	32,5%

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych.

1.1.1. Lasy

Zbiorowiska leśne zajmują w gminie znaczną powierzchnię, pokrywając **39,46 %** obszaru gminy Janowice Wielkie. Są to niemal wyłącznie sztuczne monokultury świerkowe wprowadzone w miejsce naturalnych lasów liściastych. W najbardziej urozmaiconych, wilgotniejszych fragmentach świerczyn spotyka w runie zaledwie kilka gatunków roślin naczyniowych (np. paprocie). Lasy liściaste zbliżone swoim charakterem do zbiorowisk naturalnych, ograniczone są na obszarze gminy do niewielkich jedynie skrawków. Równie niewielkie i rozproszone są na obszarze gminy fragmenty lasów o charakterze grądów. Zubożałe i fragmentarycznie wykształcone skrawki grądów rozrzucone są na niezagospodarowanych, śródpolnych pagórkach. Śródpolne laski o charakterze grądów najliczniej rozpowszechnione są w rejonie Trzcieńska, Radomierza i Janowic Wielkich. W dolinach potoków i strumieni spotkać można niewielkie skrawki lasów łęgowych. Powierzchniowo są one bardzo niewielkie i silnie odkształcone. rozproszone fragmenty zbiorowisk o charakterze zubożałych łąk spotkamy w okolicach Komarna i Radomierza.

Tabela 5. Struktura własności lasów na terenie gminy Janowice Wielkie.

	Jednostka	Wartość
Lasy ogółem		2 281,88
Lasy publiczne ogółem:		2 129,47
Lasy publiczne Skarbu Państwa		2 114,47
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	6,46
Lasy publiczne gminne		15,00
Lasy prywatne ogółem		152,41

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Charakterystyka lasów i terenów zieleni komponowanej przedstawia się następująco dla poszczególnych miejscowości:

Janowice Wielkie: Strome zbocza usiane skałkami są porośnięte lasami świerkowymi i świerkowo-bukowymi, z domieszką innych gatunków. Na południe od wsi, w Dolinie Janówki i wokół zamku Bolczów, zachował się fragment pierwotnego lasu mieszanego, stanowiący pozostałość dawnego regła dolnego. Jest to projektowany rezerwat przyrody.

Trzcisko: Wieś otaczają rozległe lasy świerkowe i świerkowo-bukowe z domieszką innych gatunków. W głębi pozostałości dawnego parku o powierzchni ponad 5 ha, otaczającego willę rozebraną po 1945 r. (z zespołu d. pałacyku Beadekera) znajduje się kilka pomnikowych drzew, m.in. świerk pospolity o obwodzie ok. 3,6 m. i 2 limby.

Radomierz: Wieś otaczają użytki rolne, lasy rosną tylko na grzbiecie Gór Kaczawskich i pomiędzy Radomierzem a Komarnem.

Komarno: Lasy porastają jedynie wzniesienia i fragment grzbietu Gór Kaczawskich. Przy pałacu jest park o powierzchni 4,62 ha, w którym rośnie sporo okazów starych drzew, w tym pomniki przyrody: 3 lipy drobnolistne o obwodzie do 6,4 m., oraz buk o obwodzie 2,5 m.

Tereny leśne znajdujące się pod zarządem Nadleśnictwa w Kowarach koncentrują się w obrębie rozległego kompleksu leśnego, usytuowanego w południowej części gminy. Nieco mniejsze kompleksy leśne znajdują się po północnej i wschodniej części. Na terenach leśnych prowadzona jest gospodarka zgodnie z ustaleniami planów urzędziowych. Znaczny wpływ na zarządzanie lasami mają wymogi ochrony przyrody na terenach chronionych, zajmujących znaczną część powierzchni gminy.

Tabela 6. Lesistość w ujęciu porównawczym.

Powierzchnia lasów – wskaźnik lesistości [%]	2015 r.
Gmina Janowice Wielkie	36,46%
Powiat Jeleniogórski	48,03%
Województwo dolnośląskie	29,75%
Polska	29,47%

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Wartość procentowa obszarów chronionych i powierzchni lasów na terenie gminy jest bardzo wysoka. Świadczy to o wysokiej atrakcyjności terenu gminy.

1.2. Zabytki

Na terenie gminy znajdują się liczne zabytki, które świadczą o atrakcyjności turystycznej gminy. Poniżej przedstawiono opis najciekawszych zabytków w Gminie Janowice Wielkie.

Wieża Widokowa w Radomierzu

Zlokalizowana jest przy drodze krajowej nr 3 Jelenia Góra – Wrocław, miejscu z którego rozpościera się przepiękna panorama Karkonoszy, Gór Sokolich, Kotliny Jeleniogórskiej, Rudaw Janowickich i Gór Kaczawskich. Powstała na bazie późnośredniowiecznej dzwonnicy – pozostałości po istniejącym w tym miejscu kościele rozebranym w 1849 r. Wysokość wieży to 20 m. Na terenie wieży znajdują się dzwony spiżowe z XVI i XVII wieku ufundowane przez hrabiego Bernarda von Schaffgotscha.

Do wieży przylega budynek, w którym mieści się punkt informacji turystycznej oraz sala spotkań. Wokół zabytku widnieją pozostałości dawnego cmentarza otoczonego kamiennym murem, obok stoi budynek dawnej plebanii z końca XVIII wieku, obecnie stanowiący własność prywatną.

Zamek Bolczów

Warownia na szlaku Zamków Piastowskich, malowniczo wkomponowana w skały Rudaw Janowickich. Zamek ma bogatą historię: zbudował go rycerz Bolcze w XIV w., przejściowo stał się siedzibą rycerzy rabusiów. Był rozbudowany w XVI wieku w związku z rozwojem techniki wojskowej. Ostatecznie został zniszczony w czasie wojny trzydziestoletniej.

Dwór w Janowicach Wielkich

Średniowieczny dwór, rozbudowany XVI wieku przez rodzinę Schaffgotschów, położony przy moście na rzece Bóbr. Dawne zabudowania gospodarcze i budynek zarządcy skupione są wokół urokliwego dziedzińca. Przy dworze rozciąga się park dworski.

W elewacji frontowej na osi znajduje się portal z kluczem i datą 1765. Po bokach natomiast gładkie pilastry na cokołach, podtrzymujące gierowany gzyms. Wnętrza korpusu głównego zachowały sklepienie pomieszczenia piwnic i parteru (pocz. XVII i XVIII w.). W oficynie większość pomieszczeń zachowała historyczny charakter. Znaczną część zajmuje wielka sala balowa, obejmująca wysokość dwóch kondygnacji, po wschodniej stronie występuje empora wsparta na tokańskich kolumnach. Sufit posiada obramowania nieistniejącego obecnie plafonu. Obok sali balowej zachowało się pomieszczenie z kominkiem, na którym umieszczono żeliwną tarczę herbową

Stolbergów z wyżej umieszczoną książeczą koroną. Obecnie w dworze znajduje się Dom Pomocy Społecznej.

Dwór w Mniszkowie

Obiekt wzniesiono na początku XVIII wieku. Wewnątrz znajduje się ciekawa barokowa malatura, przedstawiająca alegorie zmysłów, pór roku oraz rodzajowe sceny dworskie z życia wiejskiego i górniczego. Obecnie dwór znajduje się w rękach prywatnych – zwiedzanie jest możliwe po uzgodnieniu w właścicielami.

Krzyże pokutne

Krzyże pokutne to monolityczne obiekty, wykuwane z jednego bloku kamienia. Przeważnie z miejscowego surowca (granit, bazalt, zlepieniec, piaskowiec). Ich ustawienie było częścią kary, jaką odbywał sprawca zabójstwa w miejscu popełnienia zbrodni, często ryjąc także ślad narzędzia, jakim zadano śmierć. W Komarnie dwa krzyże pokutne znajdują się przy czynnym kościele, w Janowicach Wielkich jeden widać z dachu kościoła, a w Miedziance krzyż stoi pośród łąk okolicach browaru.

Kościóły

Na terenie gminy znajduje się osiem zabytkowych kościołów, najstarszy pochodzi z XIV wieku. Niektóre budowano w późniejszym okresie jako świątynie ewangelickie (kościóły w Radomierzu, Trzcińsku, Komarnie, Janowicach Wielkich), co widać w architekturze, zdobieniach i wyposażeniu. W kościołach znajdują się na ogół barokowe, a niekiedy nawet gotyckie elementy wyposażenia.

Kościół parafialny Chrystusa Króla w Janowicach Wielkich - wybudowany w XVIII wieku jako świątynia ewangelicka. Wyposażenie było początkowo bardzo skromne, obecnie przeniesiono tu część zabytków z sąsiedniego kościoła NMP m.in. środkową kwaterę XVI-wiecznego ołtarza przedstawiającego

wniebowstąpienie NMP i Pokłon Trzech Mędrców, gotyckie rzeźby Barbary i Katarzyny z pocz. XVI wieku. Kilka barokowych rzeźb pochodzi z kościoła filialnego w Miedziance. Kościół jest użytkowany.

Kościół pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny w Janowicach Wielkich – wybudowany w XIV wieku jako katolicki. Na wieży wisi dzwon z 1492 roku, w szczycie kościoła znajduje się uznawany przez wiele lat za zaginiony, krzyż pokutny. Na murze znaleźć można nagrobki i epitafia pochodzące z XVI-XVIII wieku m.in. członków znanej na Śląsku rodziny Schaffgotschów. Kościół jest użytkowany.

Kościół filialny św. Jana Chrzciciela w Komarnie - wzniesiony najprawdopodobniej w XIV wieku, po 1945 roku popadł w ruinę, odrestaurowany został w latach 80. ubiegłego wieku. Z pierwotnej budowli zachowała się wieża, część murów oraz kaplica grobowa. Świątynia otoczona jest kamiennym murem. Kościół jest użytkowany.

Dawny kościół ewangelicki w Komarnie - z XVIII wieku, z oryginalną, rzadko występującą w miejscowej architekturze budową w kształcie ośmiokąta. W środku znajdują się dwie kondygnacje empor (rozwiązanie charakterystyczne dla świątyń protestanckich) Zachował się również późnobarokowy wystrój liturgiczny. Kościół jest od dłuższego czasu nieużytkowany.

Kościół MB Różańcowej w Radomierzu – dawna ewangelicka świątynia z poł. XVIII wieku. Wewnątrz bardzo skromne wyposażenie m.in. drewniany ołtarz i chrzcielnica, szklane żyrandole oraz organy wykonane w 1800 roku. Kościół jest użytkowany.

Kościół św. Jana Chrzciciela w Miedziance – dawny kościół ewangelicki, dziś - filia parafii Chrystusa Króla w Janowicach Wielkich. Kościół jest użytkowany.

Kościół MB Częstochowskiej – XVIII-wieczna budowla, wzniesiona dla ewangelików ze skromnym wystrojem, na które składają się m.in. ołtarz główny z końca XVIII wieku i ażurowa gloria z podtrzymującymi ją figurkami aniołów. Pierwotnie w górnej części ołtarza był umieszczony kosz ambony dla kaznodziei. Przy zewnętrznej ścianie kościoła znaleźć można barokowe i klasycystyczne kamienne nagrobki, a na cmentarzu pomnik upamiętniający dawnych mieszkańców parafii, ufundowany przez Fundusz Polsko-Niemiecki. Kościół jest użytkowany.

Na terenie gminy znajdują się obecnie 24 obiekty zabytkowe, objęte ochroną w formie wpisu do rejestru zabytków. Ich zestawienie obrazuje poniższa tabela.

Tabela 7. Obiekty objęte rejestrem zabytków na terenie Gminy Janowice Wielkie.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Nr rejestru	Data wydania decyzji

Strategia Rozwoju Gminy Janowice Wielkie na lata 2016 – 2025

1	Janowice Wielkie	Kościół parafialny pw. Chrystusa Króla	942/J	3.02.1989
2	Janowice Wielkie	Kościół pomocniczy pw. Wniebowzięcia NMP	1402	22.09.1965
3	Janowice Wielkie	Cmentarz przykościelny przy kościele pw. Wniebowzięcia NMP	1115/J	5.11.1992
4	Janowice Wielkie	Pałac - obecnie dom pomocy społecznej	259	23.04.1951
5	Janowice Wielkie	Zespół pałacowo-folwarczny z parkiem	56/A/01	27.08.2001
6	Janowice Wielkie	Park przypałacowy	509/J	8.12.1977
7	Janowice Wielkie	Willa z parkiem	919/J	5.11.1990
8	Janowice Wielkie	Budynek mieszkalny	1054/J	5.11.1990
9	Komarno	Kościół filialny pw. Św. Jana Chrzciciela	1407	23.09.1965
10	Komarno	Cmentarz przykościelny przy kościele pw. Św. J. Chrzciciela	1113/J	3.11.1992
11	Janowice Wielkie	Zamek Bolczów	472	4.12.1958
12	Komarno	Kościół poewangelicki, obecnie filialny pw. Św. Józefa	1408	23.09.1965
13	Komarno	Pałac nr 1	914/J	30.05.1988
14	Komarno	Park przypałacowy	859/J	4.02.1985
15	Miedzianka	Kościół filialny pw. Św. Jana Chrzciciela	1413	23.09.1965
16	Mniszków	Dwór nr 17	605/J	26.02.1980
17	Radomierz	Wieża dawnego kościoła kat.	650/J	4.08.1980
18	Radomierz	Kościół ewangelicki pw. Przemienienia Pańskiego, ob. Rzym-kat. pw. MB Różańcowej	1417	23.09.1965

19	Radomierz	Cmentarz przy wieży dawnego kościoła kat.	1108/J	7.08.1992
20	Radomierz	Dwór nr 3	533/J	21.06.1979
21	Radomierz	Park przydworski	529/J	15.06.1979
22	Trzcianko	Kościół filialny pw. MB Częstochowskiej	948/J	4.08.1980
23	Trzcianko	Cmentarz przykościelny	1129/J	15.06.1979
24	Trzcianko	Park przy willi nr 3	528/J	15.06.1979

Źródło: Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Janowice Wielkie.

Zabytki archeologiczne

Obszar gminy Janowice Wielkie oraz jej otoczenie został ujęty w dokumentacji ewidencyjnej „Archeologicznego Zdjęcia Polski” Zarejestrowano na nich łącznie 6 stanowisk archeologicznych, znajdujących się na terenie gminy. Poniższa tabela zawiera zestaw tych stanowisk.

Tabela 8. Zestawienie stanowisk archeologicznych o wysokiej wartości poznawczej.

Lp.	Nr stanowiska w miejscowości	Numer rejestru AZP, nr stan. na obszarze
1	Komarno - osada śr. XIV – XV w	AZP:83/17
2	Trzcianko – ślad osadnictwa p.śr.	AZP:5/34
3	Trzcianko – osada, pśr. (fragmenty ceramiki)	AZP:4/34
4	Trzcianko – ślad osadnictwa, przeworska poł II w n.e.	AZP:1/18
5	Trzcianko – osada, pśr. (fragmenty ceramiki)	AZP:3/32
6	Trzcianko – osada pśr. (fragmenty ceramiki)	AZP:2/31

Źródło: Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Janowice Wielkie.

W znacznym stopniu zagrożone są zespoły zabytkowej zieleni. Wszystkie zachowane na terenie Gminy parki podworskie są zaniedbane i pozostawione własnemu losowi powoli tracą pierwotny charakter mający tworzyć w naturalnym krajobrazie tło dla terenów osadniczych. W stosunkowo najlepszej sytuacji jest park przy zespole pałacowym przy ul. Chłopskiej w Janowicach Wielkich. Pozostałe parki tj. park przy Pałacu w Komarnie, pozostałości parku przy Zespole Podworskim w Radomierzu oraz park przy

zabudowie wielorodzinnej w okolicach ul. 1 go Maja ulegają stopniowej degradacji. Przyczyną tego stanu rzeczy jest brak odpowiednich działań właścicieli, często wynikających z ograniczeń finansowych.

1.3. Stan środowiska na terenie gminy

1.4.1 Rzeźba, budowa geologiczna

Na obszarze gminy Janowice Wielkie przebiegają granice trzech większych jednostek geomorfologicznych: Gór Kaczawskich, Rudaw Janowickich i Kotliny Jeleniogórskiej. W obrębie gminy znajduje się fragment Grzbietu Południowego Gór Kaczawskich obejmującego obszar od Przełęcz Komarnickiej na północy po Przełęcz Radomierską na wschodzie; południową granicę wyznacza przełomowy odcinek Bobru, stanowiący jednocześnie granicę oddzielającą Góry Kaczawskie od Rudaw Janowickich. Północne tereny gminy obejmują zatem jedno z najwyższych fragmentów Gór Kaczawskich z takimi wzniesieniami jak: Dudziarz (654 m n.p.m.), Leszczyniec (608 m n.p.m.) i Skopiec (724 m n.p.m.) – najwyższy szczyt Gór Kaczawskich na terenie gminy. Stoki wzniesień rozbite są licznymi dolinkami, co wpływa na znaczną różnorodność i malowniczość krajobrazu. W zróżnicowanej budowie geologicznej przeważają skały pochodzące w większości z okresu fałdowania kaledońskiego. Stosunkowo duży udział mają tu kambryjskie łupki zieleńcowe. Poza zieleńcami bogato reprezentowane są także inne skały pochodzenia wulkanicznego, np. kwaśne karatofiry. Południową część Gór Kaczawskich tworzy niewielkie pasmo Gór Ołowianych zbudowane z rozmaitych skał metamorficznych. W obrębie gminy znajduje się zachodnia część tego pasma z najwyższym szczytem Brożyną (570 m n.p.m.).

1.4.2. Surowce mineralne

Obecnie na obszarze gminy Janowice Wielkie udokumentowane zostały następujące złoża:

- Złoże piasków „Radomierz” udokumentowane w 1983 r. , zlokalizowane na południu od drogi biegnącej przez wieś Radomierz. Ma ono powierzchnię 0,26 ha. Grubość nakładu z gleby i piasków zaglinionych wynosi 0 do 4, 0 m. Miąższość złoża wynosi 1,9 do 8,7 m, średnio 4,2 m. Złoże nie zawiera zanieczyszczeń obcych i organicznych. Kopalina ma zastosowanie do produkcji piasków nieklasyfikowanych wykorzystywanych w budownictwie i drogownictwie. Ze względu na swoje położenie w granicach Otuliny Rudawskiego Parku Krajobrazowego i występowania na jego terenie gleb chronionych złoże od wielu lat nie jest eksploatowane.
- Złoże kruszywa naturalnego „Janowice Wielkie” leżące w obrębie Janowic Wielkich. Na terenie występowania piasków i żwirów wodnolodowcowych udokumentowano złoże piasków i żwirów w kategorii C2 o powierzchni 2,5 ha. Grubość nakładu złożonego z gleby, piasku i gliny wynosi

0,25 do 1,5 m. Miąższość złoża waha się od 3,7 do 13,75 m. Złoże nie zawiera zanieczyszczeń obcych i organicznych. Kopalina ma zastosowanie w produkcji żwirów jedno- i wielofrakcyjnych, mieszanek drobnych i grubych oraz piasków nieklasyfikowanych wykorzystywanych w budownictwie i drogownictwie. Złoże znajduje się w Otulinie Rudawskiego Parku Krajobrazowego. Wydobywanie kruszywa ma miejsce w granicach terenu górniczego wyznaczonych na podstawie wydanej koncesji.

Na terenie gminy Janowice Wielkie eksploatowane były następujące złoża:

- Złoże rudy uranu „Miedzianka” w Miedziance. Jest to hydrotermalne złoże miedzi, w którym występują żyły z mineralizacją uranową. Występują tutaj siarczkowe rudy miedzi, ołowiu, cynku i srebra. Złoże „Miedzianka” zajmuje obszar około 3 km długości i 0,5-1 km szerokości. Z północnego pola złoża rudnego, położonego w Górach Ołowianych eksploatowano żył formacji ołowiowej. W polu zachodnim znaleziono 11 żył okruszczowanych, w polu środkowym 4 żyły i 9 żył w polu wschodnim. Wydobywanie miedzi i srebra prowadzone było od XIV wieku do roku 1927, a wydobywanie rudy uranowej w latach 1948 – 1952. W rejonie tym na hałdach zgromadzone zostało 153 000 m³ materiału odpadowego.
- Złoże rudy uranu „Mniszków” w Mniszkowie. Miedź i srebro wydobywano tu w okresie od XIV do XVII wieku. Wydobywanie rudy uranowej miało miejsce w roku 1951. W rejonie tym na hałdach zgromadzono 32 700 m³ materiału odpadowego.

W rejonie Miedzianki eksploatacja ciał rudnych o znaczeniu przemysłowym została zakończona i obszar górniczy został zniesiony. Obszar Miedzianki jest teren pogórnym gdzie występowały lub mogą występować odkształcenia strukturalne skał ułatwiające penetrację wód opadowych do wyrobisk górniczych. W rejonie starych szybów i sztolni utworzyły się znaczne zapadliska.

1.4.2. Powietrze atmosferyczne

Negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego na terenie gminy ma:

- emisja komunikacyjna,
- niska emisja.

Emisja komunikacyjna

W gminie Janowice Wielkie nie prowadzono dotychczas szczegółowych badań związanych z określeniem udziału emisji pochodzącej z ruchu samochodowego w całkowitym zanieczyszczeniu

powietrza. Zwiększa się wpływ oddziaływania ruchu samochodowego na środowisko. W ostatnich latach nastąpił dynamiczny wzrost liczby samochodów poruszających się na drogach.

Niska emisja

Duża ilość emitorów wprowadzających zanieczyszczenia z kominów o niewielkiej wysokości powoduje, że zjawisko to może być uciążliwe, gdyż zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, a są to najczęściej obszary o zwartej zabudowie mieszkaniowej. Niska emisja jest szczególnie uciążliwa w tzw. sezonie grzewczym. Najmniej ekologicznym paliwem w tym przypadku jest węgiel. W celu ograniczenia emisji niskiej propagowane są systemy alternatywnego ogrzewania gospodarstw.

Źródłem energii cieplnej na terenie gminy są przede wszystkim kotłownie indywidualne, wykorzystujące głównie węgiel, koks i drewno. Część energii cieplnej pochodzi z kotłowni opalanych gazem propanbutan z przydomowych zbiorników na gaz płynny. Tylko Zespół Szkół w Janowicach Wielkich został wyposażony w nowoczesne kotłownie olejowe. Budowa sieci gazowej na obszarze gminy przyczyni się do zmniejszenia emisji niskiej.

Ocena jakości powietrza na terenie gminy została dokonana na podstawie „Oceny jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2015 roku”. Na podstawie sporządzonego raportu gmina Janowice Wielkie **nie została zaliczona** do miejsc, których występują przekroczenia niebezpiecznych związków w powietrzu. Można zatem wnioskować, iż powietrze na terenie gminy Janowice Wielkie jest względnie czyste. Nie należy jednak zapominać o okresowych przekroczeniach stężeń niebezpiecznych związków w sezonie grzewczym związanych z wykorzystaniem węgla i koksu przez mieszkańców gminy.

1.4.3. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Dwie miejscowości Janowice Wielkie i Trzcínisko znajdują się w obszarze dorzecza rzeki Bóbr. Główną osią hydrograficzną jest rzeka Bóbr, będąca lewobrzeżnym dopływem Odry. Swoje źródło ma powyżej wsi Bóbr w Czechach, we wschodnich zboczach Karkonoszy. Na obszarze Janowic Wielkich do Bobru

dochodzą dopływy odwadniające rzeki Rudawy: Janówka i spływający do niej Hutniczy Potok oraz Miedziany Potok.

Prawy dopływ Bobru stanowi rzeka Radomierka, przepływająca przez wieś Radomierz, mająca ujście poza terenem gminy. Oba cieki zbierają wody z północnej części Janowic Wielkich. Niewielka część północnowschodnia gminy stanowi zlewnię Kaczawy, do której uchodzi Biały Potok.

Rzeka Bóbr charakteryzuje się znacznym wahaniami wielkości przepływów i stanów wody. Średni przepływ ujścia według wodowskazu Wojanów wynosi 5,97 m³/s. Główne maksimum w przebiegu średnich przepływów przypada w rzece na marzec z obniżoną kontynuacją w kwietniu. Maksimum drugorzędne występuje również w okresie zimowym, w grudniu. Średnio co 1,8 miesiąca na rzece występuje stan ostrzegawczy (głównie w okresie zimowo-wiosennym grudzień – kwiecień) a co 3,5 miesiąca stan alarmowy (głównie w marcu). Tereny zalewowe znajdują się wzdłuż całego koryta rzeki na obszarze gminy.

Poniżej przedstawiono wyniki badań dotyczące wybranych punktów pomiarowych na rzece Bóbr (poniżej i powyżej gminy Janowice Wielkie).

Tabela 9. Ocena rzeki Bóbr w punktach pomiarowych poniżej i powyżej Gminy Janowice Wielkie.

Nazwa JCWP	Kod JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan chemiczny	Stan/potencjał ekologiczny	Stan
Bóbr od zb. Bukówka do Zadrnej	PLRW6000416139	II	II	I	-	DOBRY	-
Bóbr od Zadrnej do zb. Pilchowice	PLRW6000816331	III	I	I	PONIŻEJ STANU DOBREGO	UMIARKOWANY	ZŁY

Źródło: WIOŚ, Wrocław.

Rzeka Bóbr przepływająca przez teren gminy, w punkcie pomiarowym poniżej Gminy Janowice Wielkie, charakteryzuje się dobrym potencjałem ekologicznym, natomiast w punkcie pomiarowym powyżej Gminy Janowice Wielkie charakteryzuje się złym stanem ogólnym i stanem chemicznym – poniżej stanu dobrego.

Wody podziemne

Główny horyzont wód podziemnych w obrębie gminy Janowice Wielkie obszaru jest wykształcony w typowej formie dla obszarów górskich. Źródła występują dość rzadko. Są one najczęściej zasilane głębszymi wodami szczelinowymi. Wśród wydajniejszych źródeł największa część jest zasilana z metamorficznych wodonośców skalnych. Zbliżanie się poziomu wodonośnego do powierzchni terenu powoduje powstanie mokradeł na powierzchniach stoków. Część z nich została melioracyjnie zdrenowana. Stokowy horyzont wodonośny jest w szeregu miejsc eksploatowany przez systemy ujęć

drenażowych. Największe z nich wykonane przed wojną występują m.in. w rejonie Janowic Wielkich. Przeważająca część pokryw stokowych jest pylasta lub gliniasto- pylasta, stąd ich odsączalność dla wód wolnych bywa zwykle nieduża. W wyższych partiach stoków, przy malejącej grubości płaszczu przykrywającego lite skały, ciągłość poziomu wodonośnego w gruntach niespoistych zanika.

W granicach Gminy znajduje się jeden z głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) Nr 343 „Dolina Bobru (Marciszów) wymagający szczególnej ochrony o projektowanym statusie najwyższej ochrony (ONO). Jest to struktura czwartorzędowej doliny kopalnej. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne wód oceniane są na 50 tys. m³/dobę, zaś średnia głębokość ujęć wynosi 30 m.

1.4.4. Gleby

Na całym obszarze gminy przeważają gleby brunatne, z przewagą brunatno-kwaśnych. Przeplatają się one z brunatnymi właściwymi, a w pojedynczych płatach występują gleby płowe głównie w pasie od Radomierza do Dziwiszowa. Na wyniosłościach Gór Kaczawskich i Janowickich leżą płaty rankerów.

W dolinie Bobru występują również mady rzeczne. Na całym obszarze są to gleby terenów górzystych rozwinięte na podłożu zwietrzelin tych litych skał. Pod względem rolniczej przydatności układ kompleksów glebowych jest mozaikowy, z przewagą kompleksu górskiego pszennego i zbożowego. Ze względu na niekorzystne warunki klimatyczne i dużą erozję wodną wartość użytkowa gleb górskich nie jest wysoka.

Najlepsze, o klasach III i IV występują w części północnej gminy - Komarnie, oraz pomiędzy Janowicami a Radomierzem. Przeważającą część zajmują użytki zielone- łąki i pastwiska.

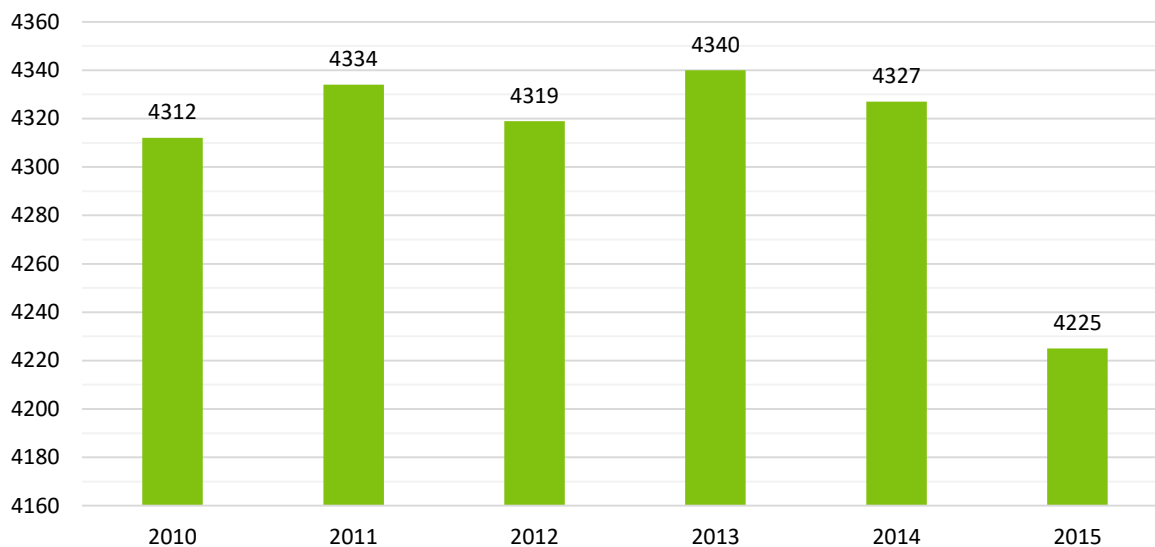
2. Infrastruktura społeczna

2.1 Sytuacja demograficzna

Obecnie gminę zamieszkuje 4 225 osób. Liczba mieszkańców gminy Janowice Wielkie w ostatnich latach wskazuje niewielkie wahania, ale utrzymuje się na podobnym poziomie. Średnia gęstość zaludnienia na km² wynosi 74 osób. Dla porównania wskaźnik ten na obszarze województwa

dolnośląskiego wynosi 145 os/km², natomiast w powiecie jeleniogórskim na km² przypada średnio 103 osoby.

Liczba mieszkańców

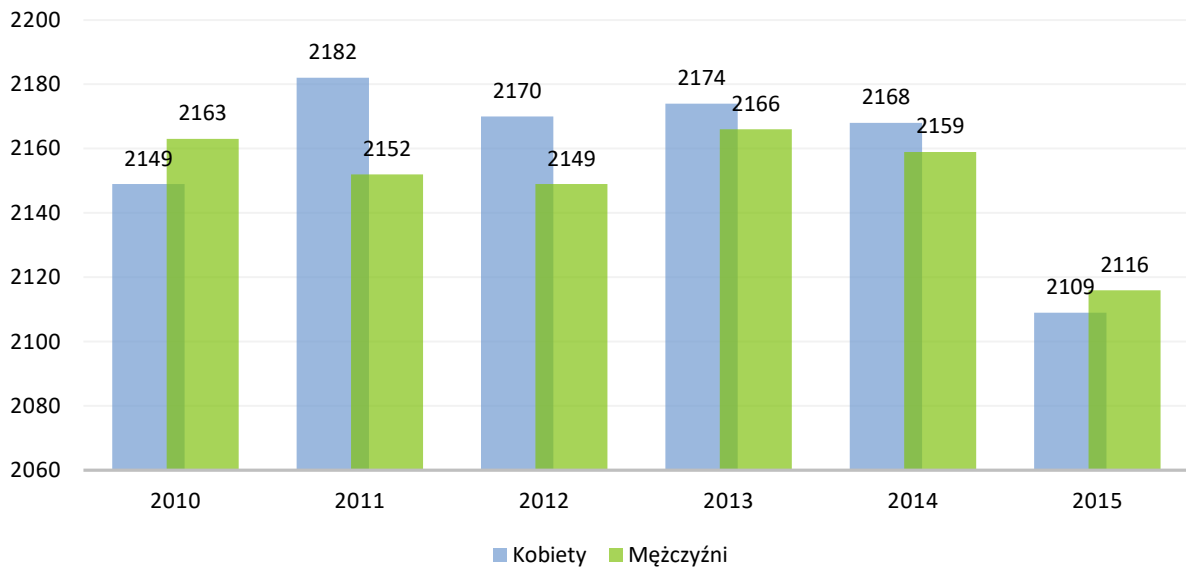

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Janowice Wielkie.

Źródło: Urząd Gminy Janowice Wielkie.

Poniższy wykres przedstawia porównanie liczby kobiet do liczby mężczyzn mieszkających na terenie gminy. Ogólnie w roku 2015 liczba kobiet zamieszkałych była niższa, ale wartość tego wskaźnika była bardzo zbliżona i stanowiła wartość 49,92% do 50,08% dla mężczyzn. W latach wcześniejszych to kobiety stanowiły bardziej liczną grupę mieszkańców.

Liczba mieszkańców wg płci

Wykres 2. Liczba mieszkańców wg płci na terenie gminy Janowice Wielkie.

Źródło: Urząd Gminy Janowice Wielkie.

Na terenie gminy Janowice Wielkie, w ciągu ostatnich lat, obserwuje się ujemny przyrost naturalny. Oznacza to, że więcej ludzi umiera niż się rodzi. Jednak w roku 2014 zaobserwowano dodatnią wartość tego wskaźnika.

Przyrost naturalny na 1000 osób

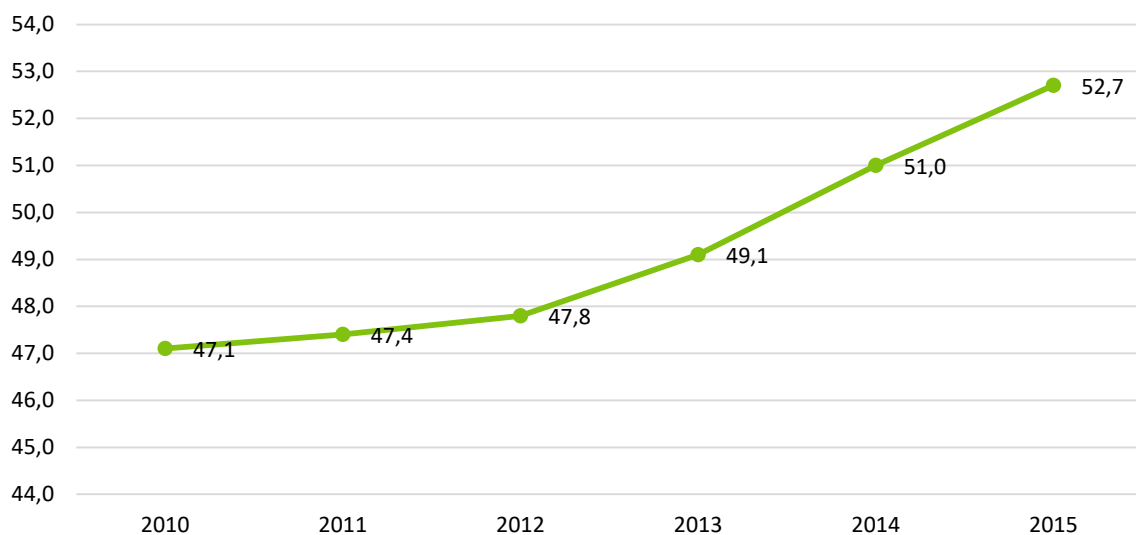
Wykres 3. Przyrost naturalny na 1 000 osób na terenie gminy Janowice Wielkie.

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Duże znaczenie dla rozwoju gminy ma także wskaźnik obciążenia demograficznego. Oznacza on, ile osób w wieku nieprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym. Im wyższą osiąga on wartość, tym niekorzystniej wpływa na lokalny rynek pracy oraz powodować może stan, w którym zbyt duża liczba

mieszkańców utrzymuje się ze świadczeń socjalnych. Jak wynika z poniższego wykresu, w gminie Janowice Wielkie wskaźnik ten od roku 2010 systematycznie wzrasta. W 2015 roku wyniósł on 52,7.

Wskaźnik obciążenia demograficznego

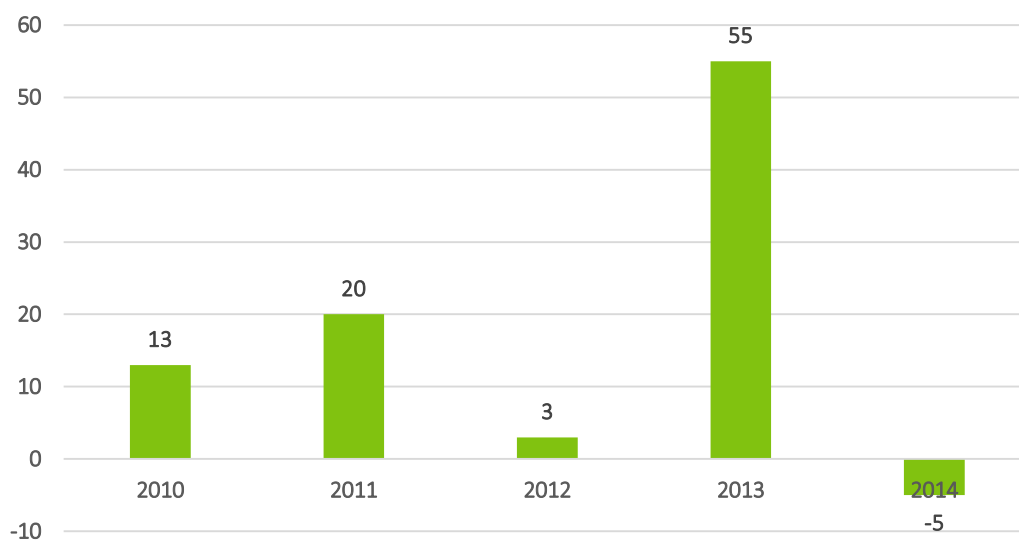

Wykres 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego na terenie gminy Janowice Wielkie.

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Saldo migracji na terenie gminy Janowice Wielkie przedstawiono w poniższym wykresie. W roku 2014 zanotowano ujemne saldo na poziomie wartości -5.

Saldo migracji na terenie gminy

Wykres 5. Saldo migracji na terenie gminy Janowice Wielkie.

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Sytuacja demograficzna na terenie gminy jest niekorzystna. Liczba mieszkańców w ostatnich latach wykazuje tendencję spadkową. Przyrost naturalny, w większości analizowanych lat jest ujemny, natomiast wskaźnik obciążenia demograficznego z roku na rok wzrasta.

2.2. Struktura wiekowa mieszkańców

Struktura wiekowa mieszkańców gminy kształtuje się korzystnie. W 2015 roku osoby w wieku produkcyjnym stanowiły znaczną większość wszystkich mieszkańców. Wykonując pracę przynoszącą dochody, utrzymują oni zarówno osoby w wieku przedprodukcyjnym tj. dzieci i młodzież do 18 roku życia, jak i poprodukcyjnym.

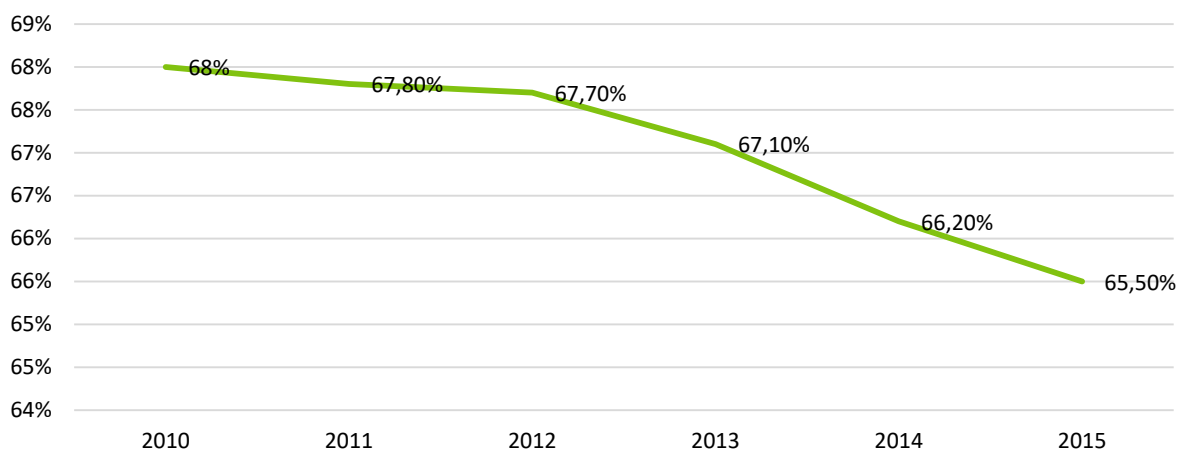
Tabela 10. Struktura wiekowa mieszkańców gminy roku 2015.

LICZBA MIESZKAŃCÓW	Stan na 31.12.2015r.
W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM	685
W WIEKU PRODUKCYJNYM	2831
- KOBIECY	1279
- MĘŻCZYŹNI	1552
W WIEKU POPRODUKCYJNYM	741

Źródło: Urząd Gminy Janowice Wielkie.

Poniższy wykres przedstawia jak kształtuje się udział liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2010 – 2015. Wartość ta wykazuje tendencję spadkową. Na przestrzeni pięciu lat liczba osób w wieku produkcyjnym spadła o 2,5 %.

Udział mieszkańców w wieku produkcyjnym

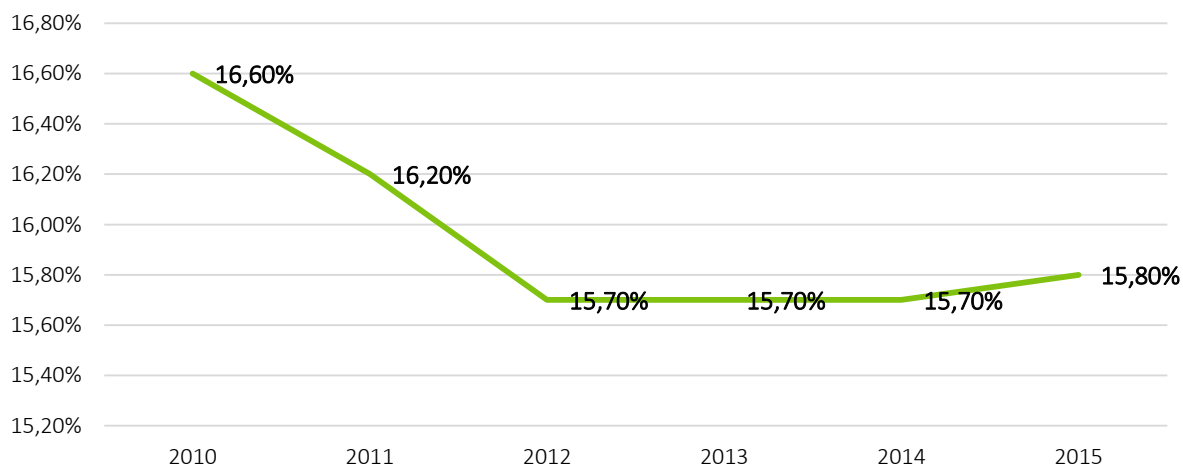

Wykres 6. Procentowy udział mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2010 -2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w latach 2012 – 2014 utrzymywała się na stałym poziomie, a w roku 2015 nieznacznie wzrosła. Na przestrzeni pięciu lat wartość tego wskaźnika obniżyła się o 0,8 %.

Udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym

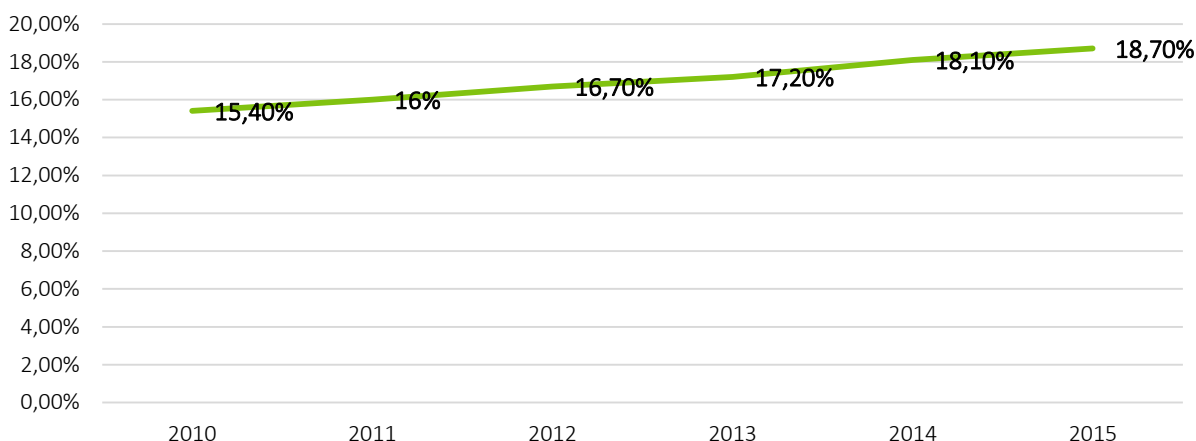

Wykres 7. Procentowy udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w latach 2010 -2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym z roku na rok wzrasta. Na przestrzeni pięciu lat wartość ta wzrosła o 3,3 %.

Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym

Wykres 8. Procentowy udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w latach 2010 -2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.3. Mieszkalnictwo

Sytuacja mieszkaniowa to jeden z bardzo istotnych czynników świadczących o rozwoju gospodarczym i społecznym gminy. W 2014 roku w gminie Janowice Wielkie znajdowało się 772 budynki mieszkalne oraz 1 408 mieszkań. Zarówno liczba budynków, jak i mieszkań zwiększa się regularnie od 2010 roku. Wzrasta również ich przeciętna powierzchnia.

Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Janowice Wielkie.

	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba budynków mieszkalnych	707	744	753	761	772
Liczba mieszkań	1 408	1 412	1 421	1 429	1 440
Powierzchnia ogólna mieszkań	121 586	122 173	123 651	124 835	126 283
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ²	86,4	86,5	87,0	87,4	87,7
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jedną osobę.	28,4	28,4	28,8	28,8	29,1

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Podczas analizy sytuacji mieszkaniowej w gminie konieczna jest ocena stanu jakości mieszkań, a głównie wyposażenia ich w różnego rodzaju instalacje. Jak wynika z poniższej tabeli od 2010 roku zaobserwować można systematyczny wzrost wyposażenia w podstawowe urządzenia techniczno-sanitarne w mieszkaniach na terenie gminy.

Tabela 12. Stan wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno-sanitarne.

	2010	2011	2012	2013	2014
Wodociąg	1 360	1 364	1 373	1 381	1 392
Ustęp spłukiwany	1 321	1 325	1 334	1 347	1 358
Łazienka	1 241	1 245	1 254	1 262	1 273
Centralne ogrzewanie	967	971	980	988	999

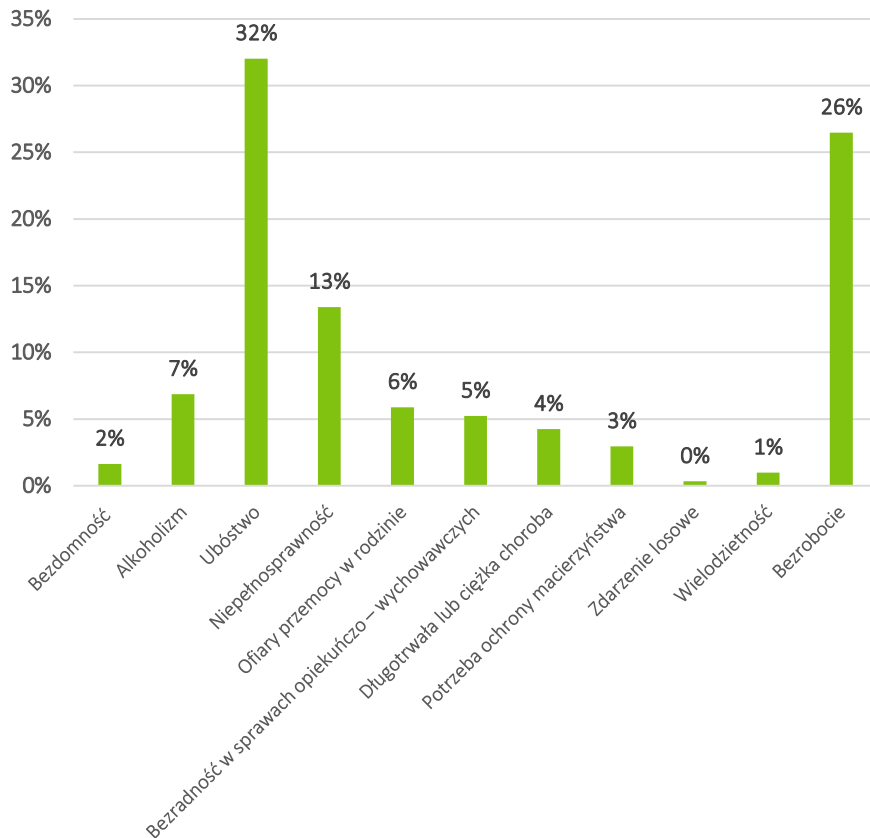
Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych.

Struktura mieszkaniowa na terenie gminy jest korzystna. Co roku obserwowany jest wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na jedną osobę. Ponadto stan wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno – sanitarne systematycznie wzrasta.

2.4. Wykluczenie i pomoc społeczna

łącznie na terenie gminy w roku 2015 zostało przyznane 306 świadczeń, z podziałem przedstawionym poniżej.

Największa liczba wszystkich wniosków została przyznana ze względu na ubóstwo – 32% wszystkich wniosków oraz z tytułu bezrobocia – 26% wszystkich przyznanych wniosków.

Wykres 9. Udział przyznanych świadczeń w roku 2015 ze względu na zdarzenie.

Źródło: Dane przekazane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowicach Wielkich.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. Dane odnoszą się do roku 2015.

Tabela 13. Liczba rodzin na terenie gminy Janowice Wielkie korzystających z pomocy społecznej.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej
Janowice Wielkie	58
Komarno	16
Miedzianka	2
Mniszków	2
Radomierz	11
Trzczańskie	17
Ogółem	106

Źródło: Dane przekazane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowicach Wielkich.

Jak wspomniano wcześniej najpoważniejszą trudnością życiową klientów pomocy społecznej na terenie gminy jest ubóstwo. Klientami są osoby i rodziny o niskich kwalifikacjach zawodowych, długotrwanie bezrobotne, jak również osoby nie posiadające stałego źródła dochodu, pracujące w niepełnym

wymiarze czasu pracy lub dorywczo. Wzrost kosztów utrzymania, niskie dochody własne są głównymi przyczynami zgłaszania się o pomoc finansową.

Kolejnym poważnym obszarem problemów jest bezrobocie, obejmującą trudną sytuację na rynku pracy, brak nowych miejsc pracy, kryzys, jak i likwidacja dotychczasowych miejsc pracy prowadzi do zwykłej tendencji osób bezrobotnych. Osoby bezrobotne uzyskują pomoc finansową z tutaj. Ośrodka i są motywowane w kierunku podwyższania kwalifikacji zawodowych (kontrakt socjalny, projekty systemowe), jak również zdobywanie umiejętności poruszania się na rynku pracy w celu znalezieniu zatrudnienia.

Największa liczba wniosków została przyznana w miejscowościach Janowice Wielkie – 157 świadczeń i Komarno – 55 świadczeń.

Strategia Rozwoju Gminy Janowice Wielkie na lata 2016 – 2025

Tabela 14. Powody przyznawania pomocy społecznej rodzinom gminy Janowice Wielkie w roku 2015.

Powody przyznania pomocy społecznej rodzinom Gminy Janowice Wielkie przez Ośrodek Pomocy Społecznej – dane na rok 2015

Nazwa miejscowości	Bezdomność	Alkoholizm	Ubóstwo	Niepełnosprawność	Ofiary przemocy w rodzinie	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	Długotrwała lub ciężka choroba	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Zdarzenie losowe	Wielodzietność	Bezrobocie	Razem
Janowice Wielkie	3	7	58	22	6	5	7	5	0	2	42	157
Komarno	0	5	14	10	1	3	3	1	1	1	16	55
Miedzianka	1	0	2	2	1	1	0	0	0	0	2	9
Mniszków	0	1	2	1	0	2	0	0	0	0	2	8
Radomierz	0	2	9	2	2	3	1	1	0	0	9	29
Trzczańskie	1	6	13	4	8	2	2	2	0	0	10	48
Ogółem	5	21	98	41	18	16	13	9	1	3	81	306

Źródło: Dane przekazane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowicach Wielkich.

2.5. Bezpieczeństwo publiczne

Zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy realizuje Komenda Miejska Policji w Jeleniej Górze. Na obszarze Gminy Janowice Wielkie nie ma zlokalizowanego Posterunku Policji.

Tabela 15. Liczba zdarzeń drogowych na terenie Gminy Janowice Wielkie w roku 2015.

Rok 2015		
Nazwa miejscowości	Liczba zdarzeń drogowych	
	Wypadki	Kolizje
Janowice Wielkie	0	4
Komarno	0	6
Mniszków	0	0
Miedzianka	0	0
Radomierz	2	24
Trzczańskie	0	3
Razem Gmina	2	37

Źródło: Dane przekazane przez Komendę Miejską Policji w Jeleniej Górze.

Na terenie Gminy w roku 2015 zostało wydanych 7 niebieskich kart, w tym 4 na terenie miejscowości Janowice Wielkie i po jednej w miejscowościach Komarno, Mniszków i Trzczańskie. W Miedziance i Radomierzu nie zostały wydane niebieskie karty.

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie Gminy funkcjonuje **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Janowicach Wielkich, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze, Komendy Państwowej Policji w Jeleniej Górze, Oświaty, Służby Zdrowia,

Adresatami są: rodziny korzystające z pomocy GOPS, osoby zamieszkujące na terenie Gminy Janowice Wielkie znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej (stosowanie przemocy).

Na spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego omawiane są główne problemy występujące w rodzinie i wspólnie zostaje wypracowywany krótko lub długoterminowy plan pracy z rodziną celem rozwiązywania problemów i uzyskania poprawy w funkcjonowaniu rodziny. Realizowane są działania takie jak: podjęcie terapii w Poradni Leczenia Uzależnień, zapisanie dzieci do świetlicy środowiskowej, podjęcie współpracy z pracownikiem socjalnym i pedagogiem, zarejestrowanie się do PUP, podjęcie terapii rodzinnej, udział w mediacji rodzinnej, regularne uczęszczanie do szkoły, skierowanie sprawy do Sądu Rodzinnego.

Przeprowadzona ankietyzacja na terenie Gminy Janowice Wielkie wskazała na problem braku poczucia bezpieczeństwa przez mieszkańców gminy i zagrożenie małą przestępczością.

2.6. Infrastruktura oświatowo-edukacyjna

Dbłość o rozwój edukacji publicznej należy do najważniejszych zadań samorządów lokalnych. W sferze oświaty i wychowania gmina zapewnia w podstawowym zakresie usługi edukacji, odpowiednim do niewielkiej populacji. Obiekty pełniące funkcję oświatową pozostają w dobrym stanie technicznym. W najbliższych latach niezbędne jest jednak przeniesienie Przedszkola Publicznego do nowego budynku, spełniającego wszystkie wymogi techniczne dla placówki tego rodzaju oraz sukcesywne doposażanie Gminnego Zespołu Szkół w nowe wyposażenie dydaktyczne i infrastrukturalne (np. wymiana okien).

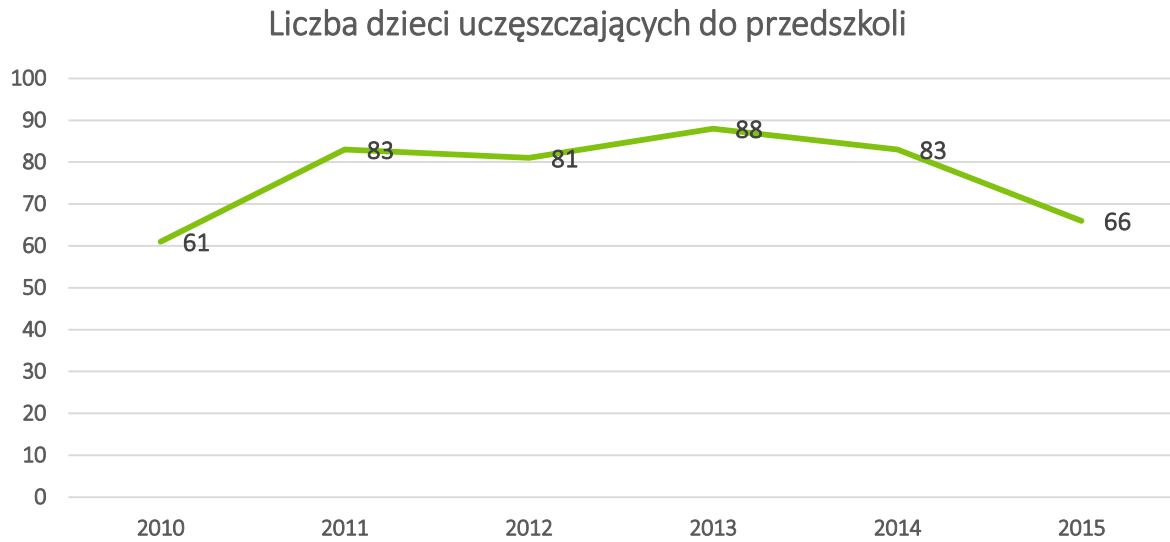
Na terenie Gminy Janowice Wielkie funkcjonują dwie placówki oświatowe – Gminny Zespół Szkół im Wandy Rutkiewicz w Janowicach Wielkich, zawierający połączenie następujących Szkoły Podstawowej Gimnazjum, oraz Przedszkole Publiczne. Wszystkie dzieci rokrocznie znajdują miejsce w miejscowym przedszkolu, a dodatkowo kilkoro rodziców decyduje się na dowożenie dzieci do przedszkoli niepublicznych w Jeleniej Górze, za co zgodnie z prawem oświatowym płaci gmina. Część młodzieży zwłaszcza z Komarna uczęszcza do szkół podstawowych i gimnazjów w Jeleniej Górze, co wynika z miejsca pracy ich rodziców, dobrej komunikacji autobusowej i często nowego osiedlania się osób z Jeleniej Góry, które zakłada kontynuację nauki w dotychczasowej szkole. Wszystkie dzieci z miejscowości innych niż Janowice Wielkie, które uczą się w Przedszkolu Publicznym (od 5 roku życia) lub Gminnym Zespole Szkół, są dowożone transportem autobusowym finansowanym przez gminę – podobnie jak w gminach sąsiednich.

Na terenie gminy ze względu na niewielką populację nie działa żadna niepubliczna placówka oświatowa, w szczególności nie funkcjonuje żadna szkoła ponadgimnazjalna ani uczelnia wyższa (jedynie w Radomierzu mieści się stacja badawczo-dydaktyczna Uniwersytetu Przyrodniczego poświęcona hodowli bydła). Zorganizowanie szkoły ponadgimnazjalnej nie jest celowe, gdyż w roczniku młodzież gminna stanowi ok. 30 osób, które na tym poziomie edukacji wybierają różne ścieżki w celu uzyskania zawodu w przyszłości. Uczniowie w większości uczęszczają do różnych szkół ponadgimnazjalnych w pobliskiej Jeleniej Górze, a młodzież często wybiera studia w Jeleniej Górze albo we Wrocławiu.

Tabela 16. Liczba uczniów w roku szkolnych 2015/2016 na terenie gminy Janowice Wielkie.

Rok szkolny 2015/2016	
Nazwa placówki	Liczba uczniów
Przedszkole Publiczne	66
Szkoła Podstawowa	195
Gimnazjum	72
Razem	333

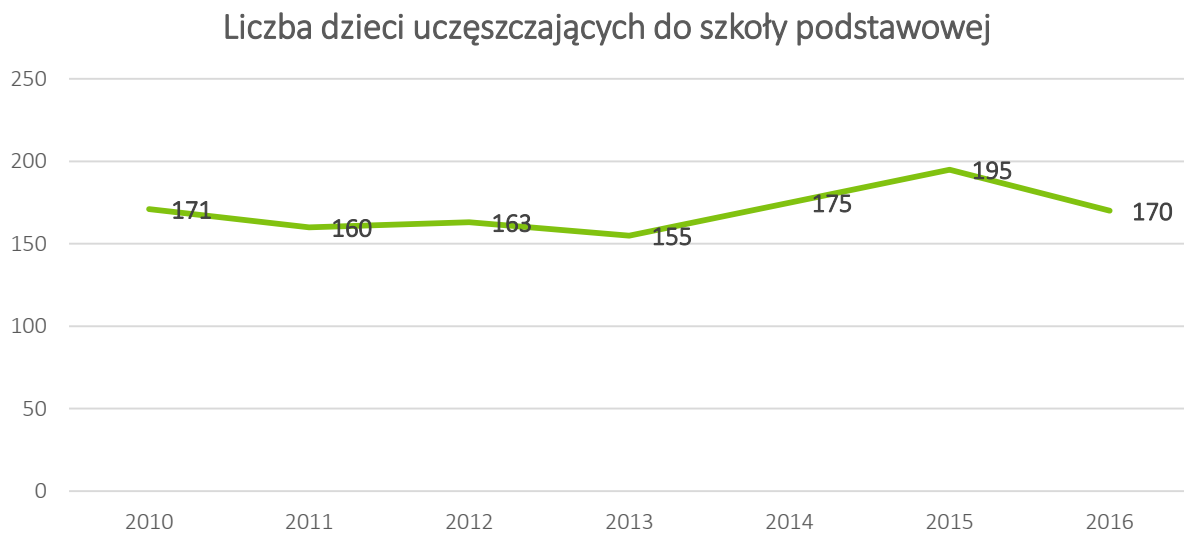
Źródło: Urząd Gminy Janowice Wielkie.

sach.

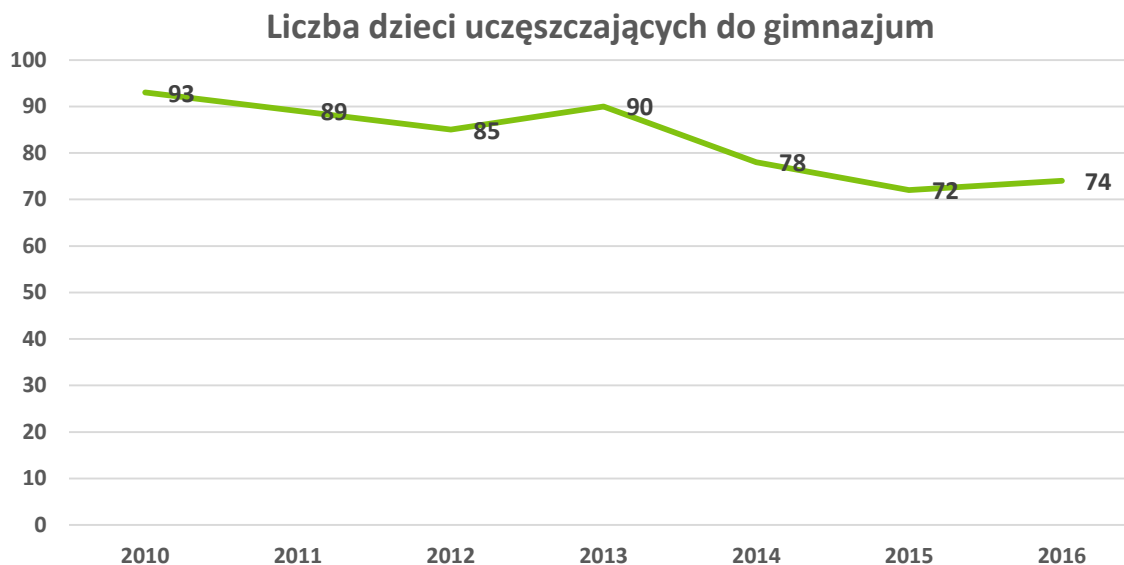
Wykres 10. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli na terenie gminy Janowice Wielkie.

Źródło: Urząd Gminy Janowice Wielkie.

Wykres 11. Liczba dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej na terenie gminy Janowice Wielkie.

Źródło: Urząd Gminy Janowice Wielkie.

Wykres 12. Liczba dzieci uczęszczających do gimnazjum na terenie gminy Janowice Wielkie.

Źródło: Urząd Gminy Janowice Wielkie.

2.7. Infrastruktura kultury

Na terenie gminy Janowice Wielkie nie ma ośrodków kultury, ale wydarzenia kulturalne o różnym charakterze organizowane są przez utrzymywane przez gminę świetlice wiejskie, zlokalizowane w Janowicach Wielkich, Trzciesku i Komarnie, a także w Gminnej Bibliotece Publicznej w Janowicach Wielkich wraz z filiami w Komarnie, Radomierzu i Trzciesku. Działania mają najczęściej festynów wiejskich, uroczystości podkreślających różne święta czy zabaw dla dzieci. Korzystanie z kultury możliwe jest dzięki wyjazdom: indywidualnym osób dorosłych oraz zorganizowanym grup dziecięcych z przedszkola, zespołu szkół czy świetlic wiejskich. Dodatkowo w gminie odbywają się wydarzenia organizowane przez podmioty inne niż gmina _ Wędrowny Przegląd piosenki czy inscenizacje teatralne w warunkach naturalnych (spektakle Teatru Norwida w Jeleniej Górze i Teatru Na Progu- Scena Oratorium z siedzibą w Trzciesku i Jeleniej Górze). W najbliższych latach na terenie gminy oczekiwana jest budowa świetlicy wiejskiej Komarnie.

2.8. Infrastruktura sportowa

Gmina Janowice Wielkie jest dobrze wyposażona w infrastrukturę sportową. Wyniki ankietyzacji nie wskazały na braki w tym zakresie.

Boisko sportowe

Wspólnie z boiskami „Orlik 2012” stanowi kompleks sportowy położony w centralnej części Janowic Wielkich. Teren jest ogrodzony. Trawiaste boisko wyposażone jest w dwie bramki do piłki nożnej oraz dwie wiaty dla zawodników rezerwowych. Przy boisku znajdują się szatnie i pomieszczenie sędziowskie.

Hala sportowa przy Gminnym Zespole Szkół

Położona przy Gminnym Zespole Szkół w Janowicach Wielkich. Oddana do użytku w czerwcu 2006 roku. Jest to obiekt wybudowany według najnowszych standardów bezpieczeństwa, dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Kubatura całego obiektu z zapleczem wynosi 9797 m³. Powierzchnia użytkowa sali gimnastycznej 894 m³. Mieszczą się na niej pełnowymiarowe boiska do: piłki ręcznej, piłki koszykowej, piłki siatkowej, tenisa ziemnego. Dodatkowo umieszczono 2 boiska poprzeczne do piłki koszykowej i siatkowej. Sala wyposażona jest w urządzenia sportowe i tablicę świetlną posiadające odpowiednie atesty. Podłoga głównej sali gimnastycznej wyłożona jest wykładziną sportową o najwyższych parametrach wytrzymałościowych, funkcjonalnych i estetycznych. Jej wysoka jakość pozwala zmniejszyć ryzyko urazów zawodników. Zaplecze o powierzchni użytkowej 365 m² wyposażone jest w szatnie, sanitariaty z prysznicami oraz toalety. Możliwość wynajęcia hali zarówno dla podmiotów (firmy, instytucje) jak i osób indywidualnych.

Rysunek 4. Hala sportowa przy Gminnym Zespole Szkół w Gminie Janowice Wielkie.

Źródło: www.janowicewielkie.pl

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ludowy Klub Sportowy „Rudawy”. W ramach działania klubu odbywają się także mecze drużyny seniorów.

Na terenie gminy funkcjonuje także Janowicka Grupa Biegowa, ponadto na terenie gminy od kilku lat corocznie organizowany jest Bieg Janowicki.

2.9. Imprezy cykliczne

Gmina Janowice Wielkie organizuje szereg imprez cyklicznych, które odbywają się prawie w każdym miesiącu w roku. Poniżej przedstawiono charakterystykę głównych imprez cyklicznych.

Przełom marca i kwietnia

Akcja „Ratujmy Bóbr”

Akcja cyklicznie organizowana przez Chrześcijański Ośrodek dla Osób Uzależnionych „Nowa Nadzieja”. Wolontariusze przy wsparciu mieszkańców, uczniów Gminnego Zespołu Szkół im. Wandy Rutkiewicz, pracowników Urzędu Gminy oczyszczają rzekę na całej długości jej biegu przez Gminę Janowice Wielkie.

Kwiecień

Zawody BLB Extreme Trail Day

Organizatorem wydarzenia jest BLB Western Horses oraz Polska Liga Western i Rodeo pod patronatem Wójta Gminy Janowice Wielkie. Impreza ma miejsce w Komarnie w pierwszym wybudowanym w Polsce Parku Extreme Trail. Zawodnicy na koniach pokonują tor zbudowany z naturalnych materiałów typu drewniane kłody i mostki. Zawody odbywają się dwa razy w roku: w kwietniu oraz na przełomie sierpnia i września.

Ostatni weekend czerwca

Janowianki – Święto Gminy Janowice Wielkie

Bieg Janowicki

Coroczne święto Gminy Janowice Wielkie nawiązuje do imienia założyciela wsi, która obecnie jest siedziba gminy. W okolicach dnia św. Jana odbywają się Janowianki podczas których organizatorzy

zapewniają atrakcje typu: turnieje sportowe, występy artystyczne, konkursy z nagrodami dla mieszkańców, loterie fantowe, stoiska gastronomiczne. W dniu Janowianek odbywa się także Bieg Janowicki w celu promowania aktywności fizycznej i pięknych okolicznościach przyrody.

Ostatni weekend lipca

Wędrowny Przegląd Piosenki „Polana”

Dwudniowa, plenerowa impreza muzyczna organizowana przez Stowarzyszenie Góry Szalonych Możliwości oraz Gminę Janowice Wielkie. Ideą imprezy jest przekazywanie pozytywnych emocji poprzez wspólne muzykowanie, zarówno podczas koncertów jak i wieczorami, przy ognisku w towarzystwie gitary.

Sierpień

Piknik Rodzinny w Komarnie

Festyn Rodzinny „Trzcíńsko żegna wakacje”

Imprezy organizowane kolejno przez Sołectwa wsi Komarno i Trzcíńsko przy wsparciu Gminy Janowice Wielkie. Ich celem jest zgromadzenie mieszkańców i wspólna zabawa. Organizatorzy rokrocznie zapewniają szereg atrakcji.

Wrzesień

Turniej o Puchar Wójta, Pastora i Sołtysa

Impreza sportowa organizowana wspólnymi siłami przez Wójta Gminy, Pastora oraz Sołtysa wsi Janowice Wielkie. Rywalizacja zorganizowana przy Kompleksie Sportowym „Orlik” w Janowicach Wielkich. Odbywa się ona w dwóch konkurencjach: piłce nożnej oraz piłce siatkowej. Celem imprezy jest promowanie aktywności fizycznej.

Festyn Rodzinny „Janowickie Pożegnanie Wakacji”

Wydarzenie organizowane przez Gminny Zespół Szkół im. Wandy Rutkiewicz w Janowicach Wielkich przy wsparciu Gminy Janowice Wielkie. Impreza organizowana jest w formie pikniku podczas którego, na boisku szkolnym spotykają się rodzice z dziećmi. Rokrocznie impreza odbywa się pod innym hasłem przewodnim.

11 Listopada

Święto Niepodległości

Uroczystość o charakterze patriotycznym organizowana przez Gminny Zespół Szkół im. Wandy Rutkiewicz w Janowicach Wielkich. Co roku rozpoczyna się ona mszą świętą w Kościele Parafialnym, następnie goście (Kombatanci, władze gminy) uczestniczą w uroczystej akademii upamiętniającej odzyskanie niepodległości przez Polskę.

Grudzień

Przedstawienie noworoczne

Dobroczynne przedstawienie organizowane przez pracowników Urzędu Gminy Janowice Wielkie z udziałem licznych osób publicznych: Wójta, Radnych, Sołtysów, pracowników Urzędu, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, proboszcza parafii Janowice Wielkie. Konwencją przedstawienia jest żartobliwe nawiązywanie do bieżących wydarzeń w gminie. Podczas przedstawienia organizowana jest zbiórka funduszy na szczytny cel, typu wsparcie dla przedszkola i szkoły.

2.9. Organizacje pozarządowe

Na terenie gminy funkcjonują następujące organizacje pozarządowe

- **Fundacja Przystanek Dobrych Myśli**

Fundację powołały do życia osoby aktywnie działające w świetlicy wiejskiej "Rudawy" w Janowicach Wielkich. Przez osiem lat funkcjonowania świetlicy zrealizowaliśmy, we współpracy z lokalnymi ngo, kilkanaście projektów społecznych. Teraz przyszedł czas, by nasze działania sformalizować pod postacią niezwykle optymistycznej organizacji.

Działania: od działań edukacyjnych i kulturalnych na rzecz zachowania dorobku poprzednich pokoleń i dbałości o rozwój kolejnych, poprzez promocję naszej małej ojczyzny aż do akcji wolontariackich i charytatywnych, współpracy z tymi, co też chcą dobrego. Warsztaty, imprezy, wydawnictwa, wycieczki, spotkania. Podsumowując: wszystko co służy naszej lokalnej społeczności.

- **Stowarzyszenie Polsko-Niemiecko Duńskie „Rudawy”**

Misja - Pogłębianie więzi między gminami Janowice Wielkie - Weyhe - Bruchhausen - Vilsen Rosenholm, w zakresie szkolnictwa, sportu, kultury, turystyki, współpracy gospodarczej oraz związków wyznaniowych, społecznych i innych. Zadania Stowarzyszenia realizowane będą poprzez utrzymywanie stałego kontaktu z pokrewnymi instytucjami i zrzeszeniami w kraju i za granicą.

Do prowadzonych działań należy: organizowanie różnorodnych imprez, w których uczestniczą przedstawiciele zaprzyjaźnionych gmin (rozgrywki sportowo - rekreacyjne, wycieczki turystyczne,

plenery i wystawy plastyczne, występy zespołów wokalnie - tanecznych, nauka języka niemieckiego), nawiązywanie kontaktów z klubami hobbyistycznymi, organizowanie akcji dożywiania dzieci z rodzin ubogich i doposażenie szkolnej biblioteki w podręczniki, z których korzystają biedniejsze dzieci.

- **Fundacja „Czarodziejska Góra”**

Fundacja od lat uczestniczy w organizowaniu wypraw górskich, obozów wspinaczkowych i szkoleń entuzjastów wspinaczki skalnej. Od 2000 roku także dla młodzieży z różnymi problemami i niepełnosprawnej. Hasło Każdemu Jego Everest stało się przesłaniem towarzyszącym obozom i innym działaniom, a górskie doświadczenia wzmacniały naszych uczestników tak samo jak organizatorów. Relacje rodziców i terapeutów były świadectwem pokonywania barier społecznych, fizycznych i emocjonalnych.

- **Stowarzyszenie Rudawskiej Turystyki Wiejskiej**

Celem organizacji jest propagowanie walorów turystycznych i krajobrazowych regionu, głównie poprzez zespół ludowy „Rudawianie”. Stowarzyszenie chciałoby dotrzeć do ludzi młodych, proponować im aktywne spędzanie wolnego czasu i podniesienie poziomu życia na wsi.

- **Fundacja „Partnerstwo Ducha Gór”**

Celem fundacji jest integracja partnerskich działań organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców, samorządów, instytucji publicznych i osób fizycznych na rzecz jak najlepszego wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych dla rozwoju turystycznego, podniesienia jakości życia mieszkańców oraz stworzenia spójnego programu zrównoważonego rozwoju obszaru gmin: Mysłakowice, Janowice Wielkie i Podgórzyn (w latach 2006-2008). W dniu 03.11.2008 r. Partnerstwo Ducha Gór zmieniło formę prawną na stowarzyszenie, zgodnie z ustawą z dnia 7 kwietnia 1989r. Prawo o Stowarzyszeniach (tj. Dz. U. z 2001r. Nr.79, poz.855 z późn.. zm.), ustawą z 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr.64, poz. 427) oraz rozporządzeniem Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005) - „Stowarzyszenie „Partnerstwo Ducha Gór” – Lokalna Grupa Działania”. W 2015 roku do Stowarzyszenia przystąpiły kolejne gminy: Kowary, Szklarska Poręba, Piechowice oraz Jelenia Góra.

- **Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Faktor”**

Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w 16 lipca 2002 roku, jednak faktyczną działalność rozpoczęło z początkiem 2003 r. W czerwcu 2002 roku w Jeleniej Górze dzięki wsparciu Jeleniogórskiego Centrum Kultury i prywatnym sponsorom, odbył się koncert dla chorego na białaczkę jeleniogórskiego rapera zorganizowany przez grupę jego przyjaciół. Koncert ten stał się symbolicznym początkiem pomysłu na wspólne działanie i stowarzyszenie. Jeszcze w tym samym roku zostało zarejestrowane stowarzyszenie zrzeszające dorosłych wspierających konstruktywne działania młodzieży oraz samą młodzież. Stowarzyszenie organizuje warsztaty, szkolenia, spotkania, konferencje jak również festiwale, wydarzenia kulturalne, edukacyjne oraz sportowe. Prowadzi doradztwo i konsultacje z zakresu pozyskiwania funduszy Unii Europejskiej na działania organizacji pozarządowych.

Obszar działań to głównie:

- działalność charytatywna,
- działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym,
- kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- promocja i organizacja wolontariatu.

- **Stowarzyszenie „Mieszkańcy Gminie”**

Stowarzyszenie zajmuje się organizacją imprez popularyzujących zamek Bolczów, renowacją zamku, wydawanie lokalnej gazety, folderów promujących walory turystyczne Janowic oraz wiedzę o zabytkach. Działalność jest finansowana z unijnych dotacji, dzięki licznym projektom, tworzonym przez członków stowarzyszenia. Stowarzyszenie prowadziło także zbiórkę publiczną na ratowanie zamku Bolczów. Wspólnie z gminą Janowice Wielkie zrealizowany został projekt Rudawski jarmark Rozmaitości. W ramach promocji turystyki, stowarzyszenie rozpoczęło wytyczanie górskich szlaków jeździeckich w rejonie Sudetów Środkowych i Zachodnich.

2.10. Frekwencja wyborcza

Wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Ostatnie wybory do sejmu i senatu odbyły się w roku 2015. Frekwencja wyborcza na terenie gminy Janowice Wielkie była niższa w porównaniu frekwencji wyborczej na terenie powiatu, województwa i kraju. Podczas wyborów w roku 2011 występowała taka sama tendencja. Porównując wybory w roku 2011 do ostatnich wyborów, liczba głosujących wzrosła o ponad 3%.

Tabela 17. Frekwencja wyborcza podczas wyborów do sejmu i senatu w ujęciu porównawczym.

Frekwencja wyborcza – wybory do sejmu i senatu	2011 r.	2015 r.
Gmina Janowice Wielkie	41,05	44,16
Powiat Jeleniogórski	44,28	45,16
Województwo dolnośląskie	45,25	49,42
Polska	48,92	50,92

Źródło: PKW.

Wybory samorządowe

Ostatnie wybory samorządowe odbyły się w 2014 roku. Zgodnie z danymi PKW frekwencja wyborcza na terenie gminy Janowice Wielkie wynosiła 44,60 % i była wyższa od frekwencji dla kraju.

W wyborach samorządowych w roku 2010 frekwencja gminy Janowice Wielkie była wyższa o 9,23 % w porównaniu do wyborów w roku 2014 i wskaźnik ten był znacznie wyższy od wartości dla powiatu, województwa i kraju.

Tabela 18. Frekwencja wyborcza podczas wyborów samorządowych w ujęciu porównawczym.

Frekwencja wyborcza – wybory samorządowe	2010 r.	2014 r.
Gmina Janowice Wielkie	53,83	44,60
Powiat Jeleniogórski	47,75	48,20
Województwo dolnośląskie	45,22	44,67
Polska	47,32	47,21

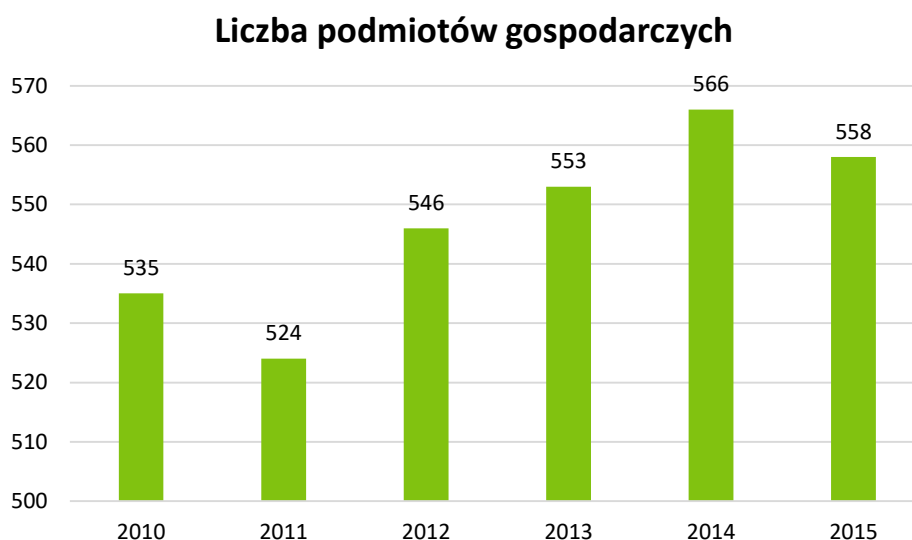
Źródło: PKW.

Frekwencja wyborcza na terenie gminy nie odbiega znacznie od wartości dla województwa i kraju.

3. Gospodarka, turystyka i rynek pracy

3.1. Przedsiębiorczość

Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Janowice Wielkie w roku 2015 wyniosła 558. Wartość tego wskaźnika w ostatnich latach wykazuje niewielkie wahania.

Wykres 13. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Janowice Wielkie.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Znaczną część podmiotów gospodarczych gminy stanowią podmioty powołane dla obsługi mieszkańców, których siedziby skoncentrowane są w Janowicach Wielkich. W sektorze prywatnym dominują podmioty związane z prowadzeniem działalności handlowej oraz prowadzenia usług turystyki. W strukturze wielkościowej podmiotów prowadzących na terenie gminy swą działalność gospodarczą dominują firmy małe, zatrudniające kilku pracowników.

Poniższa tabela przedstawia podział podmiotów gospodarczych na terenie gminy na sekcje PKD.

Tabela 19. Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności w roku 2015 na terenie gminy Janowice Wielkie.

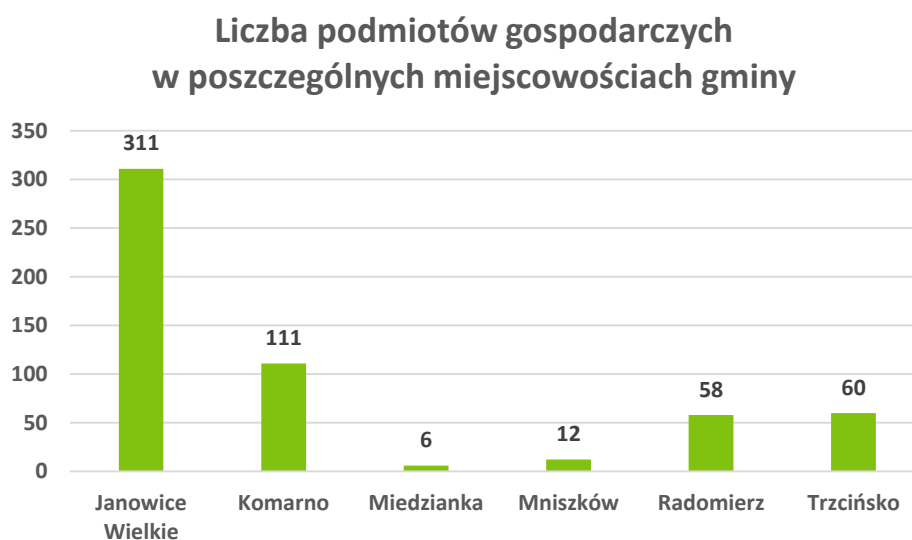
Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności	2015
OGÓŁEM	558
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	13
B. Górnictwo i wydobywanie	0
C. Przetwórstwo przemysłowe	41
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1

E. Dostawa wody; gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1
F. Budownictwo	96
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	90
H. Transport i gospodarka magazynowa	23
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	25
J. Informacja i komunikacja	6
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	109
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	33
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	19
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3
P. Edukacja	13
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	28
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9
S. Pozostała działalność usługowa w tym sekcja T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	38

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

W ujęciu przestrzennym najbardziej atrakcyjnymi inwestycyjnie terenami w gminie Janowice Wielkie są tereny położone przy drodze krajowej nr 3 w Radomierzu. To właśnie tam znajduje się największy zakład, zlokalizowany na terenie gminy – „Dr, Schneider Automotive Polska S.A., oraz firma „THOM Polska”.

Liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych miejscowościach na terenie gminy przedstawia poniższy wykres.

Wykres 14. Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych miejscowościach gminy Janowice Wielkie.

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Do największych pracodawców na terenie gminy należą:

- Dr. Schneider Automotive
- THOM – POLSKA sp. z o.o.
- Dom Pomocy Społecznej
- Urząd Gminy – (zatrudniający 32 osoby, w tym 6 pracowników interwencyjnych)
- Zespół Szkół w Janowicach Wielkich.

3.3. Rolnictwo

W ostatnich latach na terenie gminy nastąpiło załamanie się rynku pracy w rolnictwie. Liczba osób na terenie gminy trudniąca się rolnictwem z roku na rok spada.

Poniższa tabela przedstawia strukturę użytkowania gruntów na terenie gminy Janowice Wielkie.

Tabela 20. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Janowice Wielkie.

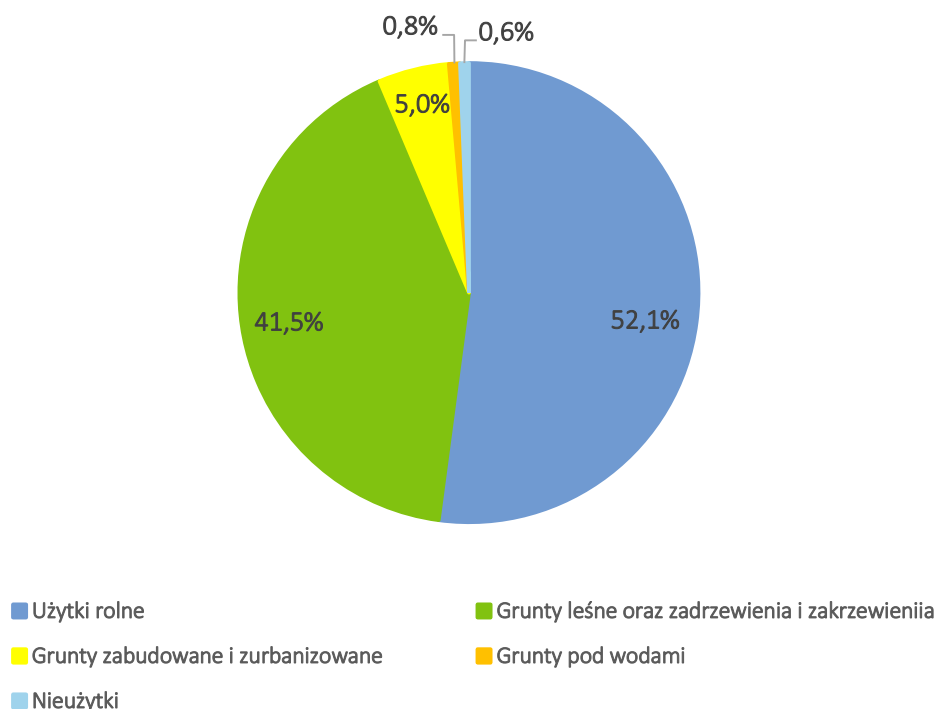
1	OGÓLNA POWIERZCHNIA GMINY [HA]	5794
2	UŻYTKI ROLNE, W TYM:	3019
	GRUNTY ORNE	907
	SADY	7
	ŁĄKI TRWAŁE	1065
	PASTWISKA TRWAŁE	938
	GRUNTY ROLNE ZABUDOWANE	5
	GRUNTY POD STAWAMI	22
	GRUNTY POD ROWAMI	0
3	GRUNTY LEŚNE ORAZ ZADRZEWIENIA I ZAKRZEWIENIA, W TYM:	2406
	LASY	2371
	ZADRZEWIENIA I ZAKRZEWIENIA	35
4	GRUNTY ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE, W TYM:	288
	TERENY MIESZKANIOWE	57
	TERENY PRZEMYSŁOWE	10
	INNE TERENY ZABUDOWANE	2
	ZURBANIZOWANE TERENY NIEZABUDOWANE	11
	TERENY REKREACYJNO-WYPOCZYNKOWE	19
	DROGI	143
	TERENY KOLEJOWE	36
	INNE	0
	UŻYTKI KOPALNE	10

5	GRUNTY POD WODAMI, W TYM:	45
	POWIERZCHNIOWYMI PŁYNĄCYMI	42
	POWIERZCHNIOWYMI STOJĄCYMI	3
6	NIEUŻYTKI	35
7	TERENY RÓŻNE	1

Źródło: Urząd Gminy Janowice Wielkie.

Grunty zabudowane i zurbanizowane na terenie gminy stanowią zaledwie 5 % gruntów na terenie gminy. Największy udział mają użytki rolne – 52,1% wszystkich gruntów i grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia – 41,5 % wszystkich gruntów na terenie gminy Janowice Wielkie.

Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy w ujęciu procentowym

Wykres 15. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Janowice Wielkie w ujęciu procentowym.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Janowice Wielkie.

Powszechne spisy rolne na terenie kraju były prowadzone w roku 2002 i roku 2010. Liczba gospodarstw w roku 2002 wynosiła 494, natomiast w roku 2010 liczba ta wynosiła 213.

Na przestrzeni lat zmieniała się struktura powierzchniowa użytkowania rolnego. Aż o 35,7 % zmniejszyła się liczba użytków rolnych do 1 ha. Zwiększył się udział użytków rolnych w wszystkich pozostałych przedziałach powierzchniowych (powierzchnia od 1 do 5 ha – wzrost o 14,1 %, powierzchnia od 5 do 10

ha – wzrost o 8,9 %, powierzchnia od 10 o 15 ha – wzrost o 0,7 %, powierzchnia powyżej 15 ha – wzrost o 12,4 %).

Tabela 21. Grunty obszarowe użytków rolnych

Grupy obszarowe użytków rolnych [ha]	Liczba gospodarstw w roku 2002	Udział procentowy [%]	Liczba gospodarstw w roku 2010	Udział procentowy [%]
Do 1 ha	251	50,8	32	15,1
Od 1 do 5 ha	150	30,4	94	44,1
Od 5 do 10 ha	44	8,9	38	17,8
Od 10 do 15 ha	20	4,0	10	4,7
Powyżej 15 ha	29	5,9	39	18,3
Razem	494	100,0	213	100,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Na terenie gminy nie występują gleby najwyższej jakości – klasy I, II i III a. Największą powierzchnię gruntów ornych stanowią gleby klasy IV i V.

Tabela 22. Klasy bonitacyjne gruntów ornych na terenie Gminy Janowice Wielkie (w porównaniu do Powiatu Jeleniogórskiego).

Wyszczególnienie	Klasy bonitacyjne gruntów ornych [%]								
	I	II	III a	III b	IV a	IV b	V	VI	VI RZ
Gmina Janowice Wielkie	0	0	0	1,7	14,7	43,9	32,6	7,1	0
Powiat Jeleniogórski	0	0	0,4	7,8	24,7	36,9	25,9	4,3	0

Źródło: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy Janowice Wielkie na lata 2012 – 2015 z perspektywą do roku 2019.

Funkcja rolnicza gminy Janowice Wielkie z roku na rok spada. Na przestrzeni ostatnich lat (powszechne spisy rolne) zmniejszyła się liczba gospodarstw rolniczych na terenie gminy. Grunty orne na terenie Gminy w przeważającej większości należą do IV i V klasy bonitacyjnej.

3.4. Turystyka

Rozwój turystyki może stanowić znaczącą szansę dla ogólnego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Janowice Wielkie.

Relatywnie niewielka odległość gminy Janowice Wielkie od Berlina i Pragi, wynosząca około 120 km i bezsporne walory (przede wszystkim przyrodnicze i krajobrazowe) terenów gminy, stwarzają wyjątkowe szanse na przyciągnięcie dużej pod względem liczebności i siły nabywczej gości, nastawionych na turystykę weekendową i pobytową dla klientów bardzo zróżnicowanych pod względem oczekiwań, potrzeb i zasobności portfela.

Gmina nie jest przygotowana do obsługi ruchu turystycznego w jednakowym zakresie w każdej z miejscowości. Możliwościami takimi dysponują w największym stopniu Janowice Wielkie oraz Trzcińsko. W pozostałych miejscowościach obiekty potencjalnie cenne pod względem turystycznym nie są zawsze w odpowiedni sposób wyeksponowane przez właścicieli, brakuje również ich obudowy w obiekty towarzyszące, niezbędne do obsługi ruchu turystycznego (jak obiekty gastronomii, obiekty noclegowe, miejsca postoju, parkingi, zorganizowane miejsca wypoczynku).

Poniższa tabela przedstawia wykaz obiektów noclegowych na terenie gminy Janowice Wielkie. Na terenie gminy znajduje się 19 obiektów noclegowych. W wymienionych obiektach noclegowych znajduje się łącznie 101 pokoi i 326 miejsc noclegowych.

Tabela 23. Baza noclegowa na terenie gminy Janowice Wielkie.

Lp.	Nazwa obiektu	Rodzaj obiektu (np. agroturystyka, pokoje gościnne)	Adres	Liczba miejsc noclegowych/ liczba pokoi
1.	Leśny Dwór	Pokoje gościnne/ domki całoroczne	Ul. Robotnicza 11, 58-520 Janowice Wielkie	108/20
2.	Maja 37	Pokoje gościnne	1 Maja 37b, 58-520 Janowice Wielkie	2/1
3.	Pod Zamkiem	Pokoje gościnne	ul. Zamkowa 12a, 58-520 Janowice Wielkie	17/4
4.	Pure Poland	Gospodarstwo agroturystyczne	ul. Leśna 10, 58- 520 Janowice Wielkie	16/5
5.	9UP	Pokoje gościnne	Trzcińsko 65a, 58- 520 Janowice Wielkie	17/1
6.	Dom w Dolinie	Pokoje gościnne	Trzcińsko 106, 58- 520 Janowice Wielkie	12/5
7.	Pałacyk Trzcińsko	Pokoje gościnne	Trzcińsko 3, 58-520 Janowice Wielkie	12/5
8.	Agroturystyka z dzikim zwierzem	Pokoje gościnne	Trzcińsko 65, 58- 520 Janowice Wielkie	6/2
10.	Sokolik	Gospodarstwo agroturystyczne	Trzcińsko 79, 58- 520 Janowice Wielkie	12/5

Strategia Rozwoju Gminy Janowice Wielkie na lata 2016 – 2025

11.	Agroturystyka Przemysław Gmerek	Pokoje gościnne	Komarno 3a, 58-520 Janowice Wielkie	3/3
12.	Szałas Muflon	Ośrodek jeździecki	Komarno 145, 58-520 Janowice Wielkie	24/12
13.	Browar Miedzianka	Pokoje gościnne	Miedzianka 57b, 58-520 Janowice Wielkie	8/4
14.	Apartament Miedzianka	Mieszkanie do wynajęcia	Miedzianka 54/1, 58-520 Janowice 4/1Wielkie	4/1
15.	Chata Piaskowy Koń	Domek letniskowy-całoroczny	Mniszków 6b, 58-520 Janowice Wielkie	6/2
16.	Przystajnia Mniszków	Pokoje gościnne	Mniszków 39, 58-520 Janowice Wielkie	6/2
17.	Pod Dudziarzem	Pokoje gościnne	Radomierz 9b, 58-520 Janowice Wielkie	28/11
18.	Przycup w Dolinie	Pokoje gościnne	Radomierz 1b, 58-520 Janowice Wielkie	36/14
19.	Agroturystyka Sokolnik	Pokoje gościnne	Radomierz 1, 58-520 Janowice Wielkie	9/4

Źródło: Urząd Gminy w Janowicach Wielkich.

Na bazę gastronomiczną na terenie gminy składa się pięć lokali, przedstawionych poniżej.

Tabela 24. Baza gastronomiczna na terenie gminy Janowice Wielkie.

Lp.	Nazwa lokalu	Adres
1	Bar Mamarosa	Ul. Kolejowa 1, 58-520 Janowice Wielkie
2	Pizzeria Verona	Ul. Wojska Polskiego 1c, 58-520 Janowice Wielkie
3	Browar Miedzianka	Miedzianka 57 b, 58-520 Janowice Wielkie
4	Restauracja Przycup w Dolinie	Radomierz 1b, 58-520 Janowice Wielkie
5	Gościniec	Radomierz 112, 58-520 Janowice Wielkie

Źródło: Urząd Gminy w Janowicach Wielkich.

Gmina Janowice Wielkie proponuje turystom szereg możliwości aktywnego spędzania czasu:

Wspinaczka skałkowa

Tereny Rudaw Janowickich są na Dolnym Śląsku jednym z najpopularniejszych celów wypraw uprawiających wspinaczkę górską, zarówno tych, którzy dopiero zaczynają swoją przygodę z tą formą

aktywności, jak i dla wytrawnych „łojantów”. A to wszystko dzięki licznym dobrze ubezpieczonym i zróżnicowanym pod względem stopnia trudności drogom. To tu pierwsze kroki na górskiej ścieżce stawiała słynna himalaistka Wanda Rutkiewicz. Na rudawskich skałkach pojawiali się też m.in. Jerzy Kukuczka i Aleksander Lwow.

Najciekawszą i najpopularniejszą grupą skalną są Sokoliki (Sokolik Duży i Sokolik Mały) w Górach Sokolich. Coraz bardziej popularne są pobliskie skały (Sukiennice, Krzywa Turnia, Jastrzębia Turnia). W sercu Rudaw Janowickich znaleźć można kolejne ściany (Skalny Most, Piec, Starościńskie Skały, Ścianki). Miłośnicy tego aktywnego wypoczynku mogą znaleźć nocleg w okolicznych ośrodkach związanych ze wspinaczką.

W Trzcińsku przy żółtym szlaku wiodącym ze stacji PKP do Schroniska Szwajcarka swoją siedzibę ma Szkoła Wspinaczki 9UP oferująca kursy wspinaczki, szkolenia, noclegi w gospodarstwie agroturystycznym, pole namiotowe, sztuczną ściankę wspinaczkową pod dachem. Na miejscu znajduje się sklepik z niezbędnym sprzętem do wspinaczki (uprząże, liny, buty, magnezja, odzież), służących specjalistyczną wiedzą aktywnie wspinających się właściciele ośrodka oraz bezpieczny parking, na którym można zostawić auto i wybrać się w skały (około 30 min marszu na Sokoliki, Krzywą, Sukiennice). Kolejną atrakcją tego miejsca są warsztaty ceramiczne i witrażowe.

W Trzcińsku w pobliżu skał wspinaczkowych położony jest ośrodek „Tabor pod Krzywą” stanowiący bazę Sudeckiego Klubu Wysokogórskiego. Do dyspozycji turystów są dwa drewniane, piętrowe domki campingowe i pole namiotowe oraz dwie wiaty - jadalnie, toalety, umywalnie i natryski z ciepłą wodą.

Turystyka piesza i rowerowa

Trasa: Trzcińsko – Góry Sokole – Szwajcarka - Trzcińsko

Czas: ok. 4 h

Początkiem wędrowki stanowi stacja kolejowa. Niebieski szlak pieszy biegnie na południe (przez pewien czas biegnie on równoległe z żółtym) do Trzcińska. Trzcińsko jest wsią położoną na wysokości około 360-400 m n.p.m. Rozciąga się wzdłuż urokliwej doliny rzeki Bóbr, u podnóża Gór Sokolich. Z uwagi na bliskość atrakcyjnych form skalnych, Trzcińsko stało się bardzo popularną bazą dla miłośników wspinaczki skałkowej. Później rozwinęła się w kierunku wydobycia torfu z pobliskich Trzcińskich Mokradeł. Obecnie Trzcińskie Mokradła są miejscem występowania rzadkich i chronionych roślin oraz grzybów. W przyszłości przewiduje się objęcie tego terenu ochroną w formie rezerwatu. Cały obszar mokradeł jest niewątpliwie atrakcją przyrodniczą i krajobrazową. Szlak wiedzie w kierunku rzeki Bóbr.

Do atrakcyjnych tras należą także:

Trasa: Janowice Wielkie – Zamek Bolczów – Starościńskie Skały – Janowice Wielkie

Dystans: ok. 9 km

Czas: ok. 5 h

Trasa: Janowice Wielkie – Miedzianka – Mniszków

Dystans: ok. 9 km

Czas: ok. 3 h

Kajakarstwo

Odcinek Bobru nadający się do uprawiania kajakarstwa liczy aż 247 km i zaczyna się w Kamiennej Górze, a kończy przy ujściu rzeki do Odry w Krośnie Odrzańskim. Rzeka ma bardzo zróżnicowany charakter, w Rudawach Janowckich jest pełnoprawną rzeką górską z pięknym przełomem w Trzcińsku, bystrzami, szybszym nurtem. Rzeka mija pałace, parki oraz zamki, które często znajdują się tuż nad jej brzegami. Podczas spływu Bobrem mija się cztery pasma górskie.

Turystyka konna

Na terenie gminy znajdują się obiekty specjalizujące się w turystyce konnej po Rudawach Janowickich oraz Górach Kaczawskich. Istnieje tu możliwość nie tylko wypożyczenia konia, ale również skorzystania z rad doświadczonych instruktorów, wzięcia udziału w przejażdżkach konnych, wielodniowych rajdach.

Na bazę turystyczną na terenie gminy składa się 19 obiektów noclegowych oraz pięć punktów gastronomicznych. Na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji stwierdzono, iż baza gastronomiczna na terenie gminy nie jest wystarczająco rozwinięta, co wpływa na ograniczony rozwój turystyki. Gmina proponuje aktywne spędzanie wolnego czasu poprzez wiele form aktywnej turystyki.

3.5. Bezrobocie

Poniższa tabela przedstawia szczegółowy podział osób bezrobotnych na terenie gminy wg czasu pozostawania bez pracy. Łącznie na terenie gminy 201 osób pozostaje bez pracy, co kształtuje bezrobocie na poziomie 4,8%.

Wskaźnik ten jest niższy od stopy bezrobocia na terenie powiatu jeleniogórskiego (12,9%), oraz województwa dolnośląskiego (8,6%). Bezrobocie na terenie gminy jest także niższe w porównaniu do stopy dla kraju (9,8%).

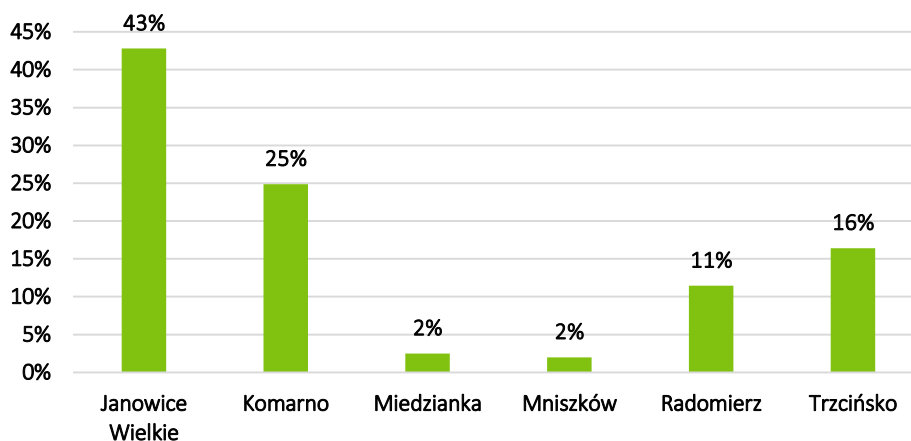
Trzeba jednak zaznaczyć, iż oficjalne dane prawdopodobnie nie dają pełnego obrazu bezrobocia w gminie. Istnieje prawdopodobnie również trudne do oszacowania bezrobocie ukryte. Jedną

z przesłanek mogących potwierdzać tą tezę jest duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych, które nie dają możliwości utrzymania, a których właściciele nie posiadają oficjalnie statusu osób bezrobotnych.

Więszą grupę osób bezrobotnych stanowią mężczyźni – 63% osób bezrobotnych na terenie gminy.

Największa liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych znajduje się w miejscowości Janowice Wielkie i Komarno. Może być to powiązane z liczbą mieszkańców – miejscowości Janowice Wielkie i Komarno, są najbardziej licznymi miejscowościami na terenie gminy.

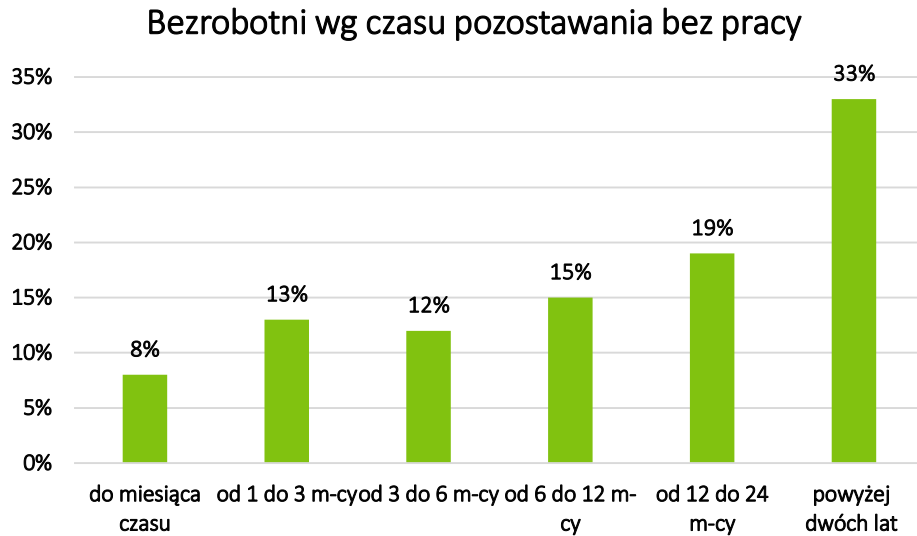
Liczba osób bezrobotnych z podziałem na miejscowości

Wykres 16. Liczba osób bezrobotnych z podziałem na miejscowości na terenie gminy Janowice Wielkie.

Źródło: Dane przekazane przez Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze.

Największy odsetek osób bezrobotnych stanowią osoby pozostające bez pracy powyżej dwóch lat – 33% osób bezrobotnych, najmniejszy odsetek stanowią osoby bezrobotne do miesiąca czasu – 8%.

Wykres 17. Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy.

Źródło: Dane przekazane przez Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze.

Stopa bezrobocia w porównaniu do liczby mieszkańców poszczególnych miejscowości wg GUS kształtuje się następująco:

- Janowice Wielkie, liczba mieszkańców 2 128 osób, z czego osoby bezrobotne to 86 osób, co daje wartość wskaźnika bezrobocia na poziomie 4,04 %.
- Komarno, liczba mieszkańców 854 osoby, z czego bezrobotni liczą 50 osób, co daje wartość wskaźnika bezrobocia na poziomie 5,85%.
- Miedzianka, liczba mieszkańców 87 osób, z czego bezrobotni liczą 5 osób, co daje wartość wskaźnika bezrobocia na poziomie 5,76%.
- Mniszków, liczba mieszkańców 77 osób, z czego bezrobotni liczą 4 osoby, co daje wartość wskaźnika bezrobocia na poziomie 5,19%.
- Radomierz, liczba mieszkańców 483 osoby, z czego bezrobotni liczą 23 osoby, co daje wartość wskaźnika bezrobocia na poziomie 4,76%.
- Trzcianko, liczba mieszkańców 596 osoby, z czego bezrobotni liczą 33 osoby, co daje wartość wskaźnika bezrobocia na poziomie 5,54%.

Strategia Rozwoju Gminy Janowice Wielkie na lata 2016 – 2025

Tabela 25. Liczba osób bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy.

Liczba osób bezrobotnych na podstawie czasu pozostawania bez pracy – dane na rok 2015																					
Nazwa miejscowości	do miesiąca czasu			od 1 do 3 m - cy			od 3 do 6 m-cy			od 6 do 12 m-cy			od 12 do 24 m-cy			Powyżej dwóch lat			Razem		
	O ¹	M	K	O	M	K	O	M	K	O	M	K	O	M	K	O	M	K	O	M	K
Janowice Wielkie	7	5	2	6	6	0	14	8	6	10	5	5	17	11	6	32	26	6	86	61	25
Komarno	4	4	0	9	3	6	5	1	4	11	7	4	8	5	3	13	6	7	50	26	24
Miedzianka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1	2	1	1	1	0	1	5	2	3
Mniszków	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	1	1	1	0	1	4	2	2
Radomierz	1	1	0	3	3	0	3	2	1	3	2	1	4	3	1	9	6	3	23	17	6
Trzczańskie	4	1	3	8	3	5	3	3	0	3	2	1	5	4	1	10	0	4	33	19	14
Ogółem	16	11	5	26	15	11	25	14	11	30	12	12	38	25	13	66	44	22	201	127	74

Źródło: Dane przekazane przez Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze

Bezrobocie na terenie gminy kształtuje się na stosunkowo niskim poziomie, 4,8% mieszkańców gminy to osoby bezrobotne. Wskaźnik ten jest niższy w porównaniu do wartości tego wskaźnika na poziomie powiatowym, wojewódzkim i krajowym.

¹ O – ogółem, M – mężczyźni, K - kobiety

4. Infrastruktura techniczna

4.1. Dostępność komunikacyjna gminy oraz infrastruktura komunikacyjna

Gmina dysponuje w miarę dobrze rozwiniętą siecią drogowych powiązań komunikacyjnych, którą tworzą drogi: krajowa, powiatowe i gminne. Zapewnia ona w dostatecznym stopniu możliwość przemieszczania się pomiędzy poszczególnymi miejscowościami i Jelenią Górą.

Droga krajowa (długość na terenie gminy – 4,2 km)

Przez Gminę przebiega odcinek drogi krajowej nr 3 klasy technicznej GP, będący nie tylko jej główną osią komunikacyjną, ale całego regionu. Łączy ona Skandynawię przez Szczecin – Legnicę – Jelenią Górę do przejścia granicznego w Jakuszycach. Przenosi ona znaczną część ruchu tranzytowego oraz lokalnego. Łączna jej długość na odcinku Gminy wynosi 4,2 km. Jej stan techniczny można określić jako dobry, dysponuje ona dobrą utwardzoną nawierzchnią. Ze względu na jej ponadregionalne znaczenie jest to droga o bardzo dużym natężeniu ruchu.

Drogi powiatowe (długość na terenie gminy – 27,9 km)

Znaczną część dróg na terenie Gminy tworzą drogi powiatowe, które rozprowadzają ruch lokalny. Dysponują one nawierzchniami utwardzonymi, część jednak z nich wymaga modernizacji i remontów. Łączna długość dróg powiatowych na obszarze Gminy wynosi 30,1 km. Tworzą je następujące odcinki dróg:

- 2749D: od skrzyżowania z drogą krajową nr 3 w rejonie Osiedle Maciejowa do Komarna, droga o nawierzchni asfaltowej, w dobrym stanie technicznym. Panuje tu niewielkie natężenie ruchu, korzystają z niej przede wszystkim mieszkańcy Komarna.
- 2750D: od skrzyżowania z drogą 2749D w Komarnie do skrzyżowania z drogą nr 3 w Radomierzu, droga o nawierzchni asfaltowej (nawierzchnia została ulepszona stosunkowo niedawno) w dobrym stanie technicznym, natężenie ruchu jest bardzo małe.
- 2735D: od skrzyżowania z drogą nr 3 w Radomierzu przez Janowice Wielkie do Trzcinańska i dalej w kierunku Karpnik, droga o nawierzchni asfaltowej ogólnie w dostatecznym stanie technicznym, chociaż w niektórych fragmentach wymaga remontów tj. odcinek między Radomierzem a Janowicami Wielkimi, oraz odcinek w samych Janowicach. Jest to druga pod względem znaczenia droga w Gminie która rozprowadza ruch do miejscowości położonych w południowej części regionu takich jak: Kamienna Góra, Kowary czy też Karpacz.

- 2778D: od skrzyżowania z drogą nr 2735D w Trzciesku do Wojanowa, biegnie przez całą wieś Trzciesko wzdłuż prawego brzegu Bobru, droga o nawierzchni asfaltowej w złym stanie technicznym; jest ważną arterią komunikacyjną oraz drogą, po której wytyczane są objazdy dla ruchu kołowego, na co dzień korzystają z niej przede wszystkim mieszkańcy Trzcieska dojeżdżający przez Wojanów do Jeleniej Góry.
- 2745D: od skrzyżowania z drogą nr 2735D w Janowicach Wielkich przez wieś Miedzianka i dalej w kierunku Marciszowa, droga o nawierzchni asfaltowej w dobrym stanie technicznym; natężenie ruchu jest duże.
- 2770: od skrzyżowania z drogą nr 2745 w Miedziance do Mniszkowa, droga o nawierzchni asfaltowej w złym stanie technicznym; natężenie ruchu jest bardzo małe praktycznie korzystają z niej jedynie mieszkańcy Mniszkowa.

Drogi gminne (długość na terenie gminy – 26,6 km)

Istotną rolę dla ruchu lokalnego mają drogi gminne. Ważniejszymi drogami gminnymi są:

- droga z Trzcieska do Wojanowa o nawierzchni asfaltowej wzdłuż lewego brzegu Bobru,
- droga biegnąca przez Janowice Wielkie o nawierzchni asfaltowej wzdłuż prawego brzegu Bobru,
- droga przez górny Radomierz o nawierzchni asfaltowej biegnąca równolegle do drogi krajowej nr 3,
- droga z Trzcieska do osiedla Maciejowa w Jeleniej Górze o nawierzchni gruntowej będąca najkrótszym połączeniem wsi z Jelenią Górą (aktualnie wykorzystywana turystycznie i do obsługi rolniczej).

Stan dróg na terenie Gminy nie jest zadowalający. Szczególnie dotyczy to dróg powiatowych i gminnych. Część z nich (dróg gminnych) nie posiada ulepszonej (asfaltowej) nawierzchni, przeważają drogi gruntowe, co w okresie intensywnych opadów deszczu i w okresie zimowym powoduje, że nie wszystkie są przejezdne.

4.2. Gospodarka wodno – ściekowa

Gmina posiada częściowo rozwiniętą sieć wodociągową. Długość rozdzielczych linii wodociągowych na terenie gminy w roku 2015 wynosiła 48,6 km. Wody głównych poziomów użytkowych pochodzą zarówno z trzecio - jak i czwartorzędu. Omawiana sieć wodociągowa składa się z niezależnych systemów wodociągowych. Są to:

- sieć wodociągowa w Janowicach Wielkich i Miedziance,
- sieć wodociągowa w Trzciesku,

- sieć wodociągowa w Radomierzu,
- sieć wodociągowa w Komarnie.

Wymienione miejscowości zaopatrywane są także z ujęć lokalnych i indywidualnych, natomiast w Mniszkowie w całości czerpie się wodę z ujęć indywidualnych/lokalnych. Ponadto na terenie byłej mleczarni w Radomierzu znajduje się studnia stanowiąca ujęcie wody dla okolicznych mieszkańców.

Na terenie gminy Janowice Wielkie woda pobierana jest z ujęcia wód podziemnych Miedzianka P4.

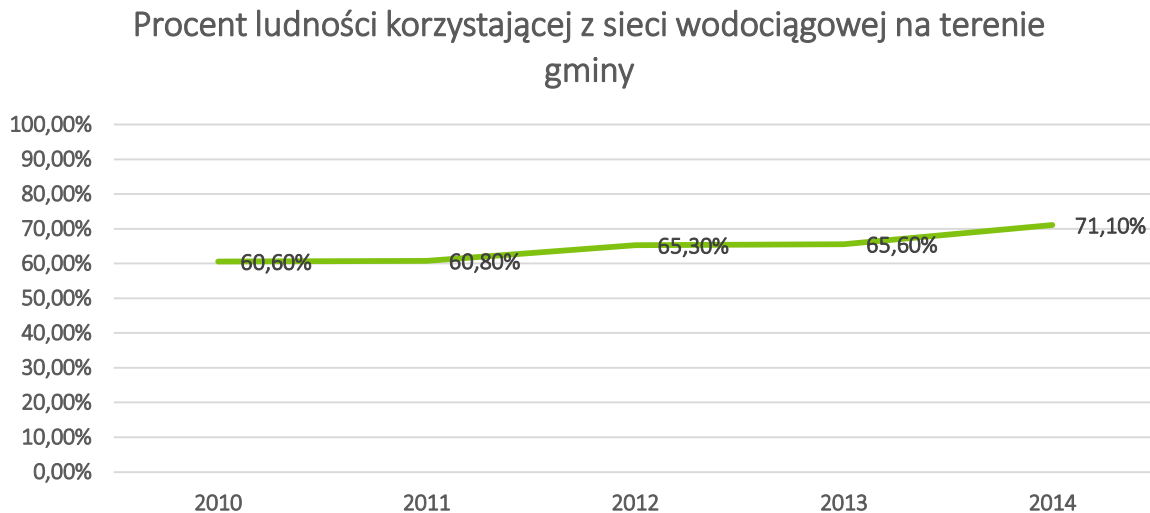
Ujęcie P-4 Miedzianka w granicach działki nr 174/3 obręb Miedzianka zaopatruje w wodę 4 miejscowości gminy Janowice Wielkie tj.: Janowice Wielkie, Trzczańskie, Radomierz i Miedziankę. Produkcja dobową wody wynosi do 600 metrów sześciennych. Zaopatruje w wodę bieżącą ok. 70% mieszkańców gminy oraz największe zakłady Przemysłowe i instytucje takie jak szpital, szkoła, przedszkole, dom pomocy społecznej i inne. Dostarczanie wody do mieszkańców za pomocą wodociągu z tego ujęcia jest integralną częścią systemu gospodarki wodno-ściekowej w gminie Janowice Wielkie i wiąże się z pracami zrealizowanymi w ostatnich latach oraz ujętymi do realizacji w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym.

Ujęcie wody znajduje się w miejscowości Miedzianka, powszechnie znanej z wielowiekowego wydobycia miedzi i srebra oraz - po drugiej wojnie światowej - także uranu. W przeszłości na ujęciu wody (wybudowanym w 1997 r.) występowało zjawisko dużego stężenia radonu, co skutkowało inwestycją gminy mającą na celu wytrącenie części zawartości tego gazu z produkowanej wody uzdatnionej. Ujęcie znajduje się na obszarze skał polimorficznych pochodzenia powulkanicznego w obszarze Sudetów Środkowych, w bezpośrednim sąsiedztwie dawnych wyrobisk górniczych i dlatego narażone jest na niekontrolowany dopływ wszelkich pierwiastków, którymi nasycają się wody głębinowe i podziemne, nim zostaną przyjęte do uzdatniania. Z uwagi na niekontrolowany sposób przepływu wód podziemnych, gęstą sieć podziemnych szybów i sztolni z okresu ostatnich 700 lat, zdarzające się samoczynnie zawały w dawnych wyrobiskach oraz trwające praktycznie przez cały 2015 rok zjawisko suszy, spodziewać się można napływu wód z różnych, zmieniających się miejsc o potencjalnie dużej zawartości pierwiastków, których obecność w określonym stężeniu dyskwalifikuje wodę jako zdatną do spożycia.

Od roku 2013 wskutek zmniejszenia ilości wypływu wód głębinowych i powierzchniowych (zjawisko suszy) nastąpiło zmniejszenie ilości wody napływającej do ujęcia i równolegle nastąpiła kumulacja zawartości w niej pierwiastka arsenu (As). Dopuszczalna prawem zawartość arsenu w wodzie przeznaczonej do spożycia wynosi $\leq 10 \mu\text{g/l} \pm 1 \mu\text{g/l}$. Na przestrzeni okresu 2013-2015 zaobserwowano wzrost poziomu zawartości arsenu do wysokości $14 \mu\text{g/l}$. Na wniosek Gminy kierowany Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jeleniej Górze decyzją nr 2407/14 z dnia 23.12.2014 r. (w

załączeniu) Gmina otrzymała odstępstwo od normy do wartości $\leq 16 \mu\text{g/l}$ z ostatecznym terminem warunkowej dopuszczalności do spożycia wody z ww. ujęcia do dnia 31.12.2017 r. Gmina obserwuje poziom arsenu, zlecając badania wody.

Liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej na terenie gminy wyniosła 3 086 osób. Procent ludności korzystającej z sieci wodociągowej na terenie gminy Janowice Wielkie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 18. Procent ludności korzystającej z sieci wodociągowej na terenie gminy Janowice Wielkie.

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS.

Tabela 26. Procent ludności korzystającej z sieci wodociągowej w ujęciu porównawczym.

% ludności korzystającej sieci wodociągowej	2013 r.	2014 r.
Gmina Janowice Wielkie	65,6	71,1
Powiat Jeleniogórski (gminy wiejskie)	62,0	71,2
Województwo dolnośląskie (gminy wiejskie)	81,2	88,5
Polska (gminy wiejskie)	76,6	84,3

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS.

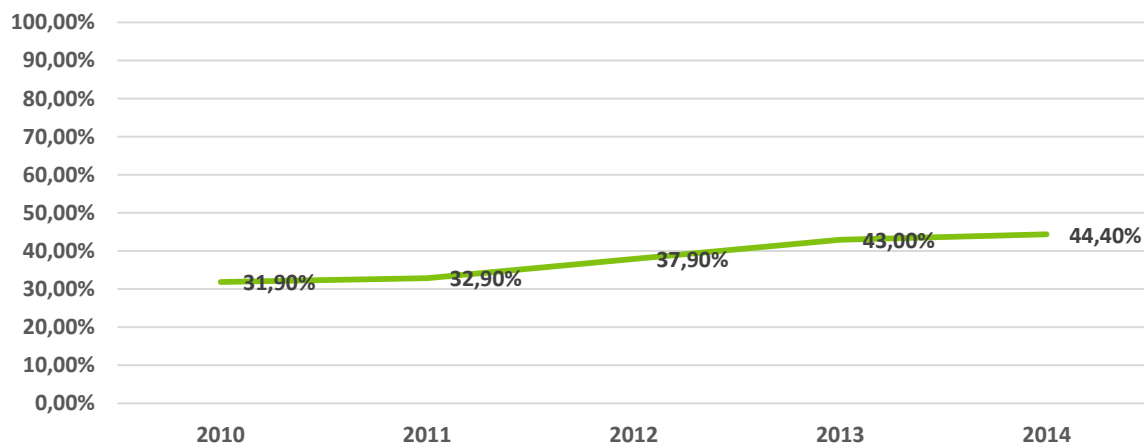
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 39,8 km. Liczba mieszkańców korzystających w sieci kanalizacyjnej wynosi 1 928 osób.

Mimo szeregu nowych inwestycji w dziedzinie gospodarki ściekowej, które miały miejsce w ostatnich latach, część terenu gminy nie jest wyposażona w zbiorcze systemy odprowadzania ścieków. Na terenach tych ścieki gospodarcze i poprodukcyjne odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych.

Ich opróżnianie odbywa się za pomocą pojazdów asenizacyjnych, odpady są następnie przekazywane do oczyszczalni ścieków w celu ich utylizacji.

Procent ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Janowice Wielkie przedstawia poniższy wykres.

Procent ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej na terenie gminy

Wykres 19. Procent ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Janowice Wielkie.

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS.

Tabela 27. Procent ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w ujęciu porównawczym.

% ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	2013 r.	2014 r.
Gmina Janowice Wielkie	43,0	44,4
Powiat Jeleniogórski (gminy wiejskie)	34,4	51,1
Województwo dolnośląskie (gminy wiejskie)	33,5	41,1
Polska (gminy wiejskie)	30,9	37,3

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS.

Liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej stale wzrasta. Obszarem problemowym na terenie gminy jest niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna, która nie jest dostępna dla wszystkich mieszkańców, co potwierdziły wyniki ankietyzacji. Ujęcie porównawcze wskazało, iż % zwodociągowania i skanalizowania gminy nie odbiega od tych wartości dla innych gmin wiejskich.

4.3. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy nie ma wysypiska odpadów komunalnych i są one wywożone i składowane na wysypisku w miejscowości Ściegny – Kostrzyca prowadzonego przez Karkonoskie Centrum Gospodarki Odpadami. Wdrażanie nowoczesnych zasad gospodarki odpadami tj. wprowadzenie ich segregacji i częściowego recyklingu, pozwoli na znaczne przedłużenie funkcjonowania składowiska.

Na terenie gminy Janowice Wielkie zlokalizowany jest punkt selektywnej zbiórki odpadów na terenie oczyszczalni ścieków w Janowicach Wielkich.

Łączna ilość odpadów wytwarzanych na terenie gminy Janowice Wielkie w 2015 r. wynosiła 836,6 Mg, w tym odpadów zebranych selektywnie – 341,5 Mg.

Ilość zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz powstających z przetwarzania odpadów komunalnych pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania w roku 2015 na terenie gminy wyniosła 475,54 Mg.

Poziom recyklingu przygotowanie do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych na terenie gminy wynosił:

- kod 15 01 01 (papier)- 1,20%
- kod 15 01 02 (tworzywa sztuczne) -1,20%
- kod 15 01 07 (szkło) -2%
- kod 19 12 02 (metale żelazne) -0,55%
- kod 15 01 04 (opakowania z metalu) – 0,05%

Działania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest realizowane są w oparciu o Uchwałę nr XVI / 104/ 2012 Rady Gminy Janowice Wielkie z dnia 04.10.2012 r. w sprawie przyjęcia Programu oczyszczania gminy Janowice Wielkie z azbestu na lata 2011 – 2032. Łączna, zinwentaryzowana w ramach ww. programu ilość ww. odpadów wynosi 525 Mg (ton). Zbilansowana łączna powierzchnia wyrobów zawierających azbest wynosi 26 253 m².

System gospodarki odpadami na terenie gminy przebiega poprawnie. Corocznie zwiększa się poziom recyklingu frakcji odpadów komunalnych. Usuwanie wyrobów azbestowych na terenie gminy przebiega w oparciu o dofinansowania WFOŚGW i Starostwa Powiatowego oraz ze środków własnych. Wszystkie podmioty, które się zgłaszają, są obsługiwane.

4.4. Infrastruktura elektro – energetyczna i gazowa

Sieć energetyczna

Sieć elektroenergetyczna gminy jest zasilana przede wszystkim za pośrednictwem napowietrznej linii elektroenergetycznej 110 kV biegnącej z Jeleniej Góry do Miedzianki. Nie dysponuje ona obecnie własną stacją zasilającą. Sieć średniego napięcia rozprowadza energię z pośrednictwem linii kablowych i napowietrznych oraz stacji transformatorowych 15/0.4 kV. Dodatkowo przez obszar gminy przebiega linia napowietrzna 220kV relacji Jelenia Góra Cieplice – Boguszów Gorce. Istniejące linie wysokiego napięcia znacznie wpływają na rozwój funkcjonalno – przestrzenny gminy m. in. ze względu na oddziaływanie pola elektromagnetycznego wzdłuż tych linii. W pobliżu miejscowości Miedzianka zlokalizowana jest stacja elektroenergetyczna o górnym napięciu 110kV.

Bilans energetyczny gminy jest korzystny, transformatory w większości miejscowości gminy dysponują tu nadwyżką mocy. Wynika to głównie ze spadku zapotrzebowania na energię w miejscowościach, w których zaprzestały swej działalności dawne PGR oraz Fabryka Papieru w Janowicach Wielkich. Większość linii i urządzeń jest w dobrym stanie technicznym, dlatego też sieć energetyczna terenu Gminy zapewnia zaopatrzenie w energię we właściwym zakresie także i potencjalnych nowych odbiorców.

Oświetlenie uliczne

Utrzymanie oświetlenia dróg, parków, skwerów i innych publicznych terenów należy do jednych z podstawowych obowiązków Gminy w zakresie planowania energetycznego.

Obecnie na terenie Gminy zainstalowanych jest łącznie około 344 oprawy oświetleniowe. Właścicielem tej infrastruktury, w przeważającej większości jest TAURON Dystrybucja S.A.

W związku ze stałym rozwojem Gminy istnieje potrzeba dalszej rozbudowy modernizacji oświetlenia ulicznego (np. wymiana opraw i nieefektywnych źródeł) oraz montaż nowych opraw oświetleniowych na terenie gminy.

Sieć gazowa

Tereny wiejskie gminy nie posiadają sieci gazowej. Większość energii cieplnej, pozyskiwanej tu pochodzi z kotłowni opalanych gazem propan butan, z przydomowych zbiorników na gaz płynny oraz w dużej mierze także ze spalania węgla kamiennego i drewna.

Rozbudowa gminnego systemu dostaw gazu ma przebiegać stopniowo na zasadach i warunkach ustalanych z właścicielem sieci. Budowa sieci będzie przebiegać w liniach rozgraniczających dróg lokalnych, dojazdowych, ciągów pieszych oraz w terenach zieleni.

Opracowywany jest Plan gazyfikacji dolnej części Komarna w latach 2017-2018, przygotowany przez Polską Spółkę Gazownictwa.

Tabela 28. Korzystający z sieci gazowej w pojęciu porównawczym.

Wyszczególnienie	2013 r.	2014 r.
Gmina Janowice Wielkie	0%	0%
Powiat Jeleniogórski (gminy wiejskie)	23,4%	23,8%
Województwo dolnośląskie (gminy wiejskie)	13,6%	14,1%
Polska (gminy wiejskie)	22,0%	22,4%

Źródło: Bank danych lokalnych, GUS.

Bilans energetyczny gminy jest korzystny, transformatory w większości miejscowości gminy dysponują tu nadwyżką mocy. Jeżeli chodzi o oświetlenie uliczne, to na terenie gminy, występuje niedobór opraw ulicznych, systematycznie uzupełniany. Obszarem problemowym na terenie gminy jest brak zgazyfikowania i wykorzystywanie w związku z tym faktem dużej ilości nieekologicznych paliw – węgla i koksu.

4.5. Infrastruktura telekomunikacyjna

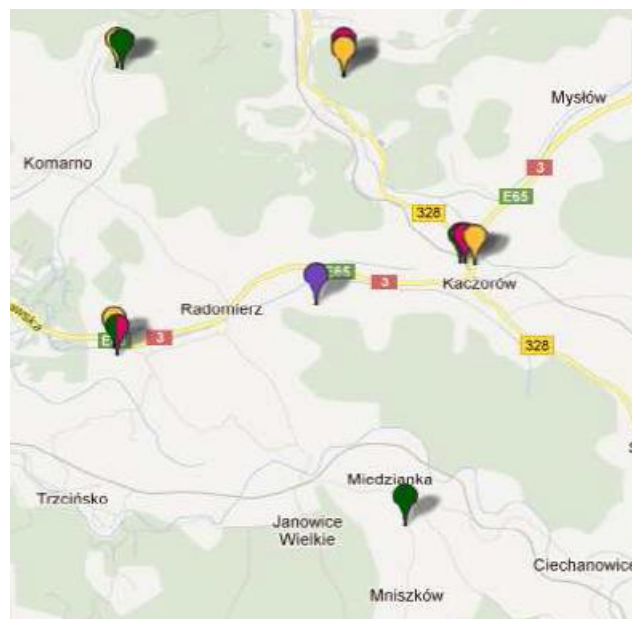
Większość obszaru gminy jest pokryta siecią telefoniczną, zapewnia ona możliwość podłączenia abonentów do tej sieci dla wszystkich miejscowości. Uzupełnieniem tej sieci są systemy telefonii komórkowej. Niemal całość obszaru gminy pokryta jest zasięgiem wszystkich dostępnych w tej chwili operatorów telefonii komórkowej, posiadających tu własne stacje bazowe: w Radomierzu, Komarnie i Janowicach Wielkich. Ze względu na warunki terenowe w niektórych rejonach zasięg poszczególnych sieci **bywa utrudniony**.

Tabela 29. Lokalizacja stacji bazowych na terenie gminy Janowice Wielkie.

Miejscowość	Lokalizacja	Współrzędne GPS
Komarno	Góra Baraniec, dz. 139/1	50.941111,15.883889
Komarno	Góra Baraniec	50.940833,15.884722
Komarno	Góra Baraniec	50.940833,15.884722
Radomierz	Dz. 9/4	50.899722,15.883889
Radomierz	Dz. 141/4	50.899722,15.883889
Radomierz	przy drodze od bud. Radomierz 111 w kierunku wzgórza Różanka	50.907222,15.926111
Miedzianka	Dz. 147/5	50.875278,15.945000

Źródło: Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Janowice Wielkie.

Graficzne rozmieszczenie stacji bazowych sieci komórkowych przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 5. Rozmieszczenie stacji bazowych sieci komórkowej na obszarze gminy Janowice Wielkie.

Źródło: <http://mapa.btsearch.pl>.

5. Jakość rządzenia w Gminie

5.1. Możliwości budżetowe i zdolność inwestycyjna gminy

Poniższa tabela przedstawia strukturę dochodów gminy Janowice Wielkie w 2015 roku z podziałem na klasyfikacje budżetowe.

Tabela 30. Struktura dochodów gminy Janowice Wielkie w 2015 roku według działów klasyfikacji budżetowej.

DZIAŁY KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	% OGÓŁU DOCHODÓW
DZIAŁ 010 - ROLNICTWO I ŁOWIECTWO	0,50%
DZIAŁ 020 – LEŚNICTWO	0,01%
DZIAŁ 400 – WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ I WODĘ	2,85%
DZIAŁ 600 - TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	9,86%
DZIAŁ 700 - GOSPODARKA MIESZKANIOWA	5,08%
DZIAŁ 710 - DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	0,02%
DZIAŁ 750 - ADMINISTRACJA PUBLICZNA	0,42%
DZIAŁ 751 - URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA	0,32%
DZIAŁ 756 - DOCHODY OD OSÓB PRAWNYCH, OD OSÓB FIZYCZNYCH I OD INNYCH JEDNOSTEK NIEPOSIADAJĄCYCH OSOBOWOŚCI PRAWNEJ ORAZ WYDATKI ZWIĄZANE Z ICH POBOREM	32,65%
DZIAŁ 758 - RÓŻNE ROZLICZENIA	28,64%
DZIAŁ 801 - OŚWIATA I WYCHOWANIE	1,15%
DZIAŁ 852 – POMOC SPOŁECZNA	10,71%
DZIAŁ 854 – EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	0,12%
DZIAŁ 900 – GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	7,13%
DZIAŁ 921 – KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	0,52%
DZIAŁ 926 – KULTURA FIZYCZNA	0,01%

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z BDL.

Największy udział w bilansie dochodów gminy Janowice Wielkie ma dział 756 – Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem – 32,65 % całkowitego dochodu gminy.

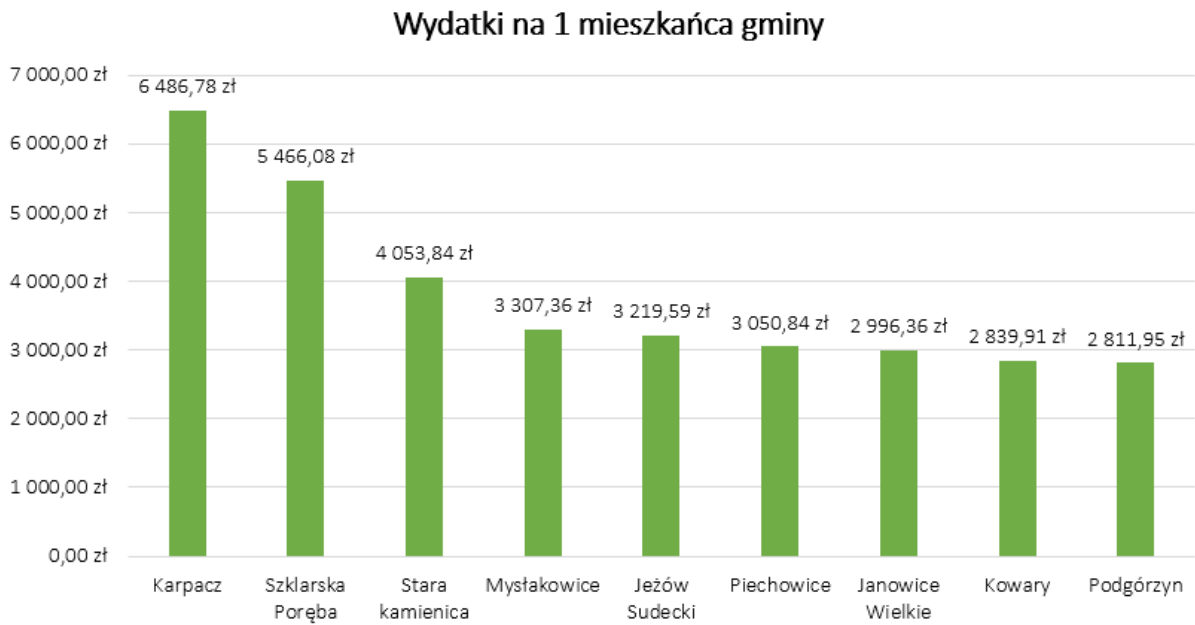
Poniższa tabela przedstawia strukturę wydatków gminy Janowice Wielkie w roku 2015 z podziałem na klasyfikację budżetową. Największy udział wydatków miasta i gminy, stanowią koszty ponoszone na oświatę i wychowanie.

Tabela 31. Struktura wydatków gminy Janowice Wielkie w 2015 roku według działów klasyfikacji budżetowej.

DZIAŁY KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ	% OGÓŁU WYDATKÓW
DZIAŁ 010 - ROLNICTWO I ŁOWIECTWO	0,57%
DZIAŁ 400 – WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNA, WODĘ I GAZ	1,39%
DZIAŁ 600 - TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	15,62%
DZIAŁ 700 - GOSPODARKA MIESZKANIOWA	2,56%
DZIAŁ 710 - DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	0,07%
DZIAŁ 750 - ADMINISTRACJA PUBLICZNA	15,60%
DZIAŁ 751 - URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA	0,35%
DZIAŁ 754 - BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA	0,78%
DZIAŁ 757 – OBSŁUGA DŁUGU PUBLICZNEGO	2,38%
DZIAŁ 801 - OŚWIATA I WYCHOWANIE	25,38%
DZIAŁ 851 – OCHRONA ZDROWIA	0,52%
DZIAŁ 852 – POMOC SPOŁECZNA	15,79%
DZIAŁ 854 – EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA	0,96%
DZIAŁ 900 – GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	9,93%
DZIAŁ 921 – KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	3,19%
DZIAŁ 926 – KULTURA FIZYCZNA	0,75%

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z BDL.

Gmina Janowice Wielkie zajmuje trzecie miejsce od końca pod względem wydatków na 1 mieszkańca w powiecie jeleniogórskim. Gmina w roku 2015 wydała średnio 2 966,36 zł na osobę. Największe wydatki na 1 mieszkańca występowały w gminach Karpacz i Szklarska Poręba.

Wykres 20. Wydatki na 1 mieszkańca gmin powiatu jeleniogórskiego.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z BDL.

5.2. Inwestycje gminy

Poniższa tabela przedstawia wykres zrealizowanych inwestycji w latach 2010 – 2015 na terenie gminy Janowice Wielkie o wartości powyżej 0,5 mln złotych.

Tabela 32. Lista najważniejszych dużych zadań inwestycyjnych (powyżej 0,5 mln) zrealizowanych w latach 2010 – 2015 na terenie gminy Janowice Wielkie.

Lista najważniejszych dużych zadań inwestycyjnych (powyżej 0,5 mln) zrealizowanych w latach 2011 - 2015					
Rok	Zadanie inwestycyjne	Kwota ogólna	Wkład własny gminy	Kwota dotacji	Źródło dofinansowania
2012	„Odbudowa sieci wod. - kan., dróg i mostów w Komarnie uszkodzonych w wyniku powodzi.”	517 638,74		517 638,74	MAIC
2012	„Odbudowa uszkodzonej w wyniku powodzi drogi gminnej w Trzciesku na dz. nr 393	895 768,02		895 768,02	MAIC

Strategia Rozwoju Gminy Janowice Wielkie na lata 2016 – 2025

2013	„Przebudowa dróg gminnych Demokratów (dr nr 1227002) i Pionierskiej (dr nr 1227009) oraz łącznika Demokratów-Pionierska w Janowicach Wielkich	1 618 613,08	3813,00	1 614 800,08	MAIC
2013	Odbudowa uszkodzonej gminnej drogi w Radomierzu dz. nr 456/1 od 0,000 - 0,536 km, Dz. 439 od 0,000 do 0,079 km, dz. nr 443 od 0,000 do 0,045, dz. nr 472 od 0,000 do 0,322 km, dz.nr 465/2 od km 0,000 do 0,160 km, dz. nr 493 od 0,000 do 0,200 km, dz. nr 488 od 0,000 do 0,185 km	1 242 602,40	5412,00	1 237 190,40	MAIC
2013	Przebudowa kotłowni i składu opału w Gminnym Zespole Szkół w Janowicach Wielkich” zniszczonej podczas powodzi w lipcu 2012 r.	1 248 268,51	648 3836,51	599 885,00	WFOŚ
2014	Odbudowa uszkodzonych murów oporowych wraz z odbudową przyległych przepustów przy ul. Partyzantów w Janowicach Wielkich (nr dz. 649/3) o długości 300 m [powódź lipiec 2012 r.	1 190 322,23	64 400,00	1 125 922,23	MAIC
2014	Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego 4 x 4 wraz z wyposażeniem dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Janowicach Wielkich”	826 200,00	425 750,00	400 450,00	PSP, WFOŚ,
2014	Zagospodarowanie terenu z elementami małej architektury oraz budową budynku o funkcji magazynowej na działce nr 301/4 w Janowicach Wielkich wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i komunikacyjną	888934,17	471 934,17	471 000,00	PROW

Źródło: Dane przekazane z Urzędu Gminy Janowice Wielkie.

Jak wynika z powyższej tabeli, gmina Janowice Wielkie realizuje inwestycje, które przyczyniają się do zwiększenia jej atrakcyjności i zaspokajania bieżących potrzeb, korzystając aktywnie z dotacji zewnętrznych.

5.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Praktyka planowania strategicznego oraz jakość dokumentów strategicznych również decyduje o jakości rządzenia w gminie. Dotychczasowa polityka rozwoju gminy prowadzona jest w oparciu o Strategię Rozwoju Gminy Janowice Wielkie z 23 stycznia 2003 roku (przyjęta Uchwałą nr III/6/2003 Rady Gminy w Janowicach Wielkich).

Należy wspomnieć także o powstałych strategiach sołeckich dla miejscowości Janowice Wielkie, Komarno oraz Trzcińsko.

Politykę przestrzenną gminy określa Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Janowice Wielkie, który zawiera w sobie plany zagospodarowania przestrzennego oraz kwestię ochrony zabytków i opieki nad nimi.

Ponadto na terenie gminy Janowice Wielkie obowiązuje Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Janowice Wielkie, aktualizowany w latach 2012 – 2015 (przyjęty Uchwałą Nr VI/22/2015 Rady Gminy w Janowicach Wielkich z dnia 26 marca 2015 r.).

Ważna jest również ochrona środowiska naturalnego i poprawa estetyki przestrzeni publicznej. W tym zakresie gmina posiada Program oczyszczania gminy Janowice Wielkie z azbestu na lata 2011 -2032 (przyjęty uchwałą NrXVI/104/2012 Rady Gminy Janowice Wielkie z dnia 29 marca 2012r.). Gmina sporządziła także Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (przyjęty Uchwałą nr XVII/101/2016 Rady Gminy Janowice Wielkie), którego realizacja przyczyni się do poprawy jakości powietrza w gminie oraz zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Gmina Janowice Wielkie posiada także opracowaną Aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla gminy Janowice Wielkie na lata 2012 – 2015 z perspektywą do roku 2019 (przyjęty Uchwałą nr XIX/128/2012 Rady Gminy Janowice Wielkie z dnia 27 września 2012 roku).

Polityka społeczna to kolejne ważne zagadnienie w działaniach planowania strategicznego. Jej podstawowe cele i kierunki oraz narzędzia realizacji wyznacza Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Janowice Wielkie na lata 2015-2022 (przyjęta uchwałą nr VII/34/2015 Rady Gminy w Janowicach Wielkich z dnia 18 czerwca 2015 r.).

Gmina Janowice Wielkie dba o rozwój strategiczny, poprzez liczne opracowania dokumentów strategicznych, nad których jakością dbają wykwalifikowani pracownicy Urzędu Gminy. Dokumenty są na bieżąco aktualizowane.

5.4. Promocja Gminy

Promocyjna działalność gminy to jeden ze sposobów wspierania rozwoju lokalnego. Promocja Gminy Janowice Wielkie jest bardzo szeroko rozwinięta, a pieczę nad tym sprawują pracownicy Urzędu Gminy.

Podstawowym narzędziem promocji jest oficjalny portal internetowy - www.janowicewielkie.pl. Jest on bogatym źródłem informacji na temat samej gminy, jak i jej działalności. W zakładce „Gmina” znajduje się pod zakładką „Aktualności”, która pozwala zapoznać się z najnowszymi wiadomościami i wydarzeniami z terenu gminy. Na stronie możemy znaleźć liczną informację na temat turystyki i walorów środowiska przyrodniczego, co należy do największych atutów gminy.

Jednym z narzędzi promocyjnych gminy są także wydawane własne publikacje takie, jak foldery i mapy turystyczne.

Ponadto na terenie Wieży Widokowej w Radomierzu znajduje się Gminna Informacja Turystyczna, w której można nabyć wspomniane foldery i mapy turystyczne.

6. Analiza SWOT

W rozdziale została dokonana analiza czynników sprzyjających i ograniczających rozwój gminy. Rozważano atuty gminy Janowice Wielkie oraz słabości stanowiące istotne bariery rozwojowe. Odniesiono się także do możliwości, które mogą pojawić się w przyszłości w otoczeniu gminy i rzutować na jej rozwój.

Analiza SWOT dla gminy Janowice Wielkie została przeprowadzona podczas warsztatów, wzbogacona ją także o wnioski płynące z diagnozy. Gminę poddano analizie wartościującej, określając słabe i mocne strony, czyli co gmina ma, a czego nie ma. Odniesiono się również do możliwości i zagrożeń, które mogą się pojawić w przyszłości w otoczeniu oraz wewnątrz gminy i wpływać na jej kondycję. Przewidując je, władze lokalne mogą uniknąć wielu trudności. Stawiając na mocne strony i wykorzystując szanse, gmina Janowice Wielkie może skutecznie niwelować słabości.

Tabela 33. Analiza SWOT z dotycząca Położenia, przestrzeni i środowiska

Analiza SWOT	
Położenie, przestrzeń i środowisko	
Mocne Strony	Słabe strony
- korzystne położenie geograficzne Gminy - wysokie walory krajoznawcze, wypoczynkowe i krajobrazowe Gminy - duży procent lesistości Gminy (36,46%) - Istniejące na terenie Gminy obszary Natura 2000 i inne formy ochrony przyrody - duża liczba zabytków, które zwiększają atrakcyjność gminy - zasoby wód podziemnych na terenie Gminy - ujęcie Gminy w dokumentacji ewidencyjnej „Archeologicznego Zdjęcia Polski” - występujące surowce mineralne na terenie Gminy	- niska emisja w sezonie grzewczym - duży procent wykorzystania węgla i koksu w całkowitym bilansie gminy - Nie w pełni wykorzystane zasoby przyrodnicze i kulturowe do rozwoju oferty rekreacyjnej, turystycznej i edukacyjnej - zaniedbane parki podworskie - zniszczone i zaniedbane zabytkowe obiekty - znaczne wahania wielkości przepływów i stanów wody rzeki Bóbr
Szanse	Zagrożenia
- promocja walorów środowiskowych - pozyskanie środków finansowych na ochronę zabytków oraz rewitalizację parków podworskich - termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i budynków prywatnych wpływająca na poprawę jakości powietrza - sukcesywna zmiana sposobu ogrzewania budynków z węglowego na paliwa ekologiczne, wpływająca na ograniczenie niskiej emisji	- zanieczyszczenie powietrza - zagrożenie degradacją zabytków - brak zainteresowania mieszkańców Gminy działaniami na rzecz ochrony środowiska - ograniczenia finansowe Gminy - historyczne ukształtowanie zabudowy niedostosowanie do aktualnych potrzeb - zagrożenie powodziowe Rzeki Bóbr (dotyczy głównie Janowic Wielkich i Trzciska) - zagrożenie powodziowe w Komarnie związane z strumykiem Komar

Źródło: Opracowanie na podstawie przeprowadzonej diagnozy.

Tabela 34. Analiza SWOT z dotycząca infrastruktury społecznej.

Analiza SWOT	
Infrastruktura społeczna	
Mocne Strony	Słabe strony
- duży odsetek osób w wieku produkcyjnym (65,5%) - Wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej 1 m² mieszkania - Wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na jedną osobę - Wzrost wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno-sanitarne - Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy - działające na terenie Gminy organizację pozarządowe - infrastruktura sportowa zaspokajająca potrzeby mieszkańców - wysoki poziom nauczania w szkołach - liczne imprezy cykliczne organizowane przez Gminę - imprezy sportowe (m.in. coroczny Bieg Janowicki) - zaangażowanie grupy odnowy wsi - Wielu uzdolnionych artystycznie mieszkańców	- wzrost obciążenia demograficznego na terenie Gminy - ujemny przyrost naturalny w większości analizowanych lat - niewystarczająca liczba przedszkoli w stosunku do potrzeb mieszkańców - istniejące przedszkole nieposiadające odpowiednich warunków do nauki i zabawy - zły stan techniczny świetlic wiejskich - brak świetlicy wiejskiej w Mniszkowie i w Komarnie - brak organizacji czasu dla osób starszych - zmniejszająca się liczba uczniów gimnazjum - małe zaangażowanie ogółu mieszkańców w życie gminy, w szczególności młodych ludzi - mała ilość plenerowych miejsc sprzyjających integracji społecznej - brak nowego placu zabaw dla dzieci - służba zdrowia niespełniająca oczekiwań mieszkańców - ograniczenia czasowe dostępności lekarzy (m.in. dentyści) - niszczące obiekty sportowe, takie jak kort tenisowy czy strzelnica - brak posterunku policji
Szanse	Zagrożenia
- Członkostwo w LGD - integracja społeczności lokalnej - napływ nowych mieszkańców - dodatni przyrost naturalny w gminie - otrzymanie dotacji na modernizację świetlic wiejskich i innych obiektów użyteczności publicznej	- wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym - zagrożenie drobną przestępczością na terenie Gminy - emigracja ludzi młodych - Przenoszenie miejskiego stylu życia na wieś - zmniejszająca się potrzeba działania społecznego - pogłębiające się patologie społeczne

Źródło: Opracowanie na podstawie przeprowadzonej diagnozy.

Tabela 35. Analiza SWOT z dotycząca gospodarki i rynku pracy.

Analiza SWOT	
Gospodarka i Rynek pracy	
Mocne Strony	Słabe strony
- niski procent bezrobocia - potencjał turystyczny miejscowości, który może wpłynąć na rozwój gospodarczy gminy - rozwinięta baza noclegowa - oferta aktywnej turystyki – kajakarstwo, jazda konna, wspinaczka, szlaki rowerowe i piesze	- marginalizacja rolnictwa - istnienie ukrytego bezrobocia - niedostatecznie rozwinięta baza gastronomiczna
Szanse	Zagrożenia
- możliwość rozwoju turystyki weekendowej - duże zainteresowanie turystów terenem gminy na wskutek rozwiniętej promocji - kierunkowskazy i znaki naprowadzające turystów do największych atrakcji w gminie - rozwinięta promocja gminy w mediach - rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy - rozwój bazy gastronomicznej - wprowadzenie ulg dla nowych inwestorów - otrzymanie dotacji na rozwój przedsiębiorczości - szkolenia dla osób, które chcą otworzyć własną działalność - popularyzacja aktywnego spędzania czasu	- atrakcyjniejsza oferta turystyczna gmin sąsiednich - zbyt mała promocja walorów turystycznych gminy - brak rozwoju przedsiębiorczości w gminie

Źródło: Opracowanie na podstawie przeprowadzonej diagnozy.

Tabela 36. Analiza SWOT z dotycząca infrastruktury technicznej.

Analiza SWOT	
Infrastruktura techniczna	
Mocne strony	Słabe strony
- rozwijająca się sieć wodociągowa - sprawnie działający system gospodarki odpadami - stosunkowo dobry poziom recyklingu odpadów - stacje bazowe sieci komórkowych - rozwinięta sieć elektroenergetyczna	- bardzo zły stan dróg powiatowych - zły stan niektórych dróg gminnych - niedostateczna liczba opraw świetlnych - brak sieci gazowej - brak rozwiniętej sieci kanalizacyjnej - zanieczyszczenie ujęcia wody arsenem - zły stan chodników lub ich brak - brak parkingów - niska atrakcyjność inwestycyjna Gminy - brak ofert inwestycyjnych - nie wszystkie miejscowości posiadają zadowalającą dla mieszkańców ilość połączeń transportu publicznego - mała liczba połączeń komunikacyjnych wieczorem i w weekendy - brak bezpośredniego połączenia miejscowości Janowice Wielkie z Komarnem - brak dostępu do internetu w niektórych miejscach na terenie Gminy - występujący brak zasięgu wynikający z ukształtowania terenu
Szanse	Zagrożenia
- rozwinięcie oferty prywatnych przewoźników o częstsze kursy wieczorami i w weekendy - remonty dróg powiatowych i gminnych - gazyfikacja gminy - rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - otrzymanie dotacji przez gminę na remonty chodników oraz rozbudowę oświetlenia ulicznego	- brak środków finansowych na realizację inwestycji - brak zainteresowania ze strony mieszkańców procesem gazyfikacji gminy

Źródło: Opracowanie na podstawie przeprowadzonej diagnozy.

Część III – ROZWÓJ STRATEGICZNY GMINY JANOWICE WIELKIE W LATACH 2016 - 2025

1. Wizja i misja rozwoju Gminy

Wizja gminy przedstawia obraz przyszłego stanu gminy, stanowiący wyobrażenie pożądanego rzeczywistości lokalnej w perspektywie do 2025 roku. Stanowi syntetyczny opis dążeń i aspiracji społeczności lokalnej opracowany przez całą wspólnotę gminy tj. władze samorządowe, partnerów społecznych oraz mieszkańców i ich reprezentantów. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zmierza gmina oraz wskazuje zasadniczy kierunek podejmowanych działań.

Gmina Janowice Wielkie to atrakcyjne miejsce do zamieszkania, pełne aktywnych, przedsiębiorczych i zintegrowanych mieszkańców, sprzyjające rekreacji i turystyce, pozwalające na aktywny wypoczynek wśród bogatych walorów środowiska naturalnego wśród rozwiniętej infrastruktury turystycznej.

Misja stanowi nadrzędny cel rozwoju Gminy Janowice Wielkie, któremu podporządkowane są priorytetowe obszary jej rozwoju. Wskazując ogólny kierunek, w którym powinna rozwijać się społeczność lokalna, określa ona rolę władz samorządowych. Zgodnie z misją, władze samorządowe pełnią rolę inicjatora dla realizacji przedsięwzięć zgodnych ze Strategią Rozwoju Gminy Janowice Wielkie na lata 2016-2025, a podejmowanych przez różnych inicjatorów życia społecznego i gospodarczego – liderów lokalnych, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, przedsiębiorców, grupy nieformalne mieszkańców, itd. Ponadto, władze samorządowe są także realizatorem własnych projektów (leżących w zadaniach własnych oraz we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego), zmierzających do rozwoju gminy, upowszechniania jej walorów, ułatwiania współpracy partnerów

lokalnych i wdrażania innowacyjnych rozwiązań. Misja to syntetyczny opis sposobu postępowania w celu realizacji wizji gminy.

Misja Gminy Janowice Wielkie przedstawia się następująco:

Kierując się zasadami zrównoważonego rozwoju, gospodarności oraz solidarności – działamy na rzecz rozwoju turystycznego, społecznego, gospodarczego oraz przestrzennego gminy Janowice Wielkie

Logo Gminy:

W swojej komunikacji Gmina posługuje się również powyższym logiem i hasłem „Wpisana w przyrodę”, które podkreśla niezwykle walory środowiska przyrodniczego całego obszaru Gminy Janowice Wielkie.

2. Cele strategiczne i operacyjne

Struktura Strategii zbudowana została w oparciu o elementy składowe wzajemnie sobie podległe w hierarchii ważności (cele i wynikające z nich działania). Osiąganiu wizji służą wyznaczone cele strategiczne, operacyjne i działania, które mają charakter ogólny i określają pożądane stany i procesy rozwojowe.

Cele zdefiniowane na podstawie diagnozy, w sposób bezpośredni nawiązują do wizji i misji. Realizacja działań prowadzić będzie do osiągnięcia celów.

Cel strategiczny 1:

**DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO
NATURALNE, KULTUROWE
I ROZWÓJ TURYSTYKI
W GMINIE**

Cel strategiczny 2:

**POPRAWA KOMFORTU
ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY**

Cel strategiczny 3:

ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY

CELE OPERACYJNE

1.1.

**BUDOWA, ROZBUDOWA
I MODERNIZACJA
INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ**

1.2.

PROMOCJA TURYSTYCZNA GMINY

1.3.

**OCHRONA WALORÓW I ZASOBÓW
DZIEDZICTWA NATURALNEGO**

1.4.

**OCHRONA I ODNOWA ZASOBÓW
KULTUROWYCH**

1.5.

**ROZWÓJ ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ
ENERGII I OGRANICZENIE NISKIEJ
EMISJI**

CELE OPERACYJNE

2.1.

**BUDOWA, ROZBUDOWA
I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY
KOMUNIKACYJNEJ I TECHNICZNEJ**

2.2.

**ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY
KOMUNALNEJ**

2.3.

**ROZBUDOWA I MODERNIZACJA
INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ**

2.4.

**ZWIĘKSZENIE BEZPIECZEŃSTWA
GMINY**

2.5.

**WSPIERANIE AKTYWNOŚCI
SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW**

CELE OPERACYJNE

3.1.

**STYMULOWANIE
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
MIESZKAŃCÓW ZE SZCZEGÓLNYM
UWZGLĘDNIENIEM BRANŻY
TURYSTYCZNEJ**

3.2.

**ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI
INWESTYCYJNEJ GMINY**

3.3.

PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU

3.4.

**ROZWÓJ RYNKU LOKALNYCH
PRODUKTÓW, W TYM
ROLNICZYCH**

3. Kierunki działań

W niniejszym rozdziale przedstawiono zestawienie kierunków działań, które gmina Janowice Wielkie planuje podjąć w ramach każdego z założonych celów operacyjnych. Wskazano tu również rolę i zadania gminy przy ich realizacji oraz potencjalne źródło finansowania zewnętrznego. Należy podkreślić, iż zaprezentowane zestawienie kierunków działań nie stanowi zamkniętego katalogu i będzie mogło być w każdej chwili uzupełniane o nowe elementy w zależności od potrzeb gminy, charakteru zewnętrznych konkursów oraz jej możliwości finansowych. Do poszczególnych celów operacyjnych przyporządkowano wykaz wstępnie zidentyfikowanych projektów inwestycyjnych. W sytuacji gdzie na dzień uchwalania strategii nie zostały zidentyfikowane żadne projekty, została poczyniona odpowiednia adnotacja. Działania te w każdej chwili mogą zostać uaktualnione na mocy uchwały o aktualizacji strategii.

Tabela 37. Kierunki działań dla celu strategicznego nr 1.

Cel strategiczny 1: DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO NATURALNE, KULTUROWE I ROZWÓJ TURYSTYKI NA TERENIE GMINY		
CEL OPERACYJNY	KIERUNEK DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
1.1. BUDOWA, ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ	Wsparcie osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej, w tym gastronomicznej, agroturystycznej	RPO WD 2014-2020, PROW
	Odnowienie punktów widokowych na terenie gminy	RPO WD 2014-2020, PROW
	Stworzenie gminnych turystycznych szlaków rowerowych z miejscami do odpoczynku	RPO WD 2014-2020, PROW
	Oznakowanie miejsc/obiektów atrakcyjnych turystycznie (kierunkowskazy, tablice informacyjne, mapy)	RPO WD 2014-2020, PROW
	Odnowienie i wyeksponowanie obiektów o potencjale turystycznym	RPO WD 2014-2020, PROW
	Ułatwienie komunikacji mieszkańców po obu stronach rzeki Bóbr	RPO WD 2014-2020, PROW
	Wykonanie miejsc rekreacyjnych (ławki, stojaki na rowery) w miejscach nowych i historycznych	RPO WD 2014-2020, PROW
	Stworzenie systemu wizualizacji turystycznej gminy	RPO WD 2014-2020, PROW
	Tworzenie planów zagospodarowania przestrzennego pod kątem infrastruktury turystycznej, wskazujących funkcje kluczowe dla gminy obszarów, o wysokich walorach przyrodniczych w celu odpowiedniego zorganizowania ruchu turystycznego i okołoturystycznego	-

Strategia Rozwoju Gminy Janowice Wielkie na lata 2016 – 2025

1.2. PROMOCJA TURYSTYCZNA GMINY	Rozwój produktów turystycznych, w tym wykreowanie jednego, głównego produktu turystycznego będącego „wizytówką” gminy	RPO WD 2014-2020, PROW
	Nawiązanie ścisłej współpracy z gminami partnerskimi w kontekście turystyki	RPO WD 2014-2020, PROW
	Prezentacja gminy na lokalnych i ponadlokalnych imprezach	RPO WD 2014-2020, PROW
	Zaprojektowanie dla każdej miejscowości na terenie gminy widokówki	RPO WD 2014-2020, PROW
1.2. OCHRONA WALORÓW I ZASOBÓW DZIEDZICTWA NATURALNEGO	Wspieranie działań mających na celu ochronę środowiska przyrodniczego i krajobrazu	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Środowisko i zasoby), PROW
	Rekultywacja terenów przyrodniczo zdegradowanych	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Środowisko i zasoby), PROW
	Wspieranie racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Środowisko i zasoby), PROW
	Edukacja mieszkańców z zakresu naturalnych zasobów środowiska oraz ich ochrony	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Środowisko i zasoby), PROW
	Organizacja akcji informacyjnych na temat środowiska przyrodniczego	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Środowisko i zasoby), PROW
1.3. OCHRONA I ODNOWA ZASOBÓW KULTUROWYCH	Organizowanie kampanii informacyjnych związanych z przepisami prawnymi dotyczącymi gospodarowania obiektami zabytkowymi	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Środowisko i zasoby), PROW
	Rewitalizacja i ochrona przed niszczeniem cennych zasobów kulturowych gminy	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Środowisko i zasoby), PROW
	Zwiększenie roli zabytków w ofercie turystycznej gminy	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Środowisko i zasoby), PROW
	Wymiana opraw oświetleniowych na energooszczędne	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Gospodarka niskoemisyjna), PROW

Strategia Rozwoju Gminy Janowice Wielkie na lata 2016 – 2025

1.4. ROZWÓJ ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII I OGRANICZENIE NISKIEJ EMISJI	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Gospodarka niskoemisyjna), PROW
	Wspieranie przedsięwzięć budowy odnawialnych źródeł energii na terenie gminy opartych na energii słońca (kolektory słoneczne, instalacje fotowoltaiczne)	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Gospodarka niskoemisyjna), PROW
	Wymiana nieefektywnych kotłów węglowych na kotły ekologiczne (wykorzystujące np. biomasę)	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Gospodarka niskoemisyjna), PROW
	Rozbudowa ścieżek rowerowych	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Gospodarka niskoemisyjna), PROW
	Edukacja ekologiczna społeczeństwa gminy	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Gospodarka niskoemisyjna), PROW

Źródło: Opracowanie własne.

Działania operacyjne przewidziane do realizacji w latach 2016 – 2025:

- **Odnowienie kładki na rzece Bóbr w Trzciesku z wykorzystaniem istniejących filarów kamiennych**
- **Odnowienie kładek na rzece Bóbr w Janowicach Wielkich**
- **Ustawienie ławek wzdłuż rzeki Bóbr**
- **Budowa skwerku do odpoczynku na terenie po remizie strażackiej w Komarnie, przy szlaku turystycznym oznaczonym kolorem żółtym**
- **Turystyczne wykorzystanie zabytkowych piwniczek w Trzciesku**
- **Zagospodarowanie terenu przy dawnej „Bursie” w Trzciesku na teren rekreacyjny**
- **Utworzenie szlaku rowerowego od strony Janowic Wielkich do Ciechanowic**
- **Odnowienie i turystyczne zagospodarowanie: tartaku, dawnej strzelnicy oraz kortu tenisowego w Janowicach Wielkich**
- **Rewitalizacja parków wiejskich na terenie gminy Janowice Wielkie**
- **Wylimitowanie zanieczyszczenia wód podziemnych na terenie gminy arsenem i innymi związkami**
- **Rewitalizacja następujących zasobów kulturowych:**
 - **Aleja lipowa w Trzciesku**
 - **Kościół i teren przykościelny w Trzciesku**
 - **Cmentarz poniemiecki w Trzciesku**
 - **teren wokół Dworku w Mniszkowie**
 - **Kościół Ewangelicki w Komarnie**
 - **Kościół Św. Jana Chrzciciela w Komarnie wraz z otaczającym terenem**
 - **Cmentarz poniemiecki w Komarnie wraz z Kaplicą**
 - **punkt widokowy na leśniczówkę wraz z terenem otaczającym w Komarnie**

Tabela 38. Kierunki działań dla celu strategicznego nr 2.

Cel strategiczny 2: POPRAWA KOMFORTU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY		
CEL OPERACYJNY	KIERUNEK DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
2.1. BUDOWA, ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ I TECHNICZNEJ	Modernizacja i poprawa dróg powiatowych i gminnych	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki
	Remont i odpowiednie oznakowanie przystanków na terenie całej gminy	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki
	Remont i budowa chodników na terenie wszystkich miejscowości gminy	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki
	Budowa miejsc parkingowych na terenie całej gminy	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki
	Rozbudowa systemu oświetlenia ulicznego na terenie gminy	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki
	Usprawnienie transportu publicznego – w celu przeciwdziałania wykluczeniu ze względu na położenie	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki
	Budowa sieci gazowniczej na terenie gminy – proces gazyfikacji gminy	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki
2.2. ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY KOMUNALNEJ	Modernizacja i budowa sieci wodociągowej na terenie całej gminy	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Środowisko i zasoby), PROW
	Modernizacja i budowa sieci kanalizacyjnej na terenie całej gminy	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Środowisko i zasoby), PROW
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków i studni głębinowych	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Środowisko i zasoby), PROW

Strategia Rozwoju Gminy Janowice Wielkie na lata 2016 – 2025

	Poprawa stanu rowów melioracyjnych na terenie całej gminy	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Środowisko i zasoby), PROW
	Prowadzenie i monitorowanie racjonalnej gospodarki odpadami	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Środowisko i zasoby), PROW
2.3. ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ	Działania związane z poprawą obiektów pełniących funkcję rekreacyjne i kulturalne na terenie gminy	RPO WD 2014-2020, PROW
	Działania związane z poprawą obiektów pełniących funkcje sportowe na terenie gminy	RPO WD 2014-2020, PROW
	Budowa nowych obiektów pełniących funkcję rekreacyjne i kulturalne na terenie gminy	RPO WD 2014-2020, PROW
	Rewitalizacja/modernizacja budynków komunalnych na terenie gminy	RPO WD 2014-2020, PROW
	Stworzenie miejsca dla potrzeb rekreacyjnych i integracyjnych mieszkańców gminy	RPO WD 2014-2020, PROW
2.4. ZWIĘKSZENIE BEZPIECZEŃSTWA GMINY	Stworzenie systemu monitoringu w miejscach niebezpiecznych na terenie gminy	RPO WD 2014-2020, PROW
	Montaż progów zwalniających na drogach gminnych i powiatowych	RPO WD 2014-2020, PROW
	Zwiększanie patroli policji, zwłaszcza wieczorem	RPO WD 2014-2020, PROW
2.5. WSPIERANIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW	Kształtowanie oferty dla seniorów – w szczególności aktywności społecznej seniorów, wykorzystanie ich wiedzy i zaangażowania	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Włączenie społeczne), PROW
	Aktywizacja młodzieży – pobudzanie do aktywności społecznej, w tym integracja wielopokoleniowa	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Włączenie społeczne), PROW

Strategia Rozwoju Gminy Janowice Wielkie na lata 2016 – 2025

	Organizacja imprez dla wszystkich grup społecznych na terenie gminy (imprezy dla najmłodszych, dancingi dla osób starszych)	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Włączenie społeczne), PROW
	Kształtowanie wysokiej jakości oferty kultury fizycznej – dostosowanej do potrzeb wybranych różnych grup wiekowych	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Włączenie społeczne), PROW
	Realizacja działań na rzecz pomocy społecznej – monitoring potrzeb i dostosowanie pomocy do realnych potrzeb	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Włączenie społeczne), PROW
	Promocja wolontariatu na terenie gminy	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Włączenie społeczne), PROW
	Integracja osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Włączenie społeczne), PROW

Źródło: Opracowanie własne.

Działania operacyjne przewidziane do realizacji w latach 2016 – 2025:

- Budowa świetlic wiejskich w miejscowości Komarno i Mniszków
- Doposażenie istniejących placów zabaw
- Utworzenie nowego placu zabaw w każdej z miejscowości na terenie gminy Janowice Wielkie
- Poprawa standardu boisk w Trzcińsku i Komarnie
- Remont podziemnego przejścia kolejowego w Janowicach Wielkich
- Budowa chodnika na drodze prowadzącej do cmentarza w Janowicach Wielkich
- Budowa chodnika na odcinku Komarno – Chałupy

Tabela 39. Kierunki działań dla celu strategicznego nr 3.

Cel strategiczny 3: ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY		
CEL OPERACYJNY	KIERUNEK DZIAŁAŃ	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA DZIAŁAŃ ZE ŹRÓDEŁ ZEWNĘTRZNYCH
3.1. STYMULOWANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM BRANŻY TURYSTYCZNEJ	Stymulowanie powstania współpracy placówek oświatowych oraz wymiany doświadczeń w zakresie efektywnego przygotowania młodzieży do życia zawodowego	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki
	Wspieranie i promocja innowacyjnych form kształcenia (np. e-edukacja)	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki
	Stworzenie gminnego wsparcia dla przedsiębiorców	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki
3.2.ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ GMINY	Organizowanie spotkań z przedstawicielami/ ekspertami instytucji związanych prowadzeniem działalności gospodarczej	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki
	Tworzenie i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie nowych terenów pod działalność gospodarczą	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki
	Współpraca z sąsiednimi gminami przy tworzeniu obszarów aktywności gospodarczej oraz przyciąganiu inwestorów	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki
	Wdrażanie wysokiej jakości obsługi inwestorów indywidualnych w gminie	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki
	Stworzenie systemu ulg dla przedsiębiorców inwestujących na terenie gminy	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki

Strategia Rozwoju Gminy Janowice Wielkie na lata 2016 – 2025

	Budowa i kształtowanie infrastruktury terenów aktywności gospodarczej oraz terenów inwestycyjnych	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki
3.3. PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU	Aktywizacja oraz reorientacja zawodowa osób pozostających bez pracy, szczególnie osób młodych i osób długotrwale bezrobotnych z całym pakietem instrumentów (staże, szkolenia zawodowe, bony szkoleniowe, stażowe, zatrudnieniowe, granty na zagospodarowanie poza miejscem zamieszkania itp.)	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Włączenie społeczne), PROW
	Aktywny udział gminy w realizacji kompleksowych programów na rzecz integracji osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Włączenie społeczne), PROW
	Działania wspierające osoby dorosłe chcące nabyć lub dostosować swoje kompetencje i kwalifikacje do potrzeb rynku pracy w ramach edukacji formalnej i poza formalnej	RPO WD 2014-2020 (Oś priorytetowa: Włączenie społeczne), PROW
3.4. ROZWÓJ RYNKU LOKALNYCH PRODUKTÓW, W TYM ROLNICZYCH	Inwentaryzacja produktów lokalnych i stworzenie marki gminnej	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki
	Prezentacja produktów i producentów na lokalnych i ponadlokalnych imprezach	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki
	Wyznaczenie miejsc w prywatnych sklepach, gdzie będą dostępne produkty lokalne	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki
	Nagłaśnianie działalności producentów lokalnych	RPO WD 2014-2020, PROW, inne środki

Źródło: Opracowanie własne.

4. Wdrażanie i finansowanie strategii

4.1. System instytucjonalny wdrażania strategii

Przy opracowaniu strategii zastosowano podejście holistyczne, polegające m.in. na tym, że przy określaniu celów i kierunków działań wzięto pod uwagę nie tylko kompetencje i zadania statutowe gminy, ale również uwzględniono o wiele szerszy wymiar rozwoju gminy. Chodzi tu głównie o te obszary rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, na które władze nie mają bezpośredniego wpływu, a więc np. rozwój lokalnego rynku pracy i przedsiębiorczości.

Jeśli chodzi o kompetencje samorządu gminnego zaproponowane kierunki działań będą miały swoje odzwierciedlenie w projektach kluczowych – wynikających z planu działań operacyjnych. Są to projekty najważniejsze z punktu widzenia rozwoju gminy, których realizacja warunkuje osiągnięcie założonych celów strategii.

Projekty te będą realizowane przez Urząd Gminy bądź jednostki mu podległe przy użyciu funduszy własnych lub z wykorzystaniem dostępnych środków zewnętrznych. Osiągnięcie założonych celów będzie w dużej mierze uzależnione od tego, czy inne podmioty (przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe) zechcą włączyć się w nurt działań zaproponowanych w niniejszej strategii.

Zakłada się, że zaproponowane cele odpowiadają potrzebom i możliwościom rozwojowym gminy Janowice Wielkie, a także że w procesie konsultacji społecznych osiągnięta została ich społeczna akceptacja. Dla przyspieszenia tych działań i zachęcenia innych podmiotów do respektowania założeń strategii Urząd Gminy będzie wspierał podmioty, których projekty będą wpisywać się w założenia i cele strategii. Ze względu na wielość podmiotów będących realizatorami strategii konieczne jest wprowadzenie mechanizmu koordynacyjnego. Zadanie to należy do Urzędu Gminy w Janowicach Wielkich i będzie m.in. polegało na:

- informowaniu społeczności lokalnej o istnieniu strategii, zapisanych w niej priorytetach rozwoju, a także o postępach i efektach jej wdrażania,
- skorelowaniu procesów planowania przestrzennego z zapisami strategii,
- ścisłej współpracy z jednostkami odpowiedzialnymi za przygotowywanie i realizację zadań inwestycyjnych,
- dokonywaniu koniecznych modyfikacji i zmian wynikających ze zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych i sytuacji wewnętrznej gminy.

Główną instytucją odpowiedzialną za wdrożenie strategii jest Wójt Gminy wraz z podległym mu Urzędem Gminy. Wójt odpowiada za ogólną koordynację procesu wdrażania i monitorowania strategii. W szczególności odpowiedzialny jest za przygotowanie i wdrożenie projektów wynikających z planu działań operacyjnych, a także zidentyfikowanych projektów kluczowych do realizacji do roku 2020.

Instytucjami wspomagającymi Wójta i Urząd Gminy w procesie wdrażania strategii są:

- Rada Gminy, która powinna zadbać o promocję i właściwe zrozumienie strategii wśród społeczności lokalnej.
- Placówki szkolno-wychowawcze,
- Jednostki organizacyjne gminy (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zakład Gospodarki Komunalnej).
- Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy.
- Inne.

Do ważnych pomiotów, które w istotny sposób będą przyczyniać się do realizacji celów strategii, należy również zaliczyć podmioty realizujące poszczególne projekty, jak i beneficjentów końcowych objętych wsparciem i działaniami projektowymi, w tym przede wszystkim:

- Komendę Powiatową Policji,
- Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej,
- przedsiębiorców i organizacje ich zrzeszające,
- osoby podnoszące swoje kwalifikacje zawodowe,
- bezrobotnych i osoby wykluczone.

4.2. Finansowanie strategii

Głównymi źródłami finansowania strategii w okresie jej realizacji będą:

- środki budżetu miasta i gminy Pajęczno,
- zewnętrzne środki publiczne, dostępne przede wszystkim w ramach:
 - **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020.**
 - **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020** – łączna alokacja środków na program wynosi 8 242 ml euro, finansowana z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.
- środki z sektora prywatnego, dostępne w ramach realizowanych przez przedsiębiorstwa przedsięwzięć inwestycyjnych.

Uzupełniającymi źródłami finansowania strategii będą inne programy operacyjne finansowane ze środków unijnych perspektywy 2014-2020, w tym:

- **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020**, w ramach którego będzie m.in. możliwe finansowanie ponadlokalnych przedsięwzięć w zakresie energetyki odnawialnej, termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, a także przebudowy dróg krajowych;
- **Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020**, w ramach którego zaplanowano finansowanie przedsięwzięć związanych z poprawą dostępu mieszkańców do szybkiego Internetu, rozwojem administracji elektronicznej i e-usług, a także podnoszeniem umiejętności cyfrowych społeczeństwa;
- **Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020**, w ramach którego będzie m.in. możliwość finansowania projektów podnoszących kompetencje pracowników administracji samorządowej oraz rozwijających systemy zarządzania strategicznego i finansowego w jednostkach samorządu terytorialnego.
- **Szwajcarskie i Norweskie Instrumenty Finansowe**, umożliwiające finansowanie różnorodnych inicjatyw związanych ze sportem, kulturą, edukacją, zdrowiem oraz rozwojem społeczeństwa obywatelskiego.

Znaczna część środków inwestycyjnych gminy będzie mogła pochodzić z programów operacyjnych perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014-2020. Głównym źródłem środków unijnych będzie **Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego (RPO WD) na lata 2014-2020**. RPO WD 2014-2020 jest programem operacyjnym finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). W realizację programu zaangażowane będą środki krajowe publiczne i prywatne. Zakłada się, że ostateczne zaangażowanie środków krajowych, głównie prywatnych w momencie zamknięcia programu będzie mogło być wyższe w zależności od zakresu i stopnia udzielania pomocy publicznej w ramach programu.

Tabela 40. Alokacja środków unijnych na osie priorytetowe RPO WD na lata 2014-2020.

Nazwa osi priorytetowej	Wkład unijny w Euro
Przedsiębiorstwa i innowacje	415 546 718
Technologie informacyjno-komunikacyjne	66 386 308
Gospodarka niskoemisyjna	392 347 048

Środowisko i zasoby	180 030 665
Transport	340 626 305
Infrastruktura spójności społecznej	163 026 832
Infrastruktura edukacyjna	60 952 230
Rynek Pracy	254 323 171
Włączenie Społeczne	143 926 219
Edukacja	156 181 093
Pomoc techniczna	79 200 000
Ogółem	2 252 546 589

Źródło: Opracowanie własne na podstawie RPO WD 2014-2020.

Drugim kluczowym źródłem pozyskiwania środków unijnych ma wdrażanie działań strategii będzie **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020**, który będzie finansowany z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Alokacja środków z EFRROW kształtuje się na poziomie 8 242 mln euro, które w dużej mierze będą wydatkowane na działania inwestycyjne związane z modernizacją gospodarstw rolnych oraz rozwój przetwórstwa produktów rolnych, a także na rozbudowę infrastruktury na obszarach wiejskich oraz wspieranie przedsiębiorczości pozarolniczej.

Tabela 41. Alokacja środków unijnych na działania i poddziałania zaplanowane do wdrożenia w ramach PROW na lata 2014-2020 (w euro).

Lp.	Nazwa działania	Nazwa poddziałania	Wkład unijny (Euro)	Procent w całości alokacji
1	TRANSFER WIEDZY I DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA	- WSPARCIE DLA DZIAŁAŃ W ZAKRESIE KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO I NABYWANIA UMIEJĘTNOŚCI - WSPARCIE DLA PROJEKTÓW DEMONSTRACYJNYCH I DZIAŁAŃ INFORMACYJNYCH	36 905 246	0,45%
2	USŁUGI DORADCZE, USŁUGI Z ZAKRESU ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM I USŁUGI Z ZAKRESU ZASTĘPSTW	- WSPARCIE NA SZKOLENIA DORADCÓW - ŚWIADCZENIE KOMPLEKSOWEJ PORADY DLA ROLNIKA - ŚWIADCZENIE KOMPLEKSOWEJ PORADY DLA WŁAŚCICIELA LASU	47 722 830	0,58%
3	SYSTEMY JAKOŚCI PRODUKTÓW ROLNYCH I ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH	- WSPARCIE DLA NOWYCH UCZESTNIKÓW SYSTEMÓW JAKOŚCI - WSPARCIE NA PRZEPROWADZENIE DZIAŁAŃ INFORMACYJNYCH I PROMOCYJNYCH	21 000 000	0,25%
4	INWESTYCJE W ŚRODKI TRWAŁE	- INWESTYCJE W GOSPODARSTWACH POŁOŻONYCH NA OBSZARACH NATURA 2000	2 120 177 704	25,72%

Strategia Rozwoju Gminy Janowice Wielkie na lata 2016 – 2025

		- INWESTYCJE W GOSPODARSTWACH POŁOŻONYCH NA OBSZARACH OSN - MODERNIZACJA GOSPODARSTW ROLNYCH - PRZETWÓRSTWO I MARKETING PRODUKTÓW ROLNYCH		
5	PRZYWRACANIE POTENCJAŁU PRODUKCJI ROLNEJ ZNISZCZONEGO W WYNIKU KLĘSK ŻYWIOŁOWYCH I KATASTROF ORAZ WPROWADZANIE ODPOWIEDNICH ŚRODKÓW ZAPOBIEGAWCZYCH	- INWESTYCJE ODTWARZAJĄCE POTENCJAŁ PRODUKCJI ROLNEJ - INWESTYCJE ZAPOBIEGAJĄCE ZNISZCZENIU POTENCJAŁU PRODUKCJI ROLNEJ	264 046 000	3,20%
6	ROZWÓJ GOSPODARSTW I DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	- PREMIE DLA MŁODYCH ROLNIKÓW - PREMIE NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI POZAROLNICZEJ - PŁATNOŚCI DLA ROLNIKÓW PRZEKAZUJĄCYCH MAŁE GOSPODARSTWA - RESTRUKTURYZACJA MAŁYCH GOSPODARSTW - ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI - ROZWÓJ USŁUG ROLNICZYCH	1 406 133 450	17,06%
7	PODSTAWOWE USŁUGI I ODNOWA WSI NA OBSZARACH WIEJSKICH	- BUDOWA LUB MODERNIZACJA DRÓG LOKALNYCH - GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA - INWESTYCJE W OBIEKTY PEŁNIĄCE FUNKCJE KULTURALNE LUB KSZTAŁTOWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ - INWESTYCJE W TARGOWISKA LUB OBIEKTY BUDOWLANE 8PRZEZNACZONE NA CELE PROMOCJI LOKALNYCH PRODUKTÓW - OCHRONA ZABYTKÓW I BUDOWNICTWA TRADYCYJNEGO	683 983 100	8,30%
8	INWESTYCJE W ROZWÓJ OBSZARÓW LEŚNYCH I POPRAWĘ ŻYWOTNOŚCI LASÓW	- ZALESIANIE I TWORZENIE TERENÓW ZALESIONYCH	191 519 339	2,32%
9	TWORZENIE GRUP I ORGANIZACJI PRODUCENTÓW	- TWORZENIE GRUP I ORGANIZACJI PRODUCENTÓW W SEKTORZE ROLNYM I LEŚNYM	256 414 153	3,11%
10	DZIAŁANIE ROLNO-ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNE	- ROLNICTWO ZRÓWNOWAŻONE - OCHRONA GLEB I WÓD - ZACHOWANIE SADÓW TRADYCYJNYCH ODMIAN DRZEW OWOCOWYCH - CENNE SIEDLISKA I ZAGROŻONE GATUNKI PTAKÓW NA OBSZARACH NATURA 2000 - CENNE SIEDLISKA POZA OBSZARAMI NATURA 2000 - ZACHOWANIE ZAGROŻONYCH ZASOBÓW GENETYCZNYCH ROŚLIN W ROLNICTWIE - ZACHOWANIE ZAGROŻONYCH ZASOBÓW GENETYCZNYCH ZWIERZĄT W ROLNICTWIE	753 399 101	9,14%
11	ROLNICTWO EKOLOGICZNE	- PŁATNOŚCI W CELU UTRZYMANIA ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO	445 373 661	5,40%

		- PŁATNOŚCI W OKRESIE KONWERSJI NA ROLNICTWO EKOLOGICZNE		
12	PŁATNOŚCI DLA OBSZARÓW Z OGRANICZENIAMI NATURALNYMI LUB INNYMI SZCZEGÓLNYMI OGRANICZENIAMI	- PŁATNOŚCI ONW	1 378 188 270	16,72%
13	WSPÓŁPRACA	- WSPÓŁPRACA W RAMACH GRUP EPI	36 904 246	0,45%
14	WSPARCIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W RAMACH INICJATYWY LEADER	- WDRAŻANIE LOKALNYCH STRATEGII ROZWOJU - WDRAŻANIE PROJEKTÓW WSPÓŁPRACY - WSPARCIE KOSZTÓW BIEŻĄCYCH I AKTYWIZACJI - WSPARCIE PRZYGOTOWAWCZE	467 668 000	5,67%
15	POMOC TECHNICZNA Z INICJATYWY PAŃSTW CZŁONKOWSKICH		132 527 195	1,61%
		ŁĄCZNIE:	8 241 962 295	100,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie projektu PROW 2014-2020.

5. Monitoring i ocena realizacji strategii

Strategia jest nie tylko dokumentem, ale przede wszystkim ciągłym procesem związanym z rozwojem Gminy. Określa on cele i programy działań na wiele lat oraz wymaga ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie przez Radę Gminy kończy tylko pewien etap planowania.

Ze względu na swój długookresowy charakter planowanie strategiczne jest procesem ciągłym wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych itp. i ich uwzględniania w dokumencie oraz przesuwania horyzontu planowania na kolejne lata. Dokument będzie co roku poddawany przeglądowi oraz aktualizacji. Dokonuje tego Wójt w konsultacji z pracownikami Urzędu Gminy, a zatwierdza Rada Gminy.

Po wprowadzeniu zmian w strategii Wójt jako Główny Koordynator Wdrażania Strategii zobowiązany jest dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom (zwłaszcza koordynatorom poszczególnych zadań) informację o dokonanej aktualizacji strategii.

- Nadzór nad wdrażaniem Strategii będzie sprawować Rada Gminy Janowic Wielkich.
- Za koordynację wszystkich działań na rzecz realizacji strategii odpowiada Wójt Janowic Wielkich.
- Odpowiednim stanowiskom w Urzędzie Gminy i gminnych jednostkach przypisana będzie bezpośrednia odpowiedzialność za podejmowanie działań, wynikających z planów realizacyjnych Strategii.

- Co najmniej raz w roku odbędzie się spotkanie Zespołu Wdrażającego Strategię. Na spotkaniu zostaną przeanalizowane postępy w realizacji Strategii, omówione zostaną konieczne zmiany i uzupełnienia.
- Na przełomie każdego kolejnego roku ukaże się biuletyn gminy poświęcony omówieniu zaawansowania realizacji strategii.

Szczegółowe etapy monitoringu Strategii:

- zbieranie danych i informacji (materiał stanowiący podstawę do analiz i ocen),
- analiza danych i informacji - uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych oraz ich archiwizacja,
- przygotowywanie raportów - zestawienie otrzymanych danych w raporty roczne,
- ocena wyników - ocena porównawcza osiągniętych wyników z założeniami
- określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów strategii,
- planowanie korekty.

Podstawowym celem monitoringu jest uzyskanie mierzalnych wyników progresji osiągnięcia celów Strategii. Monitoring będzie przeprowadzany w oparciu o wskaźniki przedstawione poniżej.

Tabela 42. Mierniki monitorowania Celu Strategicznego nr 1.

Cel strategiczny 1: DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO NATURALNE, KULTUROWE I ROZWÓJ TURYSTYKI W GMINIE		
Miernik monitorowania	Jednostka	Źródło pozyskania danych

Liczba miejsc noclegowych na terenie gminy	szt./rok	Dane JST
Liczba obiektów gastronomicznych na terenie gminy	szt./rok	Dane JST
Liczba odnowionych punktów widokowych	szt./rok	Dane JST
Liczba ławek umieszczonych na terenie gminy	szt./rok	Dane JST
Liczba turystów korzystających z obiektów noclegowych w ciągu roku na terenie gminy	osoba/rok	GUS
Liczba turystów korzystających z obiektów gastronomicznych w ciągu roku na terenie gminy	osoba/rok	GUS
Liczba zrewitalizowanych obiektów kulturalnych	szt./rok	Dane JST
Liczba wymienionych opraw ulicznych na energooszczędne	szt./rok	Dane JST
Długość ścieżek rowerowych	km/rok	Dane JST
Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji	szt./rok	Dane JST

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 43. Mierniki monitorowania Celu Strategicznego nr 2.

Cel strategiczny 2: POPRAWA KOMFORTU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY		
Miernik monitorowania	Jednostka	Źródło pozyskania danych
Długość zmodernizowanych dróg gminnych	km/rok	Dane JST
Długość zmodernizowanych dróg powiatowych	km/rok	Dane powiatu jeleniogórskiego
Długość wybudowanych chodników	m/rok	Dane JST
Długość zmodernizowanych chodników	m/rok	Dane JST
Liczba zmodernizowanych przystanków	szt./rok	Dane JST
Liczba nowych opraw oświetleniowych	szt./rok	Dane JST
Liczba nowych miejsc parkingowych	szt./rok	Dane JST
Liczba nowych połączeń komunikacyjnych	Liczba połączeń/rok	Dane przekazane przez przewoźników
Długość sieci wodociągowej	km/rok	Dane GUS
Długość sieci kanalizacyjnej	km/rok	Dane GUS
Liczba zamontowanych progów zwalniających	szt./rok	Dane JST
Liczba nowych placów zabaw	szt./rok	Dane JST

Liczba doposażonych placów zabaw	szt./rok	Dane JST
Liczba świetlic wiejskich	szt./rok	Dane JST
Liczba zorganizowanych akcji społecznych	szt./rok	Dane JST

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 44. Mierniki monitorowania Celu Strategicznego nr 3.

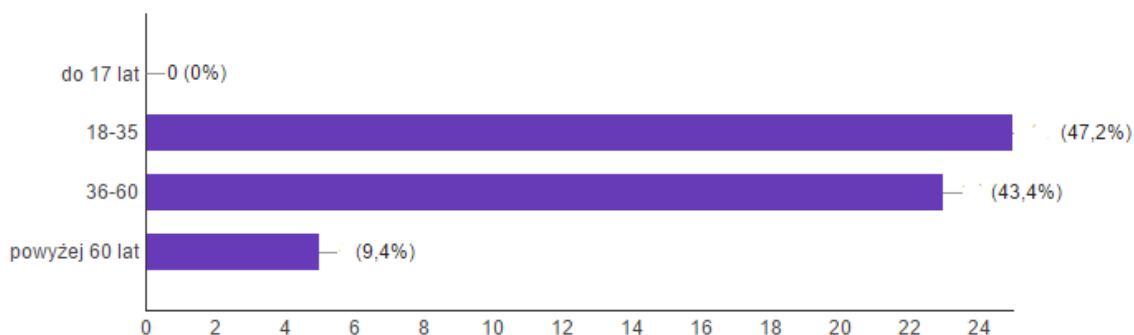
Cel strategiczny 2: POPRAWA KOMFORTU ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY		
Miernik monitorowania	Jednostka	Źródło pozyskania danych
Liczba osób bezrobotnych	Osoba/rok	GUS
Liczba przygotowanych terenów inwestycyjnych	ha/rok	Dane JST
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	szt./rok	GUS

Źródło: Opracowanie własne.

6. Raport z badań ilościowych

W badaniu udział wzięło 63 osoby. Wypełniły one kwestionariusze online – zbieranie danych zrealizowane zostało techniką internetowego wywiadu kwestionariuszowego

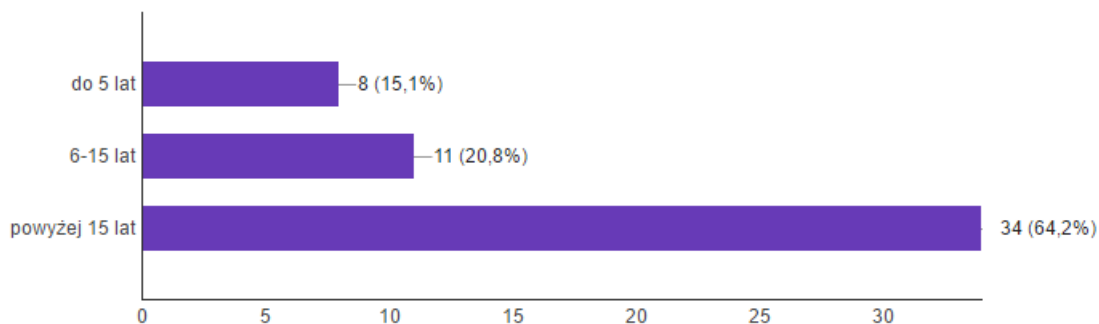
Największą liczbę wypełniających ankietę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym w przedziale wieku 18 – 35 i 36 –60 lat.

Wykres 21. Wiek osób wypełniających ankietę.

Źródło: Wyniki ankietyzacji.

Ponad 64% ankietowanych mieszka w gminie powyżej 15 lat, co oznacza że są to osoby trwale związane z gminą.

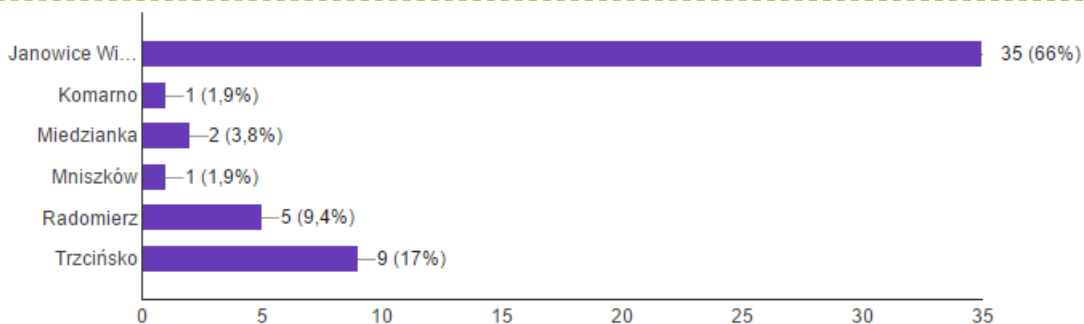

Wykres 22. Czas zamieszkania w gminie osób wypełniających ankietę.

Źródło: Wyniki ankietyzacji.

Najbardziej aktywnymi mieszkańcami okazali się mieszkańcy Janowic Wielkich. Może to być powiązane z faktem, iż miejscowości mieszka ponad połowa mieszkańców gminy.

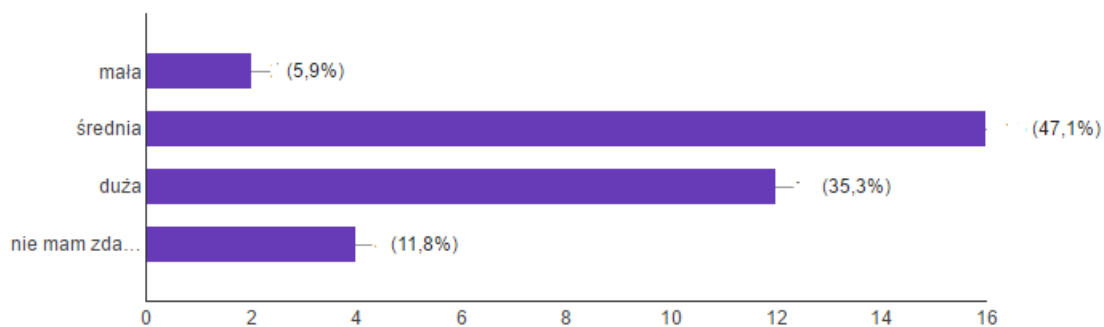
Zaledwie jedną ankietę wypełnili mieszkańcy Komarna i Mniszkowa.

Wykres 23. Miejsce zamieszkania osoby wypełniającej ankietę.

Źródło: Wyniki ankietyzacji.

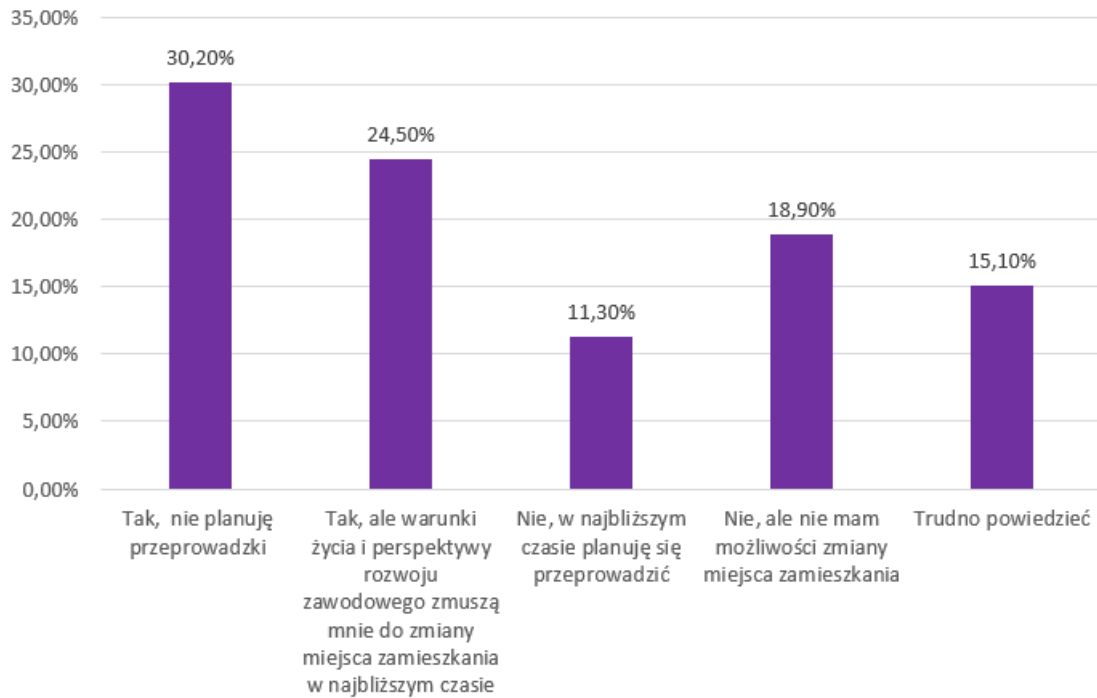
Ponad 82 % ankietowanych uważa, iż skala występowania alkoholizmu w gminie jest średnia lub duża. Można więc uznać ten aspekt, jako obszar problemowy gminy.

Wykres 24. Skala alkoholizmu w gminie.

Źródło: Wyniki ankietyzacji.

Zaledwie 1/3 mieszkańców gminy nie planuje przeprowadzki.

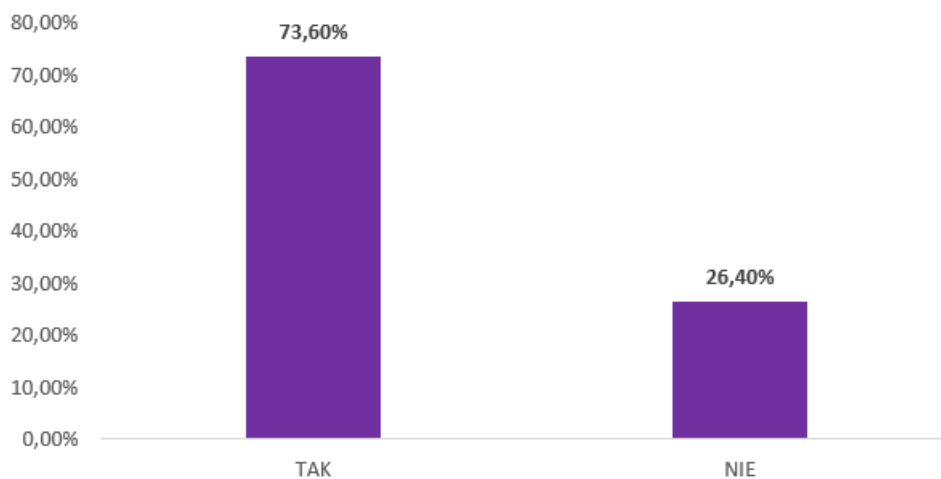

Wykres 25. Plany przeprowadzki mieszkańców gminy Janowice Wielkie.

Źródło: Wyniki ankietyzacji.

Większość mieszkańców gminy uważa, iż liczba placówek oświatowych na terenie gminy jest wystarczająca.

Czy liczba placówek oświatowych na terenie Gminy jest wystarczająca ?

Wykres 26. Ocena liczby placówek oświatowych na terenie gminy.

Źródło: Wyniki ankietyzacji.

Jeżeli chodzi o placówki kulturalne, to zdania mieszkańców są podzielone.

Wykres 27. Ocena liczby placówek kulturalnych na terenie gminy.

Źródło: Wyniki ankietyzacji.

Jako **mocne strony** mieszkańcy gminy wskazali:

- Atrakcyjność turystyczną – 75% ankietowanych,
- Wysokie walory środowiska przyrodniczego – 74 % ankietowanych,
- Korzystne ukształtowanie terenu – 47 % ankietowanych,
- Dobre połączenia komunikacyjne z większymi miastami – 30% ankietowanych.

Warto wspomnieć, iż żaden z mieszkańców nie wskazał promocji gminy jako mocnej strony.

Jako **słabe strony** mieszkańcy gminy wskazali:

- Zły stan dróg – 74% ankietowanych,
- Zła sytuacja ekonomiczna gminy – 38% ankietowanych,
- Brak skanalizowania części gminy – 34% ankietowanych,
- Problem alkoholizmu na terenie gminy – 30% ankietowanych,.

Jako największe **zagrożenia** mieszkańcy gminy wskazali:

- Trudności budżetowe – 79% ankietowanych,

- Ucieczka ludzi młodych – 77% ankietowanych,
- Wysoka konkurencyjność sąsiednich gmin – 32% ankietowanych,
- Niski przyrost naturalny – 28% ankietowanych.

Jako największe **szanse** mieszkańcy gminy wskazali:

- Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych (unijnych i krajowych) – 87% ankietowanych,
- Możliwość rozwoju turystyki wiejskiej – 87% ankietowanych,
- Przeznaczenie obszarów pod inwestycję – 51% ankietowanych.

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Janowice Wielkie.	38
Wykres 2. Liczba mieszkańców wg płci na terenie gminy Janowice Wielkie.	39
Wykres 3. Przyrost naturalny na 1 000 osób na terenie gminy Janowice Wielkie.	39
Wykres 4. Wskaźnik obciążenia demograficznego na terenie gminy Janowice Wielkie.....	40
Wykres 5. Saldo migracji na terenie gminy Janowice Wielkie.....	40
Wykres 6. Procentowy udział mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2010 -2015.	42
Wykres 7. Procentowy udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w latach 2010 -2015.	42
Wykres 8. Procentowy udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w latach 2010 -2015.....	43
Wykres 9. Udział przyznanych świadczeń w roku 2015 ze względu na zdarzenie.....	45
Wykres 10. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli na terenie gminy Janowice Wielkie.	50
Wykres 11. Liczba dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej na terenie gminy Janowice Wielkie.	50
Wykres 12. Liczba dzieci uczęszczających do gimnazjum na terenie gminy Janowice Wielkie.	51
Wykres 13. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Janowice Wielkie.	59
Wykres 14. Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych miejscowościach gminy Janowice Wielkie.	60
Wykres 15. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Janowice Wielkie w ujęciu procentowym.	62
Wykres 16. Liczba osób bezrobotnych z podziałem na miejscowości na terenie gminy Janowice Wielkie.	68
Wykres 17. Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy.	69
Wykres 18. Procent ludności korzystającej z sieci wodociągowej na terenie gminy Janowice Wielkie.	74
Wykres 19. Procent ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Janowice Wielkie.	75
Wykres 20. Wydatki na 1 mieszkańca gmin powiatu jeleniogórskiego.	82
Wykres 21. Wiek osób wypełniających ankietę.	112
Wykres 22. Czas zamieszkania w gminie osób wypełniających ankietę.	112
Wykres 23. Miejsce zamieszkania osoby wypełniającej ankietę.	113
Wykres 24. Skala alkoholizmu w gminie.	113
Wykres 25. Plany przeprowadzki mieszkańców gminy Janowice Wielkie.	114
Wykres 26. Ocena liczby placówek oświatowych na terenie gminy.	114
Wykres 27. Ocena liczby placówek kulturalnych na terenie gminy.....	115

Spis tabel

Tabela 1. Tabela celów i przedsięwzięć Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność LSR Partnerstwa Ducha Gór na lata 2014-2020(23).....	7
Tabela 2. Powierzchnia miejscowości wchodzących w skład Gminy Janowice Wielkie.....	17
Tabela 3. Pomniki przyrody zlokalizowane na terenie gminy Janowice Wielkie.	21
Tabela 5. Udział obszarów chronionych w ujęciu porównawczym.	25
Tabela 6. Struktura własności lasów na terenie gminy Janowice Wielkie.	26
Tabela 7. Lesistość w ujęciu porównawczym.	27
Tabela 8. Obiekty objęte rejestrem zabytków na terenie Gminy Janowice Wielkie.....	30
Tabela 9. Zestawienie stanowisk archeologicznych o wysokiej wartości poznawczej.....	32
Tabela 10. Ocena rzeki Bóbr w punktach pomiarowych poniżej i powyżej Gminy Janowice Wielkie. ...	36
Tabela 11. Struktura wiekowa mieszkańców gminy roku 2015.	41
Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Janowice Wielkie.....	43
Tabela 13. Stan wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno-sanitarne.....	44
Tabela 14. Liczba rodzin na terenie gminy Janowice Wielkie korzystających z pomocy społecznej.	45
Tabela 15. Powody przyznawania pomocy społecznej rodzinom gminy Janowice Wielkie w roku 2015.	47
Tabela 16. Liczba zdarzeń drogowych na terenie Gminy Janowice Wielkie w roku 2015.....	48
Tabela 17. Liczba uczniów w roku szkolnych 2015/2016 na terenie gminy Janowice Wielkie.....	49
Tabela 13. Frekwencja wyborcza podczas wyborów do sejmiku i senatu w ujęciu porównawczym.	58
Tabela 14. Frekwencja wyborcza podczas wyborów samorządowych w ujęciu porównawczym.	58
Tabela 18. Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności w roku 2015 na terenie gminy Janowice Wielkie.....	59
Tabela 19. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Janowice Wielkie.	61
Tabela 20. Grunty obszarowe użytków rolnych	63
Tabela 21. Klasy bonitacyjne gruntów ornych na terenie Gminy Janowice Wielkie (w porównaniu do Powiatu Jeleniogórskiego).	63
Tabela 22. Baza noclegowa na terenie gminy Janowice Wielkie.....	64
Tabela 23. Baza gastronomiczna na terenie gminy Janowice Wielkie.....	65
Tabela 24. Liczba osób bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy.....	70
Tabela 25. Procent ludności korzystającej z sieci wodociągowej w ujęciu porównawczym.....	74
Tabela 26. Procent ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w ujęciu porównawczym.....	75
Tabela 27. Korzystający z sieci gazowej w pojęciu porównawczym.	78
Tabela 28. Lokalizacja stacji bazowych na terenie gminy Janowice Wielkie.	79
Tabela 29. Struktura dochodów gminy Janowice Wielkie w 2015 roku według działów klasyfikacji budżetowej.	80
Tabela 30. Struktura wydatków gminy Janowice Wielkie w 2015 roku według działów klasyfikacji budżetowej.	81
Tabela 31. Lista najważniejszych dużych zadań inwestycyjnych (powyżej 0,5 mln) zrealizowanych w latach 2010 – 2015 na terenie gminy Janowice Wielkie.	82
Tabela 32. Analiza SWOT z dotycząca Położenia, przestrzeni i środowiska	86
Tabela 33. Analiza SWOT z dotycząca infrastruktury społecznej.	87
Tabela 34. Analiza SWOT z dotycząca gospodarki i rynku pracy.	88
Tabela 35. Analiza SWOT z dotycząca infrastruktury technicznej.	89
Tabela 36. Kierunki działań dla celu strategicznego nr 1.....	94
Tabela 37. Kierunki działań dla celu strategicznego nr 2.....	98

Tabela 38. Kierunki działań dla celu strategicznego nr 3.....	101
Tabela 39. Alokacja środków unijnych na osie priorytetowe RPO WD na lata 2014-2020.....	105
Tabela 40. Alokacja środków unijnych na działania i poddziałania zaplanowane do wdrożenia w ramach PROW na lata 2014-2020 (w euro).	106
Tabela 41. Mierniki monitorowania Celu Strategicznego nr 1.	109
Tabela 42. Mierniki monitorowania Celu Strategicznego nr 2.	110
Tabela 43. Mierniki monitorowania Celu Strategicznego nr 3.	111

Spis rysunków

Rysunek 1. Granice administracyjne gminy Janowice Wielkie.	14
Rysunek 2. Położenie gminy Janowice Wielkie na tle powiatu jeleniogórskiego.	15
Rysunek 3. Miejscowości na terenie gminy Janowice Wielkie.	20
Rysunek 4. Hala sportowa przy Gminnym Zespole Szkół w Gminie Janowice Wielkie.	52
Rysunek 5. Rozmieszczenie stacji bazowych sieci komórkowej na obszarze gminy Janowice Wielkie. .	79